

สร้างแรงบันดาลใจ เพื่อเด็กแอลดี

ส่วนส่งเสริมการลงมือทำและการฝึกงานเพื่อคนพิการ
ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานพัฒนาการศึกษาด้านการ
การศึกษาด้านการ

สร้างด้วยใจ เพื่อเด็กแอลดี

สร้างด้วยใจเพื่อเด็กแอลดี

ที่ปรึกษา อภิชาติ จีระวุฒิ
สุนทร พรหมรัตน์พงษ์
คณะผู้จัดทำ ดร.วัชรินทร์ อัครตนาพร
อารีย์ สุเอียนทรเมธิ
พรรัชชล ศรีอิสราพร
สมบัติ คิ้วฮก
พัลลภ เมฆานนท์
เอกชัย เจริญชัยมงคล
ประจักษ์ชัย อาจคงหาญ

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 1,000 เล่ม

ปีที่พิมพ์ กรกฎาคม 2551

จัดพิมพ์ ส่วนส่งเสริมการผลิตสื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ
ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

โทร. 0-2354-5730-40

โทรสาร 0-2354-5741

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

คำนำ

รายการโทรทัศน์ “สร้างด้วยใจเพื่อเด็กแอลดี” เกิดขึ้นด้วยสาเหตุของปัญหาการศึกษา ความรู้เรื่อง “เด็กแอลดี” หรือเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ซึ่งมีนับจำนวนแสนกว่าคนทั่วประเทศ แต่ยังขาดผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กแอลดีเป็นจำนวนมาก ในปี 2551 ประมาณว่า มีครูประถมศึกษาที่ผ่านการอบรมในเรื่องนี้ประมาณ 10,000 คน ครูมัธยมศึกษาประมาณ 500 คน และมีผู้เชี่ยวชาญเพียง 500 กว่าคนเท่านั้น ซึ่งทำให้เกิดปัญหาสำคัญต่อการช่วยเหลือและปฏิบัติต่อเด็กแอลดีอย่างไม่เหมาะสม และสร้างปัญหามากขึ้นต่อเด็กแอลดีที่มีปัญหาของตนเองอยู่แล้ว ทำให้เด็กแอลดีกว่าครึ่งหนึ่งต้องออกจากโรงเรียนก่อนถึงวัยอันควร กลายเป็นชนชั้นแรงงานเนื่องจากได้รับการศึกษาน้อย มักเพียงระดับประถมศึกษาหรือไม่เกินมัธยมศึกษา จากนั้นอาจกลายเป็นภาระของครอบครัวและสังคมต่อไปเนื่องจากได้รับรายได้ไม่เพียงพอ

รายการโทรทัศน์ชุดนี้จะมีเนื้อหาครอบคลุมทั้งด้านการรู้จักแอลดี การประเมินและการคัดแยกเด็กแอลดีเพื่อเรียนร่วม การให้ความช่วยเหลือและพัฒนาเด็กแอลดีในด้านต่าง ๆ เช่น การเรียนร่วมกับบทบาทของครู ผู้ปกครอง และสื่อการศึกษา การส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา การส่งเสริมพัฒนาการด้านคณิตศาสตร์ และการใช้เทคนิคปรับพฤติกรรมและอารมณ์ของเด็กแอลดี เนื้อหาเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อครู ผู้ปกครอง และผู้สนใจเกี่ยวกับเด็กแอลดีได้เป็นอย่างดี โดยที่ไม่มีการจัดทำสื่อวีดิทัศน์ในด้านนี้มาก่อนและเป็นการช่วยเปิดโลกที่ปิดกั้นของเด็กแอลดีหรือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้มีการช่วยเหลือและพัฒนาอย่างถูกวิธีทาง

เนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์ชุดนี้มีความเข้มข้น ลึกซึ้ง เต็มไปด้วยสาระทั้งทางวิชาการและแนวทางการนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งผู้มีโอกาสชมจะได้เปิดโลกทัศน์ของตนเองเกี่ยวกับเด็กแอลดีมากยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันการเผยแพร่หนังสือในรูปเล่มเชิงวิชาการเป็นเรื่องที่จะช่วยบันทึกเนื้อหาอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งผู้ที่ไม่มีโอกาสได้ชมรายการโทรทัศน์ก็สามารถเปิดอ่านเนื้อหาสาระที่ได้รับการเรียบเรียงขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสม กระชับและได้เนื้อหาสำคัญ เป็นสาระที่ครบถ้วนกับการจัดพิมพ์เป็นหนังสือเผยแพร่ในครั้งนี้

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำรายการโทรทัศน์ “สร้างด้วยใจเพื่อเด็กแอลดี” ขอขอบคุณ
วิทยากรทุกท่านที่มาร่วมให้ข้อมูลและประสบการณ์อันมีค่า จนสามารถจัดพิมพ์เป็นหนังสือ
เล่มนี้เพื่อเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์แก่บุคคลในแวดวงการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครอง และ
บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสเข้าใจและช่วยเหลือเด็กแอลดีซึ่งเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งในการ
พัฒนาเยาวชนของชาติต่อไป

ส่วนส่งเสริมการผลิตสื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ
ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
กระทรวงศึกษาธิการ
กรกฎาคม 2551

สารบัญ

คำนำ

สารบัญ

บทที่ 1 รู้จักแอลดี

- เด็กแอลดีหมายถึงอะไร 2
- สาเหตุของแอลดี 4
- อาการของเด็กแอลดี 6
- ตัวอย่างผู้เป็นแอลดีและประสบความสำเร็จในชีวิต 10
- แอลดีจะหายได้หรือไม่ 13

บทที่ 2 ประเมิน-คัดแยกเด็กแอลดีเพื่อเรียนร่วม

- การจัดการศึกษาสำหรับเด็กแอลดี 18
- กระบวนการตรวจประเมินและคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ 20
- การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล 27
- กระบวนการในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล 28

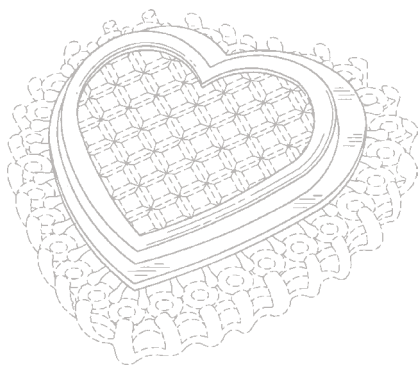
บทที่ 3 ช่วยเหลือและพัฒนาเด็กแอลดี

ตอน 1 : การเรียนร่วมกับบทบาทของครู

ผู้ปกครอง และสื่อการศึกษา

- หน้าที่ของผู้ปกครอง 36
- การเรียนร่วมสำหรับเด็กแอลดี 37
- การเรียนร่วมกับบทบาทของครู ผู้ปกครอง และสื่อการศึกษา 39
- ครูควรปรับวิธีคิดเช่นไรกับเด็กแอลดี 42
- ตัวอย่างโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กแอลดี 43
- สื่อการศึกษาเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาเด็กแอลดี 47

บทที่ 4	ช่วยเหลือและพัฒนาเด็กแอลดี	
	ตอน 2 : การส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา	
	• กระบวนการเรียนรู้ของเด็กทั่วไปแตกต่างจากเด็กแอลดีอย่างไร	52
	• การส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา	57
	• เทคนิคการแก้ไขความบกพร่องด้านภาษา	62
บทที่ 5	ช่วยเหลือและพัฒนาเด็กแอลดี	
	ตอน 3 : การส่งเสริมพัฒนาการด้านคณิตศาสตร์	
	• ปัญหาของเด็กแอลดีในการเรียนคณิตศาสตร์	73
	• วิธีการให้ความช่วยเหลือเด็กแอลดีทางด้านคณิตศาสตร์	76
	• เทคนิคการส่งเสริมพัฒนาการด้านคณิตศาสตร์	81
บทที่ 6	ช่วยเหลือและพัฒนาเด็กแอลดี	
	ตอน 4 : เทคนิคการปรับพฤติกรรมและอารมณ์ของเด็กแอลดี	
	• ปัญหาและแนวทางการปรับพฤติกรรมและอารมณ์ของเด็กแอลดี	94
	• จิตวิทยาและการส่งเสริมพฤติกรรมและอารมณ์ของเด็กแอลดี	98
	• เทคนิคการส่งเสริมการปรับพฤติกรรมและอารมณ์ของเด็กแอลดี	105
	สื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ	115

บทที่ 1

รู้จักแอลดี

วิทยากร

รองศาสตราจารย์ พญ.ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์

ผู้อำนวยการสถาบันสร้างสรรค์ศักยภาพสมอง *Creative Brain*

ดร.จรีลักษณ์ จิรวินุลย์

ศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู

อาจารย์ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์สุพรรณิ อ่อนจาก

ครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนวัดราชสุวรรณศรีท่าธรรม

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หรือ แอลดี (Learning Disabilities - LD)

LD หรือ Learning Disabilities หมายถึง ความบกพร่องในการเรียนรู้

เด็กแอลดี จึงหมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับกระบวนการทางจิตวิทยา ความบกพร่องทางการใช้ภาษา การพูด การอ่าน การเขียน การฟัง การสะกดคำ การคิด การให้เหตุผล การคำนวณทางคณิตศาสตร์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ความบกพร่องทางการรับรู้ การสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การแก้ปัญหา การตอบสนอง การใช้สมาธิ การจำแนก การใช้สายตา การสัมผัส การเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

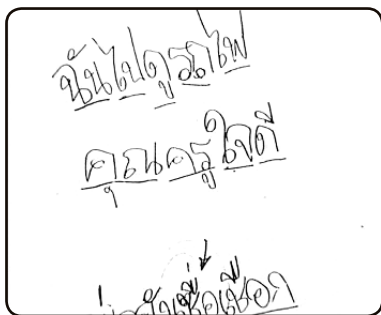
รองศาสตราจารย์ พญ.ต้นสนธิ์ จิตรคุปต์

เด็กแอลดีหมายถึงอะไร

เด็กแอลดีหรือเด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้ หมายถึง เด็กทั่วไปที่มีสติปัญญา และไอคิวปกติหรืออาจสูงกว่าปกติ แต่มีความบกพร่องในเรื่องบางอย่างโดยเฉพาะเรื่องการอ่านหนังสือ การเขียนหนังสือ และการคิดคำนวณ เด็กแอลดีจะมีความสามารถต่ำกว่า

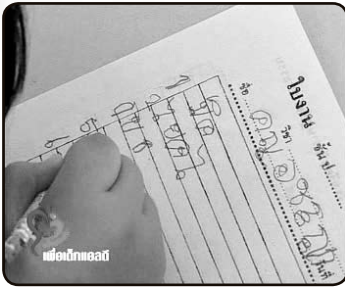
ชั้นเรียนประมาณ 2 ชั้นปีคือ อาจเรียนอยู่ชั้น ป. 4 แต่ความสามารถด้านการอ่านหรือการเขียนหรือการคำนวณอยู่ในระดับ ป. 1 - ป. 3 มีการวิจัยกันว่า เป็นเรื่องของวงจรการทำงานของสมองคล้ายวงจรไฟฟ้าติด ๆ ดับ ๆ

ด้านการอ่าน เวลาอ่านหนังสือเราจะมองเห็นและรับรู้การประสมคำและความหมายของคำ แต่เด็กแอลดีจะมีปัญหาในหลายระดับ ระดับที่หนึ่งคือสายตาตรวจแล้วเป็นปกติ สายตาไม่ได้สั้น ไม่ได้เบลอไป เด็กแอลดีมองเห็นตัวหนังสือเป็นข้อมูลที่ปั่นป่วนเข้าไปในสมองไม่เหมือนทั่ว ๆ ไป เช่นตัวหนังสือลอยไปลอยมา เห็นกลับข้างคล้ายกับมีกระจกเงาอยู่ในสมอง ดังเช่นคำว่า Ambulance ข้างรถพยาบาลที่เขียนกลับข้าง บางครั้งอ่านได้ย่อหน้าหนึ่ง เมื่อกลับมาอ่านอีกที อ่านไม่ได้เลย สมอง “blank” หรือว่างไปเฉย ๆ บางทีอ่านหนังสือหายไปเป็นบรรทัดหรือหายไปเป็นบางตัว จึงอ่านหนังสือไม่รู้เรื่อง ระดับการรับรู้ข้อมูลต่อมาเมื่อเข้าไปถึงข้างในแล้วคือการตีความหมาย เด็กแอลดีอาจเฉลียวลด มีไอคิวปกติ แต่ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการเรียนตามปกติได้

ด้านการเขียน เด็กแอลดีที่มีความผิดปกติ

ในการเขียนก็อาจจะเขียนตัวใหญ่ ตัวเล็ก ระยะช่องไฟไม่ถูก เขียนตก สะกดผิด ไม่ว่าจะเป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ทำให้เด็กแอลดีไม่สามารถจะเรียนได้มีประสิทธิภาพเท่ากับวัย ชั้นเรียน และไอคิวที่ควรจะเป็น

มีการพบว่า นอกจากเด็กแอลดีจะมีไอคิวปกติแล้วบางกลุ่มจะมีความเป็นอัจฉริยะด้วย แต่มีความบกพร่องในการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งเด็กแอลดีต้องการวิธีการสอนที่แตกต่างจากเด็กปกติ เด็กแอลดีบางคนได้รับการสอนอย่างไรก็ไม่เข้าใจเลย 1 จึงอาจต้องใช้ช่องทางอื่นของการเรียนรู้ของสมอง เช่น สอนเลข 1 ต้องมีตุ่มหนึ่งแล้วให้ใช้มือคลำ ใช้ประสาทสัมผัสนอกเหนือจากการเห็นส่งข้อมูลไปที่สมองเป็นสัญลักษณ์ออกมา

สาเหตุของแอลดี

1. การได้รับบาดเจ็บทางสมอง

การได้รับบาดเจ็บทางสมองก่อนคลอด ระหว่างคลอด หรือหลังคลอด ทำให้ระบบประสาทส่วนกลางไม่สามารถทำงานได้เต็มที่ หรือการได้รับอุบัติเหตุทางสมอง

2. กรรมพันธุ์

ความบกพร่องทางการเรียนรู้บางอย่างสามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาในการอ่าน การเขียน และการเข้าใจภาษา อาจเกิดขึ้นได้ในพี่น้องท้องเดียวกัน

3. สิ่งแวดล้อม

สภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง เช่น การได้รับสารพิษบางอย่าง เนื่องจากบ้านอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม การขาดสารอาหาร การเลี้ยงดู เป็นต้น

รองศาสตราจารย์ พญ.ต้นสนีย์ จิตรคุปต์

สาเหตุของแอลดี

จากการวิจัยเชื่อกันว่าส่วนหนึ่งเป็นเรื่องของพันธุกรรม ในสัตว์ทดลองพบว่า เซลล์สมองเดินไปแล้วอาจจะเดินผิดที่ โยประสาทของสมองที่เดินเป็นวงจรทำงานไม่เต็มที่ ไม่ครบวงจร ไม่เหมือนวงจรทั่ว ๆ ไป อีกส่วนหนึ่งพบได้บ่อยคือเป็นผลมาจากสมอง

ถูกกระทบกระเทือน ประสบอุบัติเหตุศีรษะกระแทกอาคารโคม่า พอฟื้นขึ้นมาอาจเกิดความบกพร่องทางการเรียนรู้ แต่สาเหตุไม่น่าจะมาจากสิ่งแวดล้อม

ในปัจจุบันพบเด็กแอลดีมากขึ้นหรือเปล่า

สถิติที่พบเด็กแอลดีในประเทศไทยและหลาย ๆ ประเทศจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 5 หรือ 10 ของจำนวนนักเรียน อาจไม่ได้มีจำนวนมากขึ้น เพียงแต่ตระหนักมากขึ้น ในสมัยก่อนไม่มีใครรู้จักหรือพูดถึงเด็กแอลดีเพราะเด็กก็ดูเฉลียวฉลาดดี พอไปโรงเรียนแล้ว กลับเรียนหนังสือไม่ได้ก็ตกออกไป ไปทำอะไรอย่างอื่นประสบความสำเร็จได้โดยไม่ต้องใช้อ่านใช้เขียน เลยไม่มีใครทราบ พอในปัจจุบัน หลาย ๆ สื่อในสังคมสื่อข้อมูลตรงถึงคุณพ่อคุณแม่ หลายคนก็เข้าใจ ครูก็กังวลยว่าเด็กเป็นแอลดีหรือเปล่า พอเราตระหนักรู้มากขึ้น ก็ใส่ใจแสวงหาแล้วช่วยเหลือเขาได้

ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู

จะรู้ได้อย่างไรว่าเป็นแอลดี

เราจะไม่ทราบจนกว่าเด็กคนนั้นจะเข้าโรงเรียน เพราะเด็กกลุ่มนี้จะมีปัญหาในเรื่องการเรียนหนังสือ จะเรียนได้ไม่ดีเท่ากับเด็กอื่น เราสามารถจะดูดัชนีบางอย่างได้เมื่อเด็กอายุ 5 - 6 ขวบ แต่จะให้แน่ชัดต้องมีอายุอย่างน้อย 7 ขวบ เมื่อเข้าโรงเรียนแล้วลักษณะที่เห็นชัดในโรงเรียนก็คือ ลายมือ ลายมือจะไม่ค่อยเหมือนเพื่อน อ่านยาก ดูจากการอ่านหนังสือจะอ่านไม่ทันเพื่อน ดูจากการเขียนจะเขียนตามคำบอกไม่ได้ เหล่านี้เป็นต้น เป็นลักษณะที่เห็นตอนเข้าโรงเรียนแล้ว เด็กแอลดีมีร่างกายปกติ อารมณ์ในสังคมก็ปกติ เพียงแต่มีปัญหาในการดูสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่จะมีในวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์

อาการของแอลดี อาจแบ่งได้ เป็น 4 กลุ่มคือ

1. มีปัญหาในการอ่านหนังสือ (Dyslexia)

จะมีอาการอ่านไม่ออก หรืออ่านได้บ้าง แต่สะกดคำไม่ถูก ผสมคำไม่ได้ สลับตัวพยัญชนะ สับสนกับการผันสระและวรรณยุกต์ บางทีเด็กสนใจแต่การสะกดคำทำให้อ่านแล้วจับความไม่ได้

2. มีปัญหาในการเขียนหนังสือ (Dysgraphia)

แม้จะรู้ว่าต้องการเขียนอะไร แต่ก็เขียนไม่ได้หรือเขียนได้ช้า เขียนตกหล่น เขียนพยัญชนะสลับกันหรือเขียนคำเดียวกันแต่เขียนสองครั้งไม่เหมือนกัน บางคนเขียนแบบสลับซ้ายขวาเหมือนส่องกระจก เขียนลายมือโย้เย้ ขนาดของตัวอักษรไม่เท่ากัน ขึ้นลงไม่ตรงบรรทัด ไม่เว้นช่องไฟ ซึ่งสาเหตุอาจจะเกิดจากมือและสายตาทำงานไม่ประสานกัน หรือการรับภาพของสมองไม่เหมือนคนอื่น ๆ

3. มีปัญหาในการคำนวณ (Dyscalculia)

อาจจะมีอาการคำนวณไม่ได้เลย หรือทำได้แต่สับสนกับตัวเลข ไม่เข้าใจสัญลักษณ์ ไม่เข้าใจค่าของตัวเลข บางคนสับสนตั้งแต่การจำเครื่องหมายบวก ลบ คูณ หาร ไม่สามารถจับหลักการได้ เช่น หลักหน่วย หลักสิบ หลักร้อย ต่างกันอย่างไร บางคนบวกลบเป็น เข้าใจเครื่องหมาย แต่ตีโจทย์คณิตศาสตร์ไม่ได้ เช่น ถามว่า $2 + 2$ เท่ากับเท่าไรตอบได้ แต่ถ้าบอกว่า มีส้มอยู่ 2 ลูก บ้าให้มาอีก 2 ลูก รวมเป็นกี่ลูก เด็กกลุ่มนี้จะตอบไม่ได้

4. ประเภทสุดท้าย

เป็นประเภทที่มีความบกพร่องแบบไม่สามารถเฉพาะเจาะจงได้ คือ ไม่เข้าเกณฑ์ทั้งเรื่องอ่าน เขียน แล้วก็คำนวณ ซึ่งก็อาจรวมถึงพวกที่มีความบกพร่องทั้ง 3 อย่างรวมกันด้วยก็ได้

รองศาสตราจารย์ พญ.ต้นสนีย์ จัตรดอุปต์

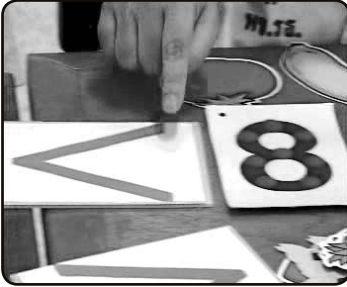
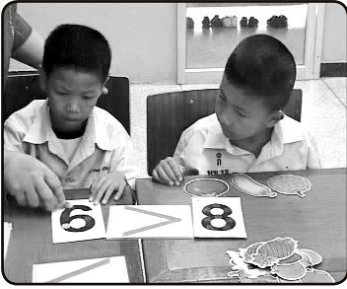
อาการของเด็กแอลดี

สิ่งแรกที่ได้ดูก็คือ **ผลการเรียน** ถ้าเด็กสอบได้ 49 - 50 เปอร์เซนต์ ได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ ก็ต้องดูสาเหตุว่าเกิดจากอะไร สิ่งแรกก็คือ **การตรวจไอคิว** จะทำให้ครูรู้ว่าสมองเด็กพัฒนาการสมวัยหรือไม่ ถ้าเด็กอายุ 9 ขวบ เรียนอยู่ ป. 4 ไอคิวเฉลี่ยอยู่ประมาณ 90 - 100 ถือว่าปกติ ถ้าไอคิวปกติแปลว่าสมองมีพัฒนาการเหมือนเด็ก 9 ขวบทั่วไป ก็ควรจะเรียนหนังสือได้เหมือนเพื่อน ควรสอบได้เฉลี่ย 60 - 80 เปอร์เซนต์ ดังนั้น จะต้องตรวจสอบไอคิวก่อนโดยนักจิตวิทยาที่เชี่ยวชาญด้านนี้ ถ้าตรวจสอบออกมาแล้วพบว่าเด็กมีไอคิว 50 - 60 เด็กก็จะเรียนช้าจึงมีปัญหการเรียนรู้การสอบได้คะแนนไม่ดี ถ้าไอคิวต่ำอย่างนี้ไม่ถือว่าเป็นแอลดี

เด็กแอลดีจะมีกระบวนการทำงานของสมองที่แตกต่างไปจากเด็กปกติและการให้ความช่วยเหลือเด็กแอลดีแต่ละคนก็จะแตกต่างกันด้วย มีการใช้เทคนิควิธีการสอนเด็กกลุ่มนี้ด้วยอุปกรณ์ที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้น ความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์และผลสำเร็จในการศึกษาก็จะแตกต่างกัน

สิ่งต่อไปที่จะสังเกตคือ **คะแนนของแต่ละวิชา เด็กที่มีปัญหาการอ่าน การเขียน** คะแนนที่จะต้องใช่วิธีอ่านเขียนภาษาไทย เช่น วิชาสังคมศึกษาจะไม่ดี แต่คณิตศาสตร์ดี และถ้าเป็นวิชาคณิตศาสตร์ที่ใช้เฉพาะตัวเลข เอามาวก ลบ คูณ หาร เด็กสามารถทำได้หมด แต่เมื่อเป็นโจทย์เลข เช่น มีวัวกี่ตัว ขายไปกี่ตัว เหลือกี่ตัว เด็กจะทำได้เพราะว่าไม่เข้าใจโจทย์ อ่านไม่ได้ เขียนไม่ได้ คะแนนจะหายไป ลายมือก็ไม่ดี สะกดผิด เขียนอ่านไม่เข้าใจ เขียนตก เขียนตัวใหญ่บ้างตัวเล็กบ้าง ซ่องโผล่ไม่เท่ากัน เว้นวรรคในที่ไม่ควร เว้นวรรค ไม่สามารถจะสื่อออกมาเหมือนทั่ว ๆ ไป ทั้ง ๆ ที่ครูสอนซ้ำแล้วหลายครั้ง

อีกลักษณะหนึ่งคือ **เด็กมีปัญหาเรื่องการคำนวณ** คณิตศาสตร์ทำได้เลย แต่วิชาอ่านเขียนดีมาก โดยรวมแล้วส่วนใหญ่มักจะเป็นปัญหาทั้งหมดทุกอย่างรวมกัน

ส่วน **ด้านจิตใจของเด็กแอลดี** ก็จะมีเรื่องหงอย ซึม ๆ ไม่มีความหวัง มีความพยายามอ่านเขียนแต่ก็ไม่เข้าใจ ไม่อยากเห็นสมุดพกของตนเองเลย เกิดความสูญเสียความเชื่อมั่นในตัวเอง เป็นลักษณะหนึ่งที่สังเกตดูแล้วเหมือนแกล้ง

การทดสอบเด็กที่มีปัญหาการอ่าน

เราสามารถจะทำได้ดังนี้ ถ้าเราต้องการทดสอบความรู้ทางคณิตศาสตร์ก็ลองให้อ่านโจทย์

คณิตศาสตร์ 10 ข้อ อาจทำได้เพียงข้อเดียว เพราะว่าอ่านโจทย์แล้วไม่เข้าใจ ถ้าเราต้องการทดสอบความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เราต้องแยกเขาออกมาห้องหนึ่งหรือหลังห้อง โดยคุณครูอ่านโจทย์ให้ฟัง ถ้าเราต้องการทดสอบภาษาไทย การอ่านการเขียน ก็ให้เขาอ่านเองเขียนเอง เพื่อที่จะรู้ว่าความสามารถของเขาอยู่ระดับใด พัฒนาได้ถึงระดับใดแล้ว

แต่ถ้าเราต้องการทดสอบความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คุณครูช่วยอ่านโจทย์ให้ฟัง ปรากฏว่าทำได้หมด นั่นคือเขาเข้าใจวิทยาศาสตร์แต่อ่านแล้วไม่เข้าใจโจทย์ บางครั้งเวลาอ่านหนังสือสอบ คุณแม่หรือคุณครูอาจอัดเทปไว้ให้ฟัง เขาสามารถเรียนรู้จากการฟังได้ดี เขาเข้าใจก็สอบได้ ฉะนั้น เทคนิคการช่วยเหลือในเรื่องของการสอนการเรียนรู้จะต้องใช้อุปกรณ์อย่างอื่นช่วยด้วย และอาจารย์ต้องใช้เทคนิคด้วย

พฤติกรรมสมาธิสั้น กว่าร้อยละ 50 ของเด็กแอลดีจะมีพฤติกรรมสมาธิสั้นร่วมด้วย พฤติกรรมสมาธิสั้นพบได้ในเด็กไอคิวปกติ สูงกว่าปกติ หรือต่ำกว่าปกติก็ได้ นอกจากนั้นยังพบอาการสมาธิสั้นในพวกไฮเปอร์อยู่ไม่นิ่ง ออทิสติก หรือในกลุ่มพฤติกรรมบกพร่องอื่น ๆ ด้วย

สมาธิสั้นก็คือ ไม่สามารถทำอะไรได้นาน ๆ อ่านหนังสือชั่วคราวก็ไปแล้ว ทำอะไรอยู่ไม่ได้ นาน อาจมีพฤติกรรมไฮเปอร์ คือ จุกจิก อยู่ไม่นิ่ง เขียนหนังสือได้นิดเดียวแล้วก็มุดอยู่ที่โต๊ะ เดี๋ยวเดินไปเหลาดินสอ กลับมาเข้าห้อง ดื่มน้ำ บางคนก็เดินวนไปรอบห้อง บางคนอาจเดินไปนอกห้อง

สำรวจทั่วโรงเรียน ถือเป็นพฤติกรรมที่อาจพบร่วมกันได้ ถ้าเป็นแอลดีอย่างเดียว จะมีสมาธิดี ตั้งใจ แต่มีความบกพร่องทำให้เรียนไม่ได้ เราจะไม่พบแอลดีในกลุ่มของสติปัญญาบกพร่อง และเป็นคนละกลุ่มกับออทิสติก

กรณีศึกษาที่เคยพว

ดร.จรีลักษณ์ จิรวินุญ

หลังจากที่เราตรวจสอบจนพบว่า เป็นเด็กแอลดีที่มีปัญหาอย่างไรบ้างแล้ว พ่อแม่ผู้ปกครอง ครู นักจิตวิทยา จะต้องมานั่งพูดคุยว่า เด็กคนนี้จะพัฒนาไปได้โดยวิธีการอย่างไร ถึงจะเป็นไปได้ อย่างดีและเหมาะสมกับตัวเด็ก เราจะทำการวางแผนที่เรียกว่า IEP (Individualized Education Program) เป็นแผนการศึกษาเฉพาะ

บุคคล ครูซึ่งต้องผ่านการอบรมจะทำการจัดการเรียนการสอนโดยสังเกตเด็กเพื่อประเมินเป็นระยะ ๆ ไป เมื่อประเมินแล้ว จะมีการจัดบันทึกดูความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน

มีเด็กที่เคยสอนอยู่รายหนึ่งมีความบกพร่องทางการอ่าน เนื่องจากตอนเล็ก ๆ เกิดความกระแทกกระเทือนทางสมอง ผู้ปกครองดีใจเล่นกับลูกตอนเล็ก ๆ เด็กพลัดตกลงตัวเขียวไปสามวัน ต้องนอนโรงพยาบาล ตรงนั้นก็ เป็นสาเหตุหนึ่ง หลังจากนั้นพ่อแม่ไม่ทราบว่าจะมีผลเป็นอย่างไร จนกระทั่งเด็กเข้าโรงเรียนปรากฏว่า เมื่อเรียนอยู่ชั้น ป. 1 เพื่อน ๆ เรียนจนจำตัวอักษรต่าง ๆ ได้ อ่านออกเขียนได้ ผ่านมาแล้ว 1 ปี ตัวเองยังจำไม่ได้

ตอนนั้นครูยังไม่ทราบว่าเขาเป็นแอลดี เด็กถูกตักซ้ำชั้นเพราะครูคิดว่าเป็นเด็กที่ต้องการเวลาในการเรียนรู้มาก

ต่อมาการจัดการศึกษาพิเศษเป็นที่รู้จักในโรงเรียน มีคุณครูที่มีความรู้ไปศึกษาเรื่องนี้กลับมา จึงมาจัดทำ IEP พบปัญหาของเขาคือ เขาจำตัวอักษรได้ จำสระแต่ละตัวได้ แต่ไม่สามารถผสมคำได้ จะมีปัญหาในด้านการอ่านการเขียน

ในการสอนเขาส่วนหนึ่งคือ เราจะให้เด็กเรียนรู้คำที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เนื่องจากปัญหาเขาคือสะกดคำไม่ได้ การเรียนการสอนก็จะให้เขาจำเป็นคำ ๆ ลักษณะของเขาจะจำเป็นภาพรวมได้ แล้วก็ใช้คำที่มีความหมายกับชีวิต ประกอบกับผู้ปกครองไม่ได้มีเจตนาจะให้เรียนสูงนักและเด็กก็ชอบฝึกฝนทำกิจกรรมต่าง ๆ ชอบการใช้กลไลเนื้อ ออกกำลัง ประดิษฐ์อะไรต่าง ๆ จึงเน้นการฝึกทักษะชีวิตและการฝึกอาชีพให้ ในปัจจุบันเขาไปฝึกซ่อมมอเตอร์ไซด์ เด็กเรียนรู้ได้ขนาดนี้ โรงเรียนพอใจ ผู้ปกครองพอใจ ถือว่าประสบความสำเร็จ

รองศาสตราจารย์ พญ.ต้นสนธิ์ จิตรคุปต์

ตัวอย่างผู้เป็นแอลดีและประสบความสำเร็จในชีวิต

มีตัวอย่างผู้ปกครองในการเรียนรู้ทั้งในประเทศและต่างประเทศประสบความสำเร็จในชีวิตมากมาย เคยมีผู้เล่าให้ฟังว่า เป็นแอลดีในเรื่องของคณิตศาสตร์โดยเฉพาะเรื่องของการหาอย่างไรสมการข้างซ้ายข้างขวาก็ไม่เท่ากัน ไม่สามารถจะสร้างความคิดรวบยอด (concept) หรือหลักการได้ว่าทำไมถึงต้องเท่ากัน ดังนั้น ถ้าเป็นเคมีสมการก็จะสับสน แต่เมื่อไปศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยต่างประเทศจะมีหลักสูตรสอนเฉพาะ เมื่อจบกลับมาทางด้านบัญชีเป็นเจ้าของโรงแรมใหญ่ที่สามารถทำบัญชีได้หมด

ในต่างประเทศยังมีอีกหลายตัวอย่าง เช่น เซอร์ริชาร์ด แบรนสัน เป็นเจ้าของวิทยุ เวอร์จิน เรคคอร์ด เป็นเจ้าของสายการบิน และอีกหลายธุรกิจ ก็มีปัญหารื่องแอลดีคณิตศาสตร์ด้วยแต่เป็นนักธุรกิจระดับโลก อีกคนหนึ่งก็มีประวัติน่าสนใจมาก สมัยเรียนหนังสือมีปัญหาการอ่าน คุณครูจึงบอกคุณพ่อคุณแม่ คุณแม่พยายามช่วยสอนเองพยายามทุกอย่าง ในขณะเดียวกันเขาก็เข้ากลุ่มกับเพื่อนที่เรียนหนังสือทำงานโครงการกันเป็นกลุ่ม

ปรากฏว่า เพื่อน ๆ ก็มีหน้าที่ทำไป เขาคนนี้อ่านไม่ได้ เขียนไม่ดี ก็มีหน้าที่สำเนาเอกสาร ให้เพื่อน เอาเอกสารไปสำเนาให้เพื่อนถือว่าแบ่งหน้าที่กัน เขาก็ได้คะแนนโครงการไปด้วย

พอเรียนจบอย่างไม่เก่งนักก็คิดหางานที่เหมาะสมกับตน ในที่สุดเนื่องจากเชี่ยวชาญด้านสำเนาเอกสารให้กับกลุ่มโดยตลอด จึงทำร้านรับถ่ายเอกสารชื่อ จิงโก่ ปัจจุบันมีสาขาทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา ถือว่าวิกฤตเป็นโอกาสคือเขาจับบกพร่องมาเป็นความสำเร็จในชีวิตได้

เด็กแอลดีสามารถที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตได้ถ้าให้ความช่วยเหลือ

อย่างถูกต้อง เหมาะสม ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ **ให้ความสำคัญในแง่จิตวิทยา** คุณครูและคุณพ่อคุณแม่ต้องให้กำลังใจเด็ก เขาพยายามเต็มที่แล้ว แต่บางครั้งบางอย่างในสมองไม่ค่อยจะเดินตามปกติ ไฟติด ๆ ดับ ๆ แรก ๆ เด็กอาจถูกเพื่อนล้อ ตอบอะไรไม่ได้ ทำอะไรไม่ได้ เมื่อเจออาจารย์ให้กำลังใจให้ความช่วยเหลือจะเห็น

พัฒนาการของเด็กว่าเริ่มอ่านได้ จากเมื่อก่อนอ่านไม่ได้ พอเริ่มอ่านได้ก็ตั้งใจมากหน้ายิ้มออกมาได้ พออ่านรู้ความหมายมากขึ้น ชอบมากขึ้น ก็รีบรื้อพ่อแม่ให้ไปหาหนังสือมาอ่านบ้าง ชีวิตเขาสดชื่นขึ้น หน้าตาสดชื่นขึ้นมาก

เด็ก ๆ หลายคนที่จะคะแนนสอบต่ำกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ พออาจารย์ช่วยสอนไปด้วยเทคนิคต่าง ๆ ก็พัฒนาขึ้นมาเป็น 60 - 80 เปอร์เซ็นต์ เขาสามารถเข้าสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น เช่น อุดมศึกษา อ่านเขียนดีขึ้นได้แล้วสามารถเลือกเรียนตามความถนัด แต่อาจไม่ใช่เรียนเป็นนักกฎหมายซึ่งต้องใช้ภาษาขมมาก ทั้งภาษากฎหมาย ภาษาทั่วไป หรืออาจจะเลือกงานอาชีพออกแบบเป็นนักออกแบบ ตัวอย่างเจ้าของโรงแรมเป็นนักธุรกิจก็ไม่ต้องเป็นนักเคมี คนที่ไม่เก่งคณิตศาสตร์เลยแล้วเขียนเก่งมากก็ใช้ความถนัดความชำนาญด้านนี้ช่วยเขาก็ประสบความสำเร็จในชีวิตได้

ตัวอย่างผู้เป็นแอลดีที่ประสบความสำเร็จ

บุคคลสำคัญของโลกเหล่านี้มีปัญหาด้านการเรียนรู้ แต่เพราะเขาไม่ท้อถอยเขาจึงกลายเป็นบุคคลที่โลกรู้จัก

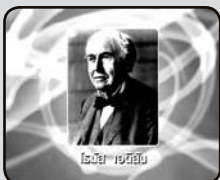

เนลสัน ริกกีเฟลเลอร์ (Nelson Rockefeller)

อดีตรองประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา

และเป็นผู้ว่าราชการรัฐนิวยอร์ก

เนลสันมีปัญหาด้านการอ่านอย่างรุนแรง

โทมัส เอดิสัน (Thomas Edison)

นักประดิษฐ์ชาวอเมริกันที่คนทั่วไปคิดว่าเขาเป็นปัญญาอ่อน

วูดโรว์ วิลสัน (Woodrow Wilson)

อดีตประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา

เขาอ่านไม่ออกจนอายุ 11 ขวบ จึงเริ่มเรียนอ่านได้

ซูซาน แฮมพ์เชอร์ (Susan Hampshire)

เธอรู้สึกราวโรงเรียนคือเรื่องที่หนักหนาสาหัสยิ่ง เพราะเธอมีปัญหาเกี่ยวกับความสนใจ แต่เธอได้รับรางวัลนักแสดงโทรทัศน์ยอดเยี่ยมของสหรัฐอเมริกา หรือ "Emmy Award"

อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ (Albert Einstein)

อัจฉริยะบุคคลด้านคณิตศาสตร์ที่โลกรู้จัก แต่เขามีปัญหาเรื่อง การเรียนเลขที่โรงเรียนมาก

รองศาสตราจารย์ พญ.ต้นสนีย์ จัตรคุปต์

แอลดีจะหายได้หรือไม่

แอลดีเป็นภาวะบกพร่องในสมอง ดังนั้นจะหายขาดไปเลยและชำนาญในจุดที่บกพร่องนั้นจึงเป็นไปได้ แต่สามารถจะพัฒนาขึ้นได้มาก เรื่องของการอ่านก็จะอ่านได้ดีขึ้นมาก คะแนนการเรียนจากที่ตกต่ำกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ ก็สามารถจะสูงขึ้นได้ เราสามารถจะช่วยเหลือเขาได้ แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ปัจจัยภายในหรือความ

บกพร่องในแต่ละคนก็ไม่เท่ากัน บางคนอาจจะบกพร่องมากกว่าอีกคน นอกจากนั้นแล้วยังขึ้นกับปัจจัยภายนอก นั่นคือ ความช่วยเหลือที่ถูกต้องให้ดีขึ้น

ถ้าหากเด็กถูกทอดทิ้ง คิดว่าเขาขี้เกียจ ไม่ตั้งใจ ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือ เขาก็จะไม่ดีขึ้น แต่ถ้าหากใช้ความเข้าใจ เมื่อรู้ว่าบกพร่องตรงกระบวนการ ขั้นตอนใด แล้วคุณครู คุณพ่อคุณแม่ และครูการศึกษาพิเศษช่วยกันจัดโปรแกรมสอนให้ด้วยเทคนิคที่ถูกต้อง เขาก็จะดีขึ้นได้ สามารถจะประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานและชีวิตครอบครัวได้

มีตัวอย่างเด็กคนหนึ่ง คุณพ่อเป็นแพทย์ชาวอเมริกัน คุณแม่เป็นนักบัญชี ตัวเองเป็นแอลดีทั้งการเขียน การอ่าน ทั้งคุณพ่อ คุณแม่และคุณลุงต่างก็เป็นแอลดี คุณลุงจบปริญญาโทด้านการศึกษา จะเห็นได้ว่า คนเป็นแอลดีสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ แต่เราต้องให้ความหวัง ให้กำลังใจ และที่สำคัญคือ ต้องให้ความช่วยเหลือที่ถูกต้องแนวทาง

แม้ว่าโลกที่แท้จริงในสมองที่ทำให้เกิดแอลดี หรือความบกพร่องในการเรียนรู้ยังไม่มีที่ทราบแน่ชัด แต่เชื่อว่าเป็นเพราะสมองเด็กไม่สามารถจะจัดการกับข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คล้ายจอโทรทัศน์ที่รับภาพไม่ชัดเจน แม็กกล้องโทรทัศน์ ห้องส่งจอภาพ และเครื่องรับโทรทัศน์จะมีคุณภาพปกติ พ่อแม่จึงต้องเข้าใจและเป็นที่กำลังใจให้ลูก ขณะที่การสอนเด็กกลุ่มนี้ต้องใช้วิธีการพิเศษที่แตกต่างจากการสอนเด็กปกติ เพื่อช่วยให้เขาสามารถเอาชนะปัญหาในชีวิต ที่สำคัญการช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้จะต้องทำแต่แรกเริ่มเพื่อให้โอกาสที่มากขึ้นสำหรับการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มั่นคงได้

ตัวอย่างโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กแอลดี

โรงเรียนวัดราชสุวรรณศรีทวารวรม เขตพระโขนง เป็นโรงเรียนหนึ่งในหลายโรงเรียนของกรุงเทพมหานครที่ให้โอกาสในการเรียนรู้แก่เด็กที่มีปัญหาความบกพร่องในการเรียนรู้ มีการจัดชั้นเรียนพิเศษระดับประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าชั้นเรียนกับเพื่อน ๆ ในปีต่อไป

อาจารย์สุพรรณิ อ่อนจาก

ครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนวัดราชสุวรรณศรีทวารวรม

โรงเรียนวัดราชสุวรรณศรีทวารวรมได้จัดการศึกษาเป็นโครงการเรียนร่วมตามพระราชบัญญัติการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน เพราะว่าเด็กในชุมชนของเรามีบางส่วนที่มีสภาวะบกพร่อง เนื่องจากสภาพของครอบครัวและท้องถิ่น โรงเรียนเราได้เปิดโอกาสให้เด็กหลายประเภทเข้ามาเรียนในโรงเรียนของเราคือ เด็กที่มี

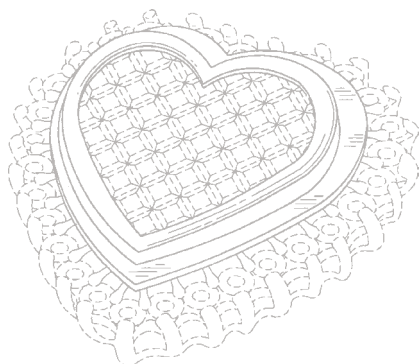

ความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กออทิสติก และเด็กแอลดี หรือที่เรา รู้จักว่าเป็นเด็กที่มีสภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในด้านของคณิตศาสตร์ ภาษา ซึ่งภาษานี้ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่เด็กเหล่านี้จะต้องใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เด็กในกลุ่มนี้มองดูเหมือนเด็กปกติทั่ว ๆ ไป แต่ว่าในสภาวะที่เรามองเห็นมันมีบางส่วนในตัวเด็กซึ่งมีสภาวะที่เสียไปก็คือ เรื่องของระบบสมองในบางส่วน และเรื่องของการจัดลำดับข้อมูลทั้งหลายบกพร่อง

การพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณมีแง่มุมต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงซ้อนกัน และจำเป็นต้องอาศัยความสามารถของสมองหลาย ๆ ส่วนร่วมกัน จึงไม่น่าประหลาดใจเลยที่ได้ที่บางคนจะมีความบกพร่องในการเรียนรู้มากกว่าหนึ่งด้าน ผู้มีความบกพร่องในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้ เพียงแต่เขาเรียนรู้ด้วยวิธีแตกต่างจากคนอื่น พ่อแม่ ครู อาจารย์ มีบทบาทสำคัญมากที่จะช่วยให้เขาได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ โดยให้ ความรัก ความเข้าใจ กำลังใจ ช่วยกันปรับพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน โดยวิธีทางบวก รวมทั้งช่วยให้เขาได้เรียนรู้ตามแบบฉบับการเรียนรู้ของเขา

บทที่ 2

ประเมิน-คัดแยกเด็กแอลดี เพื่อเรียนร่วม

วิทยาการ

ศาสตราจารย์ ดร.มตุง อารยะวิญญู

ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แพทย์หญิงกุสุมาวดี คำเกลี้ยง

จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น สถาบันจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์

นางสาวศศกร วิชัย

นักจิตวิทยา สถาบันจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์

ดร.จรีลักษณ์ จิรวินบูลย์

ศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

อาจารย์สุพรรณิ อ่อนจาก

ครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนวัดราชสุวรรณ์ศรัทธาธรรม

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กแอลดี

ตามกฎหมายมหาชน กฎหมายสิทธิมนุษยชน รวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เขียนไว้อย่างชัดเจนว่า เด็กทุกคนไม่ว่าจะพิการประเภทใดก็ตาม จะต้องได้รับสิทธิเข้าศึกษา จะต้องได้ไปโรงเรียน หลังจากที่มีการปฏิรูปการศึกษา การจัดการศึกษาให้กับเด็กกลุ่มการศึกษาพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นเด็กปัญญาอ่อน เด็กพิการทางด้านร่างกาย เด็กที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์ หรือเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้หรือเด็กแอลดี ได้มีการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น และมีการวางนโยบายไว้อย่างต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น

ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู

การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับเด็กแอลดี

ในปัจจุบันเด็กแอลดีเรียนร่วมอยู่ในห้องปกติกับเด็กทั่วไป นโยบายที่ควรจะเป็นคือ ต้องให้เด็กเหล่านี้เรียนไปพร้อมกับเด็กปกติ แต่จะต้องหาวิธีการ หามาตรการ หากกลยุทธ์ว่า ทำอย่างไรเด็กเหล่านี้จึงจะเรียนได้และสอบได้ผลการเรียนที่ใกล้เคียงกับเด็กอื่น

การเรียนร่วมสำหรับเด็กแอลดี ถ้าจะให้มีประสิทธิภาพที่ดี จะต้องรับความช่วยเหลือเพิ่มเติม มีบุคลากรเพิ่มเข้ามาช่วยเหลือ มีงบประมาณ มีอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็น เพื่อช่วยให้เด็กเหล่านี้เรียนได้ และที่สำคัญกระทรวงศึกษาธิการจะต้องมีนโยบายที่ชัดเจน และมีวิธีปฏิบัติว่า จะทำอย่างไรเด็กเหล่านี้จึงจะสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้

ใครควรมีส่วนช่วยในการเรียนร่วม

ผู้ที่มีความสำคัญคือ ผู้ปกครอง ครู ครูการศึกษาพิเศษ ผู้บริหาร ล้วนสำคัญทุกคน แต่วิธีหนึ่งที่ลงทุนน้อยที่สุดและได้ผลคุ้มค่าที่สุดคือ เพื่อนช่วยเพื่อน เด็กแอลดีทุกคนควรมีคู่หูคอยให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาที่เป็นไปได้

ในการเรียนของเด็กแอลดีจะใช้หลักสูตรเดียวกันกับเด็กปกติ แต่เด็กแอลดีจะด้อยใน 3 ด้าน เรื่องหลักสูตรจะต้องปรับให้สอดคล้องกับเด็กแต่ละคนใน 3 ด้านต่อไปนี้คือ

ด้านที่ 1 คือ หลักสูตรของภาษา เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้จะมีปัญหาด้านภาษา ไม่ว่าจะเป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ควรปรับหลักสูตรตามสภาพปัญหาทั้งการอ่าน การเขียน

ด้านที่ 2 คือ ด้านคณิตศาสตร์ เด็กกลุ่มนี้จะมีปัญหาด้านคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะเรื่องโจทย์ปัญหา จะต้องปรับอย่างไรให้สอดคล้องกับความสามารถที่เขาจะเรียนได้

ด้านที่ 3 คือ เรื่องของบุคลิกภาพ เด็กกลุ่มนี้จะมีปัญหาอย่างอื่นเข้ามาด้วย ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการเบื่อการอ่าน เบื่อการเขียน แล้วครูจะช่วยอย่างไร ปัญหาสมาธิสั้น จะหาวิธีช่วยเหลืออย่างไร เป็นต้น

บุคคลรอบข้างเด็กแอลดีควรทำหน้าที่อย่างไร

ในกระบวนการเรียนรู้ของเด็กแอลดี ประการแรกคือ ผู้ปกครองมักวิตกกังวลและคาดหวังจากลูกค่อนข้างมากว่าจะต้องเก่งเท่าเพื่อนหรือเก่งกว่าเพื่อน แสดงว่าผู้ปกครองยังไม่เข้าใจสภาพปัญหาของเด็ก เด็กกลุ่มนี้เรียนได้ถ้าสอนถูกวิธี เราต้องพยายามหาวิธีว่าทำอย่างไรเด็กจึงจะเรียนได้

ส่วนครูยังมองว่าเด็กกลุ่มนี้ไม่ค่อยฉลาด ครูหลายคนตำหนิว่าเด็กโง่เพราะอ่านหนังสือไม่คล่อง อ่านไม่ได้ ประการแรก ครูต้องทำความเข้าใจก่อนว่า เด็กกลุ่มนี้ไม่มี IQ หรือระดับสติปัญญาปกติ ตั้งแต่ 90 ขึ้นไปจนถึง 120 ซึ่งถือว่า ฉลาด ในยุคเก่า ถ้าเด็กเรียนหนังสือไม่ได้ถือว่าเด็กไม่เก่ง แต่ในยุคใหม่ ถ้าเด็กเรียนไม่ได้ถือว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่เข้าใจและไม่รู้จักหาวิธีมาสอนเด็ก เพราะฉะนั้นครู ผู้ปกครองจะต้องเข้าใจ ผู้บริหารจะต้องจัดสรรบุคลากร หาอัตราค่าจ้างมาให้

เพื่อนในห้องสำคัญมาก ถ้าครูบอกไม่ฉลาด เพื่อนในห้องก็จะซ้ำว่า เด็กคนนี้ไม่ฉลาดบ้าง เขาก็จะโกรธและไม่อยากเรียนหนังสือ ไม่อยากไปโรงเรียน

ดังนั้น เพื่อนและผู้ปกครองทุกคนต้องเข้าใจว่าเด็กแอลดีเป็นเด็กฉลาดที่เรียนไม่ได้ เพราะเราสอนเขาไม่ถูกวิธี เราต้องหาวิธีช่วยเหลืออย่างถูกวิธีแล้วเด็กจะเรียนได้ ต้องปรึกษาผู้รู้และศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ทั่วไป ทั้งจากนักวิชาการ ห้องสมุด และสื่อ

กระบวนการตรวจสอบประเมินและคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จะนำไปสู่การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือ IEP (Individualized Education Program) สำหรับเด็กแอลดีแต่ละคน

ถ้าสงสัยว่าเด็กจะมีความบกพร่องในการเรียนรู้ วิธีการที่เด็กควรได้รับการประเมินเกิดขึ้นอย่างน้อย 2 วิธีคือ

วิธีที่ 1 โรงเรียนสงสัยว่านักเรียนมีปัญหาในการเรียนรู้หรือปัญหาพฤติกรรม และขออนุญาตผู้ปกครองทำการประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคล ปกติโรงเรียนจะทำการทดสอบนักเรียนในบางระดับชั้นอยู่แล้ว แต่ถ้านักเรียนคนใดคนหนึ่งมีคะแนนต่ำกว่าเพื่อนมากจนเกินไป ก็จะเป็นสิ่งกระตุ้นเตือนให้ครูหรือโรงเรียนตระหนักถึงปัญหา โดยครูประจำชั้นของนักเรียนอาจจะพบว่า สงสัยจะมีปัญหาน้อยๆ เนื่องจากงานของนักเรียนคนนั้นต่ำกว่าความคาดหวังตามระดับชั้นหรือวัยของเด็ก หรือนักเรียนคนนั้นมีพฤติกรรมรบกวนการเรียนรู้ก็จะเสนอแนะให้ได้รับการประเมิน

วิธีที่ 2 ผู้ปกครองของนักเรียนสามารถจะโทรศัพท์หรือเขียนหนังสือถึงโรงเรียน หรือผู้อำนวยการทางฝ่ายการศึกษาพิเศษ เพื่อขอให้บุตรหลานของตนได้รับการประเมิน เพราะผู้ปกครองอาจจะรู้สึกว่าเด็กไม่ได้เรียนรู้ตามที่ควรจะเป็น หรือพบปัญหาในวิธีการเรียนของเด็ก ถ้าโรงเรียนเห็นด้วยก็จะดำเนินการประเมินไป แต่ถ้าบุคลากรของโรงเรียนไม่เห็นด้วย ไม่รู้สึว่าเด็กคนนั้นมีความบกพร่อง โรงเรียนอาจจะปฏิเสธที่จะประเมิน แต่จะต้องแจ้งผู้ปกครองด้วยการเขียนอธิบายเหตุผลที่ปฏิเสธการประเมิน เพราะการประเมินนั้นทางโรงเรียนจะเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด ถ้าผู้ปกครองยังรู้สึว่าบุตรหลานของตนมีความบกพร่องที่จำเป็นจะต้องได้รับการประเมินและได้รับการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครองก็อาจดำเนินการอุทธรณ์ ซึ่งผู้ปกครองมีโอกาสชี้แจงว่า เหตุใดตนจึงได้รู้สึว่าบุตรหลานของตนควรได้รับการประเมิน

การประเมิน มีความหมายมากกว่าทดสอบ เพราะหมายถึงกระบวนการแก้ปัญหาที่ต้องใช้วิธีการหลาย ๆ วิธี ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน

การประเมินความบกพร่องในการเรียนรู้ก็เพื่อที่จะคัดแยกเด็กแอลดีเข้าสู่กระบวนการจัดการศึกษาพิเศษ อันจะเป็นหนทางช่วยให้เด็กแอลดีประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ซึ่งจะมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการที่พ่อแม่ คุณครู เพื่อน และคนรอบข้างจะมอบความรักและกำลังใจให้กับเขาด้วย

กระบวนการคัดแยกเด็กแอลดี

การคัดแยก (Identification) เป็นขั้นตอนหนึ่งในการจัดการศึกษาพิเศษ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อจัดประเภทเด็กเข้ารับบริการทางการศึกษาพิเศษ เด็กที่ได้รับการตัดสินแล้วว่าเป็นเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ จะได้รับการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร สื่อการสอน ตลอดจนวิธีสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องตามความต้องการและปัญหาของเด็ก ซึ่งเป็นวิธีช่วยให้ปัญหาต่าง ๆ ของเด็กกลดน้อยลง และสามารถเรียนหนังสือได้ในที่สุด

การคัดแยกเด็กมีหลายวิธี แต่จะพูดเฉพาะ 2 วิธีใหญ่ ๆ คือ การคัดแยกแบบไม่เป็นทางการ และการคัดแยกแบบเป็นทางการ

การคัดแยกอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Identification) เป็นการคัดแยกเด็กโดยไม่ใช้แบบทดสอบมาตรฐาน ครูอาจใช้วิธีสังเกตพฤติกรรมของเด็กอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้สังเกตประมาณ 2 - 3 คน ครูลงมติด่วนกันว่าเด็กที่สังเกตมีปัญหอะไรบ้าง ข้อมูลที่ได้สามารถใช้ประกอบการตัดสินใจคัดแยกประเภทเด็กได้เป็นอย่างดี อีกวิธีหนึ่งที่โรงเรียนหลายแห่งใช้ได้ผลมาแล้วคือ การบันทึกพฤติกรรมทางการเรียนของเด็ก ว่าเด็กมีปัญหในการเรียนอย่างไรบ้าง ครูอาจประเมินผลเด็กเพื่อการคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมของเด็กได้ โดยการสังเกตพฤติกรรมการเรียนและพฤติกรรมโดยทั่วไป

นอกจากการคัดแยกแบบไม่เป็นทางการ ครูผู้สอนอาจใช้วิธี **การคัดแยกอย่างเป็นทางการ (Formal Identification)** ซึ่งในต่างประเทศ มีแบบทดสอบที่เป็นที่นิยมใช้อยู่มาก แต่สำหรับในประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้ในการคัดแยกเด็กที่จะกล่าวถึงมี 2 ชุด คือ แบบคัดแยกเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย ศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม และแบบสำรวจปัญหาในการเรียน ซึ่งพัฒนาโดย ศาสตราจารย์ ดร.พดุง อารยะวิญญู แห่งภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์สุพรรณิ อ่อนจาก

วิธีการประเมินคัดแยกเด็ก จะเริ่มจากชั้นอนุบาลปีที่ 1 และปีที่ 2 โดยใช้เครื่องมือของศาสตราจารย์ครีบา นิยมธรรม เพื่อหากกลุ่มสภาวะความเสี่ยงต่อการเป็นเด็กกลุ่มแอลดี ซึ่งเราจะพบทุกปี และครูอนุบาลบางคนสามารถจะช่วยพัฒนาเด็กได้หลายด้าน เด็กก็จะมีสภาวะบกพร่องลดลง เราจัดเป็นห้องเรียนคู่ขนานในชั้นประถมปีที่ 1 สำหรับเด็กแอลดีและเด็กปกติที่เรียนช้า โดยจัดพัฒนาการกระตุ้นเพื่อ เมื่อเด็กขึ้นชั้น ป. 2 ก็จะเรียนร่วมในห้องกับเด็กปกติทั่วไป

ในการประเมินคัดแยกเด็กกลุ่มนี้ เราจะประเมินคัดแยกในหลายส่วน ซึ่งในการประเมินเด็กแต่ละครั้ง ครูต้องรู้จักเด็กเป็นอย่างดี อย่างน้อยต้องอยู่กับเด็ก 3 เดือน ไม่ใช่ว่าจะอยู่กับเด็กเพียงเดือนเดียวแล้วจะประเมินเด็กได้ **เราจะประเมินพัฒนาการของเด็กแอลดีทุกด้านคือ ด้านร่างกาย การช่วยเหลือตัวเอง ด้านทักษะในการพูดหรือการสื่อสารกับบุคคลทั่วไป และพัฒนาการทางด้านวิชาการ** ซึ่งในเด็ก ป. 1 เราจะพัฒนาเรื่องกลั่นเนื้อเพียงส่วนเดียว หรือจะพัฒนาการช่วยเหลือตัวเอง หรือพัฒนาในเรื่องสังคมอย่างเดียวไม่ได้ ต้องประเมินทุกด้านไปพร้อมกัน ซึ่งจะพบสภาวะบกพร่องในแต่ละด้านมากบ้าง น้อยบ้างแล้วแต่การพัฒนาของเด็กตั้งแต่ในวัยอนุบาล ซึ่งครูอนุบาลก็มีความสำคัญกับเด็กมาก

ข้อที่ครูควรคำนึงใน **การประเมินเด็กเรื่องทักษะทางสังคม** คือ ต้องประเมินเด็กทั้งกลุ่ม ถ้าประเมินเด็กคนเดียวเราจะมองไม่เห็นสังคมของเด็กเวลาที่เขามีปฏิสัมพันธ์ จะต้องประเมินโดยใช้กระบวนการเล่น ดังนั้น นอกจากจะประเมินเรื่องทักษะทางสังคมแล้วยังสามารถประเมินทักษะการพูด การเคลื่อนไหวจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ครูจะมองเห็นจุดบกพร่องเหล่านี้และต้องบันทึกไว้ เพื่อนำมาประมวลผลพร้อมกัน

การประเมินด้านวิชาการ ครูต้องประเมินโดยใช้แบบทดสอบ ซึ่งเป็นแบบทดสอบในเรื่องการอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์ ซึ่งครูจะต้องดูพื้นฐานและทักษะของเด็กว่าบกพร่องในส่วนไหน เราใช้แบบประเมินของ ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู ซึ่งได้ทำ

แบบในการคัดแยกเด็กเอาไว้ เราก็เอาส่วนนั้นมาให้ครูประมาณ 2 - 3 ท่านช่วยกันประเมิน เก็บข้อมูลเหล่านี้เอาไว้

เมื่อประเมินแล้วพบว่าเด็กมีสภาวะบกพร่อง ให้อาจารย์ส่งเด็กไปพบกับแพทย์ โดยทำหนังสือส่งตัวหรือนำตัวไปพบแพทย์ให้วินิจฉัย ไปพบนักจิตวิทยาเพื่อทดสอบ IQ เพื่อให้มองดูเด็กได้ชัดขึ้นว่า เด็กมีสภาวะบกพร่องซึ่งเป็นแอลดีจริงหรือไม่ เพราะบางคนอาจไม่ใช่แอลดี แต่มีภาวะเสี่ยง ซึ่งมีโอกาสที่จะเป็นแอลดีแล้วแก้ไขลำบาก ถ้าครูไม่ช่วยตั้งแต่ต้น เพราะฉะนั้นการทดสอบ IQ จะเป็นข้อบ่งชี้ว่า เด็กเป็นแอลดีแน่นอนหรือไม่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กกลุ่มนี้ มักติดศูนย์ หรือต้อต่ำชั้น ทั้งที่เราพบว่า IQ ปกติ ตั้งแต่ 90 ขึ้นไป บางคนมี IQ ถึง 130 ซึ่งเป็นเด็กฉลาด แต่ไม่สามารถอ่านหรือเขียน แม้แต่สะกดคำก็ไม่ได้ เมื่อพบเด็กมีสภาวะบกพร่องแล้วนำมาฝึกพัฒนาการเด็กก็จะดีขึ้น

เมื่อได้ข้อมูลทุกอย่างมาแล้ว ได้ผลทางการแพทย์ ได้การประเมินในเวลา 3 เดือนแล้ว ก็จะเอาข้อมูลเหล่านี้มาจัดทำ IEP ให้กับเด็กกลุ่มนี้ เพราะว่าเด็กในกลุ่มนี้ต้องได้รับความช่วยเหลือ ถ้าอาจารย์ปล่อยให้เรียนตามยถากรรม เด็กก็จะไม่มีความสุขในการเรียน เด็กเกิดความรู้สึกว่าตัวเองไม่เก่ง ความมั่นใจในตัวเองจะหายไปหมด

การประเมินเด็กแอลดีจะทำงานเป็นทีม มีทีมซึ่งประกอบด้วยแพทย์ที่จะดูว่ามีอาการเข้าซ้อนไหม นักจิตวิทยาที่สามารถแยกได้ว่าเป็นแอลดีประเภทใด รวมทั้งวัด IQ ได้ หลังจากนั้นก็นำผลของแพทย์และนักจิตวิทยามาเข้าที่ประชุม ซึ่งมีผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องและทำให้เด็กเกิดความสามารถทางการเรียนรู้ได้ดีมากขึ้น กระบวนการที่สำคัญที่จะช่วยการเรียนรู้ของเด็กแอลดี คือ **การทำ IEP (Individualized Education Program)**

แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือ IEP เป็นการรวบรวมข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล ทั้งข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลทางด้านการแพทย์ ข้อมูลด้านการศึกษา บริการที่เด็กจะได้รับ ลักษณะการเรียนรู้รวม ความสามารถของเด็ก เนื้อหาเกี่ยวกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ จุดมุ่งหมายระยะยาว จุดมุ่งหมายระยะสั้น การวัดผลและประเมินผล รวมทั้งข้อมูลอื่น ๆ ที่จะประโยชน์ ซึ่งจะเป็นการวางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ

แพทย์หญิงกุสุมาวดี คำเกลี้ยง

การทำงานเป็นทีมเพื่อดูแลเด็ก ประการแรก เด็กจะต้องผ่านการประเมิน ตรวจสุขภาพจิต ตรวจร่างกายโดยจิตแพทย์เด็กก่อน เพื่อดูว่าเขามีภาวะอะไรเกี่ยวข้องบ้าง เราต้องแยกเด็กที่มีสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ออกไปก่อน เพราะเด็กที่มาด้วยปัญหาการเรียนรู้ ขึ้นแรกเราต้องกรองออกไปก่อนว่า เขาปัญญาอ่อนหรือเปล่า เพราะฉะนั้น

ในห้องหมอก็คจะมีการประเมินพัฒนาการอย่างคร่าว ๆ ให้เด็กวาดรูป เขาจะวาดได้ตามอายุหรือไม่ อันนี้เป็นแบบคัดกรองอย่างง่าย ๆ ว่า เขามีปัญหาเรื่องสติปัญญาหรือไม่

ขั้นต่อไปคือจะต้องส่งไปตรวจด้านจิตวิทยา ซึ่งทำโดยนักจิตวิทยา เพื่อแยกประเภทและดูอาการรุนแรงของอาการแอลดี และตรวจดูภาวะอื่น ๆ ที่พบร่วม เพราะว่าบางคนมีปัญหาเรื่องอารมณ์ด้วย เราอาจต้องตรวจอารมณ์และบุคลิกภาพร่วมด้วย

ขั้นต่อมาคือ เอาการตรวจทั้งหมดมา ประมวลวางแผนการรักษา ซึ่งขั้นตอนนี้เราจะต้องดูว่า เขาอาจจะต้องการใช้ยาบางส่วนร่วมด้วยหรือไม่ บางคนมีภาวะไมนิ่ง ซุกซน ขาดสมาธิ ก็อาจต้องมียาสมาธิสั้นร่วมด้วย

ขั้นต่อมาคือ ต้องประชุมทีมสหวิชาชีพ ก็จะมีคุณครูการศึกษาพิเศษเข้ามาร่วมด้วยในการช่วยเหลือ เพราะการช่วยเหลือจะต้องมีการทำแผนการสอนรายบุคคล ต้องเริ่มขั้นการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา เช่น เขาเป็นแอลดีอยู่ชั้น ป. 5 แต่การอ่านเขาอยู่ชั้น ป. 1 ครูการศึกษาพิเศษจะต้องช่วยเข้ามาจัดการเรียนการสอนให้เหมาะกับเด็ก ป. 1

นางสาวศศกร วิชัย

การตรวจทางจิตวิทยา เป็นการตรวจพิเศษเพิ่มอยู่ 2 ลักษณะ คือ ตรวจหาว่าปัญญา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การตรวจหาว่าปัญญาหรือการตรวจ IQ ส่วนใหญ่จะใช้แบบทดสอบอยู่สองแบบ ตามระดับอายุ

แบบแรก คือ Stanford Binet สำหรับเด็กช่วงอายุ 2 - 7 ปี

แบบที่ 2 ใช้ของ WISC III หรือ Wechsler Intelligence Scale for Children-III สำหรับช่วงอายุ 5 ปี 11 เดือน - 16 ปี 11 เดือน

การประเมิน IQ จะทำให้ทราบว่าเด็กมีปัญหาแอลดีจริงหรือไม่ เพราะเด็กแอลดีส่วนใหญ่ IQ โดยเฉลี่ยจะปกติ ถ้า IQ ต่ำ แสดงว่าข้อจำกัดทางการเรียนของเขาไม่ได้ขึ้นกับแอลดี แต่ขึ้นกับความสามารถทางเชาว์ปัญญาของเขา แล้วจึงทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบการอ่าน การสะกดคำ การเขียนคำบอกเป็นคำ ๆ และประเมินคณิตศาสตร์ ทั้งสามด้านนี้เราจะประเมินการเขียนดูก่อน

Stanford - Binet Form L-M

แบบทดสอบไอคิวเด็กที่มีอายุระหว่าง
2 ปี - 7 ปี

Wechsler Intelligence Scale for Children - III (WISC-III)

แบบทดสอบไอคิวเด็กที่มีอายุระหว่าง
5 ปี 11 เดือน - 16 ปี 11 เดือน

ในแบบทดสอบ IQ ก็จะมีบางข้อที่ใช้ทักษะในการเขียน ในเด็กที่มีปัญหาเรื่องแอลดี เราจะพบว่าการเขียน การทำงานระหว่างมือกับสายตาจะไม่คล่องนัก และมีปัญหาและอุปสรรค เราจะได้เห็นข้อบกพร่องของเขา แล้วมาทดสอบการเขียนของเขาจากการจำ จากสิ่งที่ได้ยิน ให้เขียนตามสิ่งที่เราบอกและสิ่งที่เราให้เขาดู ทั้งหมดก็จะมาประมวลเป็นผลการทดสอบทางจิตวิทยา ซึ่งจะเป็นตัวบอกคุณพ่อคุณแม่ คุณครู ให้ได้ทราบว่าควรจะส่งเสริมเด็กทางด้านใดต่อไป

การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือ IEP (Individualized Educational Program)

ดร.จรีลักษณ์ จิรวินบูลย์

การจัดทำ IEP หรือแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลนั้นโรงเรียนเป็นผู้จัดทำ โดยประกอบด้วยคณะกรรมการหลาย ๆ ส่วน รวมทั้งมีผู้ปกครองร่วมในการพิจารณา วางแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน เพราะว่าเด็กมีความแตกต่างกัน หลังจากที่มีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็กแอลดีแล้ว เมื่อจะจัดการเรียน การสอนจริง ก็จะมีการจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นราย ๆ ไป เพื่อให้เหมาะสมกับ สภาพพัฒนาการและความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก

การเขียนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับบริบทของเด็กและสภาพแวดล้อม ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมไปถึงความพร้อมของโรงเรียนในการที่จะจัดการศึกษาและความ พร้อมของผู้ปกครองที่จะให้ความช่วยเหลือเด็กได้อย่างไรบ้าง

ขั้นตอนในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะเริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ในเบื้องต้น เด็ก ๆ จะต้องได้รับการประเมินความสามารถด้วยการทดสอบ IQ และ แบบทดสอบว่า เด็กมีความบกพร่องด้านใดบ้าง ในบ้านเราปัจจุบันนี้ แบบประเมินที่นิยมใช้ กันอย่างแพร่หลายเป็นแบบประเมินของ ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู ที่ท่านได้ ประยุกต์และพัฒนาขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้นำไปเผยแพร่ให้กับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในระดับประถมศึกษา แต่ถ้าเป็นระดับอนุบาลก็จะมีแบบทดสอบของ ศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม ที่พัฒนาปรับปรุงขึ้นมา

ครูจะเป็นผู้เขียนแผนการศึกษาเฉพาะเด็กแต่ละคนโดยได้รับข้อมูลเบื้องต้นจาก การที่เรaprประเมินและคัดแยกเด็ก ซึ่งผู้คัดแยกเด็กจะประกอบไปด้วยแพทย์ นักจิตวิทยา ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ทุกคนจะต้องมานั่งคุยกันและวางแผน ในขั้นตอนการเขียน ครูจะเป็นผู้ลงมือเขียน เมื่อเขียนเสร็จแล้วคุณครูต้องย้อนกลับไปหาหรือผู้ปกครองและผู้ที่ เกี่ยวข้องว่า แผนการศึกษาที่จัดทำขึ้นสำหรับเด็กคนนี้เป็นอย่างไรบ้าง ผู้ปกครองเห็นว่า เหมาะสมหรือไม่ ถ้าปรึกษาหารือกันแล้ว ผู้ปกครองเห็นด้วย คณะกรรมการทุกคนก็จะ อนุมัติ โดยที่ส่วนใหญ่ผู้ปกครองจะต้องมีการลงลายมือชื่อเอาไว้เลยว่า อนุญาตให้ใช้แผนนี้ กับลูก

การเขียนแผนฯ ต้องแบ่งเป็นระยะสั้น ระยะยาว หรือไม่

แผนฯ ที่ทำจะมีจุดมุ่งหมายระยะยาวเป็นรายปี และมีจุดมุ่งหมายระยะสั้นด้วย

เนื้อหาของแผนฯ จะมีองค์ประกอบอะไรบ้าง

จะเริ่มต้นจากข้อมูลทั่วไป เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ ที่สนใจมาดูข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ในเบื้องต้นว่า เด็กมีความบกพร่องในด้านใดบ้าง IQ ที่วัดได้เป็นอย่างไร มีความชอบส่วนตัว และมีความถนัดเป็นอย่างไร จากนั้นก็ไปที่จุดมุ่งหมายว่า จุดมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนาเด็ก เป็นอย่างไร แต่ละคนจะมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน และระยะเวลาในการใช้แผนฯ ก็แตกต่างกันออกไป จากจุดมุ่งหมายก็เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ เด็กจะถูกให้ประสบการณ์ที่คุณครูจัดเตรียมไว้ให้เหมาะสมกับเขามากที่สุด ในแผนฯ จะระบุไว้ด้วยว่าจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร มีการวัดประเมินผลอย่างไร

หลังจากที่ได้จัดการศึกษาให้กับเด็กแอลดี โดยจัดทำ IEP หรือแผนการศึกษา เฉพาะบุคคลไปแล้ว เด็กก็จะมีพัฒนาการที่ดีขึ้น แต่จะช้าเรื่งก็แตกต่างกันตามศักยภาพของเด็ก และวิธีการที่คุณครูจะจับประเด็นได้ว่าเด็กคนไหนเหมาะจะพัฒนาด้วยวิธีการใดบ้าง

กระบวนการในการจัดทำ IEP (Individualized Education Program) หรือแผนการศึกษา เฉพาะบุคคล

อาจารย์สุพรรณ อ่อนจาก

กระบวนการในการจัดทำ IEP ของเด็กนั้น

เราจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลของเด็กทั้งหมด เริ่มตั้งแต่การซักประวัติของเด็กในครอบครัว สภาพการเลี้ยงดู ปัญหาตั้งแต่เริ่ม แม่เริ่มตั้งครรภ์มีปัญหาหรือไม่ เราก็จะต้องสอบถามข้อมูลจากแม่ของเด็ก แม่จะต้องให้ข้อมูลว่าระหว่างคลอดนี้เกิดอุบัติเหตุระหว่าง

คลอดบ้างหรือเปล่า ระหว่างที่แม่ตั้งครรภ์นั้นเป็นโรคโดยเฉพาะหรือไม่ โรคบางโรคเป็นอันตรายถึงระบบสมองของเด็ก อย่างเช่น หัดเยอรมัน หรือระหว่างคลอด คลอดในลักษณะที่ผิดปกติ จนต้องคลอดออก เครื่องมือที่ดูอาจทำให้เด็กได้รับความกระทบกระเทือน หรือว่าระหว่างคลอด แม่คลอดยากก็จะมีผลต่อเนื่องมาถึงระบบสมองของเด็ก เนื่องจากเด็กขาดออกซิเจนระหว่างที่คลอด สิ่งเหล่านี้มีผลต่อเนื่องไปยังตัวเด็ก บางรายก็จะมีเรื่องสมาธิในบางรายสมาธิไม่นิ่งอาจจะต้องส่งพบแพทย์เพื่อใช้ยาด้วย คือให้เด็กกินยาในช่วงเช้า แล้วเด็กก็จะเรียนรู้ได้และเราจะต้องใช้วิธีปรับพฤติกรรมด้วย

เมื่อพบปัญหาในบางเรื่องที่เราแก้ไขไม่ได้ ก็ต้องส่งไปพบแพทย์เพื่อประเมินความสามารถของเด็ก ว่าเด็กมีความสามารถมากน้อยอย่างไร วันที่เราพบเด็กมีความสามารถเท่าไร เราก็จะใช้ในการประเมิน

การตรวจประเมินจะกระทำทั้งในรูปแบบกระบวนการกลุ่มและรายบุคคล การใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อประเมินทักษะการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ ทักษะการพูด ทักษะทางสังคม ในขณะที่การประเมินรายบุคคลจะใช้สำหรับการประเมินทักษะด้านวิชาการ

การตรวจประเมินด้วยกระบวนการกลุ่ม เราจะประเมินในเรื่องของทักษะการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ การใช้นิ้วมือ เพราะว่านิ้วมือเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กจับดินสอแล้วเขียนหนังสือได้ เราอาจพบว่าเด็กบางรายกล้ามเนื้อมือไม่ทำงาน เราให้หยิบของบางอย่างก็หยิบไม่ติด ยิ่งถ้าชิ้นเล็กจะหยิบไม่ได้เลย เพราะฉะนั้นจะต้องประเมินแล้วดูรายละเอียด

การใช้กระบวนการกลุ่มจะทำให้เราสังเกตเด็กได้ เพราะเด็กจะแสดงความสามารถที่แท้จริงออกมาระหว่างที่เด็กเล่น เหมือนกับเขามีอิสระในการที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นด้วยความสนุก โดยไม่รู้สึกลัวตอนนี้เขากำลังถูกประเมิน

เราจะประเมินในเรื่องของการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและมัดใหญ่ ในการเคลื่อนไหวร่างกายที่จะวิ่งไปหยิบสิ่งของต่าง ๆ การแก้ปัญหาของเด็ก การมอง การสังเกต โดยใช้แท่งบล็อก การใส่แท่งบล็อกลงไปในบล็อก การแก้ปัญหาของเด็กด้วยการเอาบล็อกออกจากเส้นด้าย เด็กจะอย่างไร

การประเมินด้านการพูด ครูอาจจะใช้วิธีเล่านิทานให้เด็กฟัง เมื่อเด็กฟังเรื่องทั้งหมดแล้ว เด็กสามารถตอบคำถามโดยจำชื่อตัวละครในเรื่องได้หรือไม่ เป็นวิธีประเมินในเรื่องความจำซึ่งเด็กในกลุ่มแอลดีจะบกพร่องในเรื่องกระบวนการในการจำ ความจำในระยะสั้นกับระยะยาวนี้

เด็กใช้ได้ไม่ดีนัก เพราะฉะนั้นเราจะต้องช่วยเด็ก

การประเมินแรกก็ประเมินโดยให้เด็กตอบว่าตัวละครในเรื่องมีกี่ตัว เด็กตอบได้ก็แสดงว่าส่วนนี้ความจำเด็กก็ยังมี แต่ถ้าเด็กตอบไม่ได้เราก็จะจดเอาไว้ว่า ตอบไม่ได้ แล้วการที่เด็กได้มีส่วนจับของเล่นและสนทนาโดยใช้หุ่นมือมาประกอบในการสนทนาของเด็กแทนที่เด็กจะสนทนาเอง ถ้าเราให้เด็กลองได้ใช้หุ่นมือประกอบแล้วพูด เราก็จะดูได้เลยว่าเด็กอาจจะไม่สามารถเรียงประโยค หรือบางทีพูดแค่เป็นคำสั้น ๆ ได้ตอบกับเพื่อน

การเล่นที่พื้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่เราจะประเมินในการสนทนา เด็กบางคนจะชนมากนั่งไม่ติดพื้น แล้วก็จะลุกไป ของเล่นจะทำให้เด็knั่งอยู่ได้นาน แต่ว่าบางคนจะนั่งไม่ได้

การฝึกการสังเกตด้วยการจับคู่สิ่งที่เหมือนกัน ก็คือ ให้เด็กเคลื่อนไหว หรือเคลื่อนสายตา เพื่อที่จะให้รู้ว่าเด็knี้นี้รู้จักสังเกตหรือไม่ ใช้สายตาเต็มที่หรือไม่ บางคนอาจจะจับคู่ไม่ได้ แล้วเวลาต่อ ต่อไม่ตรงภาพนัก

เราจะใช้กระบวนการกลุ่มประเมินทักษะเหล่านี้ เราจะได้หลายหัวข้อ ก็คือในเรื่องการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ เรื่องทักษะการพูด ทักษะทางสังคมว่าเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนไหม เล่นแล้วแย่งของเล่นกันไหม

เราจะสังเกตว่า ตอนที่เราอนุญาตให้เข้าไปหยิบของเล่นและการนำของเล่นมาเก็บที่ในกลุ่มเด็กแอลดีเมื่อเล่นแล้ว ของเล่น โต๊ะเรียนของเขาจะรกและไม่ระเบียบ เป็นลักษณะหนึ่งของเด็กแอลดี ซึ่งครูจะต้องประเมินและสังเกตให้เห็นชัดเจนว่า เขามีสภาวะที่บกพร่องในข้อต่าง ๆ ซึ่งเราจะจดไว้ในแบบประเมินว่าคนนี้บกพร่องอย่างไร หรือการออกเสียงพูดไม่ชัดบางคำ เราก็จะสังเกตจากการประเมินรายกลุ่ม

การประเมินทักษะด้านวิชาการ ที่เราจะทดสอบว่า เด็กอ่านได้ สะกดคำได้ เขียนได้หรือไม่ หรือทางด้านคณิตศาสตร์ ก็ต้องใช้แบบประเมินเพื่อช่วยให้วัดได้ชัดเจน แบบประเมินในการอ่านถ้าเป็นเด็กที่ยังอ่านไม่ได้ เราต้องใช้แบบประเมินที่เป็นรูปภาพ เด็กยังอ่านไม่ได้ก็ใช้รูปภาพ กรณีที่เด็กอ่านได้ อ่านรูปภาพได้หมด เราก็จะทดสอบในเรื่องของการอ่านที่เป็นคำ ๆ เราใช้คำให้เด็กอ่าน แล้วก็อ่านเป็นเรื่อง อันนี้คือแบบทดสอบการอ่านอ่านจากรูปภาพ มาอ่านคำ แล้วก็ประเมินคณิตศาสตร์ นี่คือการทดสอบรายบุคคลซึ่งครูจะต้องทำ

ในการทดสอบรายบุคคลมีทั้งการฝึกทดสอบในเรื่องการเขียน เขียนตามแบบ วาดรูป อันนี้เป็นวิธีการทดสอบทั้งหมด การใช้กรรไกรตัด ตัดวงกลม ตัดสี่เหลี่ยม ซึ่งเด็กจะต้องทำในจุดเหล่านี้ เพราะว่าเด็กในกลุ่มแอลดีแต่ละคนนั้นจะบกพร่องในเรื่องเหล่านี้มากหรือน้อยไม่เท่ากัน

หลังจากเราประเมินนักเรียนในเรื่องกระบวนการกลุ่ม เพื่อจะหาความบกพร่องของเด็กในแต่ละด้านแล้ว เราจะ **ประเมินการอ่านเป็นรายบุคคล** ถ้าเราพบว่าเด็กมีสภาวะบกพร่องเป็นกลุ่มแอลดี ก็จะต้องดำเนินการส่งพบแพทย์เพื่อทดสอบทางจิตวิทยา ซึ่งจิตแพทย์จะใช้วิธีการทดสอบเพื่อวัดระดับ IQ ของเด็ก ถ้าเป็นเด็กกลุ่มแอลดีจะต้องมีระดับ IQ ปกติ คือตั้งแต่ 90 ขึ้นไป เพราะเด็กในสองกลุ่มคือเด็กแอลดีกับเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มที่เรียนซ้ำจะมีลักษณะใกล้เคียงกัน แต่จะต่างกันตรงที่ว่า ถ้าเป็นเด็กกลุ่มบกพร่องทางสติปัญญา IQ จะต่ำกว่า 90 ส่วนเด็กกลุ่มแอลดีต้องมี IQ ตั้งแต่ 90 ขึ้นไป ตรงนี้เป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่ง

เมื่อเราได้ข้อมูลต่าง ๆ ครบสมบูรณ์แล้ว เราจะนัดหมายกับผู้ปกครอง เชิญมา

ประชุมเพื่อจัดทำ IEP หรือแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลร่วมกัน โดยเราจะจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กในกลุ่มที่เป็นแอลดี ให้เขาได้สามารถเรียนรู้ หรือพัฒนาได้ เราจะเชิญผู้ปกครองมาหารือกันว่า เราจะจัดการศึกษาอย่างนี้ให้กับลูกของท่าน ท่านพอใจหรือไม่ หรือท่านอยากจะให้โรงเรียนจัดอะไรเสริมให้กับลูกของท่าน เป็นการร่วมกันจัดทำ IEP หลังจากที่ได้ข้อสรุประหว่างผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่สอนเด็กและครูการศึกษาพิเศษที่มาร่วมกันจัดทำ IEP แล้ว จนได้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลที่ทุกคนเห็นพร้อมต้องกันแล้ว ก็จะเริ่มใช้ IEP นั้นสอนเด็กให้พัฒนาในด้านที่เขาบกพร่อง เพื่อให้เขาสามารถที่จะเรียนรู้ได้ใกล้เคียงกับเด็กปกติมากที่สุด

เราจะเริ่มใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือ IEP โดย **การทำ IIP (Individual Implementation Plan) หรือแผนการสอนเฉพาะบุคคล** เป็นแผนการสอนของครูที่ทำเฉพาะสำหรับเด็กแต่ละคน เพื่อจะพัฒนาตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือ IEP ที่เราตั้งเป้าหมายไว้

ใน IEP นั้นเราตั้งจุดประสงค์ให้เด็กอ่านภาษาไทยได้ อ่านคำได้ประมาณเท่าไร แล้วเราก็สอนโดยใช้ IIP หรือแผนการสอนเฉพาะบุคคลซึ่งเราเขียนให้สอดคล้องกับ IEP ของเด็กแต่ละคน เพื่อให้เด็กแอลดีเกิดการพัฒนาในแต่ละด้านที่บกพร่องไปพร้อม ๆ กัน หลังจากใช้ IIP ในการพัฒนาแล้ว เราก็จะกลับมานัดประชุมกันอีก

ในช่วงประเมินผลเด็กเมื่อสิ้นปีการศึกษา หรืออาจจะเป็นภาคเรียนละครั้ง เพื่อปรับแผน IEP ใหม่อีกครั้งหนึ่ง

หลังจากที่พัฒนาเด็กไประยะหนึ่งแล้ว ประสพผลเป็นอย่างไรเราต้องติดตามและประเมิน เพื่อนำผลเหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไข อาจจะต้องทำ IEP เพิ่มเติม เช่น เราต้องการให้เด็กบรรลุเป้าหมายเท่านี้ ปรากฏว่าเราพัฒนาไปแล้วเด็กมีพัฒนาการดีขึ้น เราอาจจะเพิ่มใน IEP ในส่วนที่เขابกพร่องในด้านอื่น ๆ เสริมเข้าไปอีกในภาคเรียนหลัง หรือในปีการศึกษาต่อไป ซึ่งเด็กจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่เพียงแต่ว่าพัฒนาเพียงปีเดียวหรือเทอมเดียว จนกระทั่งสภาวะความบกพร่องของเขาลดลงจนเหลือน้อยมากที่สุดและใกล้เคียงกับเด็กปกติ

ข้อควรคำนึงในการทำ IEP คือ สิ่งที่เราทำนั้นจะไม่เหมาะสมกับเด็กทุกคน แต่ละคนจะมีความแตกต่างกันระหว่างบุคคล เพราะฉะนั้นในการจัดกิจกรรม ครูต้องคำนึงเรื่องสังคมของเด็กด้วย เพราะเด็กกลุ่มเหล่านี้มีสังคมค่อนข้างที่จะลำบาก และที่สำคัญคือครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่ใจกว้างใจ ให้แรงเสริมเด็กตลอดเวลา

แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือ IEP นั้นไม่ใช่หลักสูตร ของเด็กเหล่านี้ แต่เป็นสิ่งที่เราทำไว้เพื่อที่จะช่วยเหลือเด็กให้สามารถพัฒนาได้ ครูต้องคำนึงถึงข้อนี้ไว้ให้มาก ฉะนั้นเด็กจะได้รับการพัฒนาดีหรือไม่ดี อยู่ที่ครูว่าได้ช่วยเหลือเด็กได้มากน้อยเพียงใด เด็ก ๆ คงฝากความหวังไว้กับครู ถ้ามีข้อที่อาจารย์เห็นว่าอันไหนที่ควรจะพัฒนาก่อนหรือพัฒนาหลัง โดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมร่วมด้วย การแก้ปัญหาพฤติกรรมก็เป็นเรื่องสำคัญสำหรับเด็กที่ครูจะต้องช่วยเด็ก และทุกครั้งที่เราทำ IEP จะต้องทำ IEP ควบคู่ในการที่จะช่วยเด็ก ไม่เพียงแต่ทำ IEP แล้ววางไว้ ครูต้องสอน ต้องช่วยเด็กด้วย อย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง หรือครึ่งชั่วโมง

บทที่ 3

ช่วยเหลือและพัฒนาเด็กแอลดี ตอน 1 : การเรียนร่วมกับบทบาท ของครู ผู้ปกครอง และสื่อการศึกษา

วิทยากร

ดร.เบญจา ชลธารันนท์

ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

ดร.จรีลักษณ์ จิรวินบูลย์

ศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

ศาสตราจารย์ ดร.มตุง อารยะวิญญู

ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นายพิชยพันธ์ สารพานิช

ผู้อำนวยการโรงเรียนพิบูลย์ประชาสรรค์

นางสุรีพร ชุ่มทรัพย์

ครูประจำชั้นห้องเรียนร่วมโรงเรียนพิบูลย์ประชาสรรค์

นางวันทนี พันธ์ชาติ

ผู้อำนวยการโครงการศูนย์วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

ในตอนนี้อะไรมาเน้นกันที่บทบาทของผู้ปกครองและครูในการใช้เทคนิคให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเด็กพิเศษกลุ่มนี้เรียนร่วมกับเด็กอื่น ๆ ในชั้นเรียนเดียวกัน และการใช้สื่อการศึกษาในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ว่าเป็นอย่างไร

“ลูกเป็นเด็กต้องรู้เป็นผู้ใหญ่
ค่อยเรียนไปรู้ไปให้เป็นผล
แต่ละคนก็คือ คนหนึ่งคน
ต้องลงเอยตั้งต้นด้วยตนเอง”

ด้วยความรัก ความเข้าใจของพ่อแม่ ผู้ปกครอง เด็กจึงเติบโตด้วยการเรียนรู้ ถ้าเรารู้ว่ามีลูกเป็นเด็กแอลดี หน้าที่ของพ่อแม่ก็คือ ต้องช่วยเหลือให้ลูกสามารถเอาชนะความบกพร่อง เพื่อก้าวสู่ความสามารถที่จะเรียนรู้ต่อไป และดูแลตนเองได้อย่างมีคุณภาพ

หน้าที่ของผู้ปกครอง คือ

1. เรียนรู้ให้มากขึ้นเกี่ยวกับความบกพร่องในการเรียนรู้ เมื่อคุณมีข้อมูลเกี่ยวกับความบกพร่องในการเรียนรู้ คุณก็สามารถที่จะเข้าใจลูกของคุณว่าเขามีปัญหาอะไร เราต้องช่วยเขาอย่างไร ?
2. สืบหาหรือค้นหาร่องรอยที่ช่วยบอกให้รู้ว่า ลูกของคุณมีจุดด้อยอะไร มีความสามารถพิเศษอะไร และค้นหาวิธีจูงใจและสนับสนุนให้ลูกเกิดการเรียนรู้ที่ราบรื่น
3. สอนโดยอาศัยจุดเด่นที่เขาถนัด
4. กระตุ้นให้ลูกใช้สติปัญญาตามธรรมชาติของเขา ต้องจำไว้ว่า **“ความผิดพลาดไม่ใช่ความล้มเหลว”** ใช้ความผิดพลาดของลูกเป็นอารมณ์ขัน และช่วยให้ลูกแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ ๆ
5. ต้องยอมรับว่ามีบางสิ่งที่ลูกไม่มีวันทำได้ แต่ก็ไม่ใช่ว่าสิ่งนั้นจะทำให้เขาเป็นผู้ล้มเหลว
6. ใช้โทรทัศน์ หรือวีดิทัศน์ในทางที่สร้างสรรค์
7. เลือกหนังสือที่เหมาะสมกับระดับความสามารถให้ลูกได้อ่าน
8. สนับสนุนให้ลูกได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถพิเศษของเขา

แน่นอนว่า พ่อแม่ของเด็กแอลดี ย่อมเป็นพ่อแม่ที่เหนื่อยกว่าพ่อแม่ของเด็กทั่วไป เพราะนอกจากจะมีความเครียดในครอบครัวแล้ว ยังต้องทำอะไรมากมายเพื่อช่วยเหลือลูกทั้งทางด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และต้องให้ความสนใจลูกมากกว่าลูกคนอื่น ๆ ที่ไม่มีปัญหาใด ๆ

การเรียนรู้ร่วมสำหรับเด็กแอลดี

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อาจมีการจัดได้หลายรูปแบบ อาทิ ห้องเรียนเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องในการพูด การอ่าน การเขียน หรือคณิตศาสตร์ หรือการให้เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้เรียนอยู่ในชั้นเรียนเดียวกับเด็กทั่วไปซึ่งเรียกว่า การเรียนรวม โดยการเรียนรวมนี้อาจแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1. การเรียนร่วมเต็มเวลา (Mainstreaming)

2. การเรียนรวม (Inclusion) เป็นแนวคิดที่ค่อนข้างใหม่ เป็นแนวคิดเชิงปรัชญาที่ คล้ายกับการเรียนร่วม (Mainstreaming) อาจเน้นเฉพาะการให้เด็กเรียนรวมกันเฉพาะในห้องเรียน ในโรงเรียนเดียวกัน แต่การเรียนรวม (Inclusion) มุ่งเน้นให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กทั่วไปได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน

การเรียนรวมจะได้ผลดีควรจะมีวิธีสอนที่เหมาะสมกับเด็ก เช่น

- เพื่อนสอนเพื่อน
- การร่วมเรียนร่วมรู้
- การร่วมกันสอน
- การสอนเป็นทีม

3. การเรียนร่วมบางเวลา เช่น เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปในบางเวลาหรือบางวิชา เช่น ในวิชาศิลปะ ดนตรี ลูกเสือ-เนตรนารี หรือกิจกรรมนอกหลักสูตรอื่น ๆ

ดร.เบญจา ชลธารันนท์

ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการได้แบ่งกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องหรือมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาไว้ 9 ประเภท ความบกพร่องประเภทหนึ่งนั้นคือเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้หรือที่ใช้ภาษาอังกฤษว่า **Learning Disability** เรียกย่อ ๆ ว่า **LD**

กระทรวงศึกษาธิการได้ทำการศึกษาวิจัย และกำหนดเป็นนโยบายการศึกษาทั่ว ๆ ที่อยู่บนพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน โดยนำเอานโยบายของ UNESCO ซึ่งเป็นองค์การสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมมาศึกษาและปรับใช้เรียกว่า นโยบาย 4 A

- * นโยบายแรก คือ การจัดการศึกษาแบบให้เปล่า (Availability)
- * นโยบายที่สอง คือ การศึกษาที่ทุกคนเข้าถึงได้ (Accessibility)
- * นโยบายที่สาม คือ การศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ (Acceptability)

มีบทเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก เด็กแอลดีทุกคนจะต้องมีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลซึ่งจะประเมินเด็กหรือจะตรวจสอบเด็กเฉพาะบุคคล เด็กมีความต้องการจำเป็นพิเศษอะไร ต้องเขียนไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือ IEP เราต้องทำแผนนี้เพื่อประกันคุณภาพ และเราต้องสนองความต้องการของเขา

* นโยบายที่สี่ คือ การศึกษาที่สามารถปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียน (Adaptability) ทั้งนี้ โรงเรียนจะไม่จัดเป็นโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะสำหรับเด็กแอลดี แต่จะจัดให้เรียนร่วม เราจะเห็นเด็กแอลดีได้ชัดเจนเมื่อเข้าเรียน ป. 1 ป. 2 และ ป. 3 แล้ว ก่อนหน้านั้นจะวินิจฉัยได้ลำบาก ทั้งนี้เพราะแอลดีเกี่ยวข้องกับการอ่าน การเขียนเป็นหลัก

ถ้าเป็นเด็กตั้งแต่อนุบาลเราอาจสามารถดูว่า เด็กเหล่านี้มีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นแอลดีหรือไม่ กระทรวงศึกษาธิการพยายามช่วยเหลือครูให้ได้ใช้แบบประเมิน เช่น ถ้าเด็กมีปัญหาด้านการอ่านก็ให้คุณครูจัดทำแบบประเมินลงลึกไปในเรื่องของการอ่านเป็นเรื่อง ๆ หรือ เรื่องคณิตศาสตร์ก็เช่นเดียวกัน แล้วจึงจะแก้ปัญหาเด็กได้

อีกด้านหนึ่งเราพยายามช่วยเหลือครูโดยใช้เงินกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการมาสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับปริญญาโท คุณครูเหล่านี้สอนเด็กอยู่ในโรงเรียนอยู่แล้ว นโยบายหลัก ๆ ก็คือ เมื่อเราจัดเรียนร่วม หมายความว่า เราต้องพัฒนาครูให้สามารถสอนเด็กที่มีความหลากหลายอยู่ในชั้นเรียนเดียวกันได้ เพราะการสอนเด็กเหล่านี้มีเทคนิควิธีการที่แตกต่างไปจากเด็กทั่วไป ถ้าเราอยากให้ลูกของเราทั้งสองฝ่ายพัฒนาได้ดีขึ้น ครูซึ่งถือว่าเป็นเด็กนักเรียนเป็นลูกศิษย์ และพ่อแม่ซึ่งเป็นพ่อแม่ของลูกต้องรวมพลังช่วยกัน จะทำให้เด็กของเราจะไปได้ดีและพัฒนาได้เต็มศักยภาพ

การเรียนร่วมกับบทบาทของครู ผู้ปกครอง และสื่อการศึกษา

ดร.จรัสลักษณ์ จีรวุฒย

ศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

ผู้ปกครองควรมีบทบาทอย่างไรในการเสริมพัฒนาการของเด็ก

ในขั้นแรก ผู้ปกครองต้องทำใจยอมรับว่า ลูกของเราแตกต่างจากลูกของคนอื่น ๆ จากนั้นก็เป็นวิธีการศึกษาหาความรู้ที่จะช่วยลูก วิธีการศึกษาง่าย ๆ คือ หนึ่ง ไปพบแพทย์ ซึ่งจะช่วยให้ตั้งแต่ทดสอบไอคิวลูก และดูว่าลูกเรามีปัญหาส่วนไหน จากนั้นก็ไปที่โรงเรียน

เนื่องจากครึ่งหนึ่งของชีวิตลูกอยู่ที่โรงเรียน เพื่อบอกครูว่าลูกเราแตกต่างจากเด็กทั่วไป และต้องการการดูแลเป็นกรณีพิเศษ เมื่อคุณครูและผู้บริหารโรงเรียนทราบ โรงเรียนก็จะต้องหาวิธีการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมเสริมขึ้นมา เรียกว่า **การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือ IEP (Individualized Education Program)** บทบาทที่สำคัญตอนนี้เป็นคือ ผู้ปกครองต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับครูในการจัดทำ IEP เพื่อจะทราบว่า คุณครูกำลังจะสอนลูกเรื่องอะไรบ้าง มีวิธีการอย่างไร จากนั้นผู้ปกครองควรติดตามสอบถามเป็นระยะ ๆ จากคุณครูว่าผู้ปกครองควรร่วมช่วยเหลืออย่างไรอีกบ้าง เราอาจมาเพิ่มเติมกิจกรรมบางเรื่องที่ทำแล้วที่โรงเรียน เราอีกอาจมาเพิ่มเติม ที่สำคัญอย่าลืมหักกำลังใจเด็ก อย่าคิดว่าทำไม่ลูกช้า ควรคิดว่าเขาทำได้และทำการเสริมแรงเด็ก

บางท่านยังไม่รู้จักว่าการศึกษาพิเศษคืออะไร ยังไม่รู้จักแอลดี ออทิสติก ไฮเปอร์ ซึ่งสังคมปัจจุบันยอมรับมากขึ้น และประเทศไทยมีพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับปัจจุบัน ซึ่งระบุสิทธิของบุคคลในการรับการศึกษาว่ามีสิทธิเสมอกัน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลพิเศษ เป็นเด็กพิเศษ เมื่อพระราชบัญญัติกำหนด โรงเรียนก็หันมาให้ความสนใจมากขึ้น หน่วยงานทางด้านการศึกษาทั้งกระทรวงศึกษาธิการและกรุงเทพมหานครต่างก็จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กกลุ่มพิเศษนี้ อย่างเช่นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาของกรุงเทพมหานครมีทั้งหมด 435 โรงเรียน มีโรงเรียนที่เปิดสอนเด็กพิเศษอย่างเป็นทางการ 69 โรงเรียน กระจายไปยังชุมชนต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังมีโรงเรียนที่ไม่ได้ขอเปิดอย่างเป็นทางการ ซึ่งจะแตกต่างกันในเรื่องงบประมาณ โรงเรียนที่ขอเปิดเป็นทางการสำหรับเด็กแอลดีก็จะได้งบประมาณเพิ่มรายหัวคนละ 2,000 บาท ที่จะช่วยเหลือให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพขึ้น คุณครูการศึกษาพิเศษก็จะได้รับเงินช่วยเหลือด้วย เป็นกำลังใจสำหรับการทำงานหนัก และยังมีงบประมาณด้านสื่อสำหรับเด็กอีกด้วย โรงเรียนที่มีเด็กแอลดี 8 คนและยังไม่มีครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนก็สามารถทำเรื่องมายังต้นสังกัดขอครูเพิ่มเติมมาช่วยเหลือได้ 1 คน ในขณะที่โรงเรียนที่ยังไม่เปิดเป็นทางการจะมีปัญหาในการขอครูเพิ่มยาก

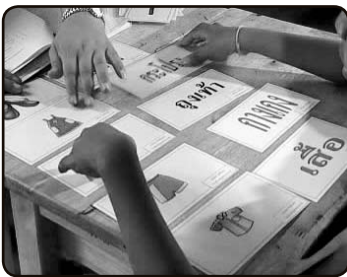

การจัดการเรียนร่วมมีทั้งประเภทที่เด็กแอลดีเข้าเรียนร่วมชั้นเดียวกับเด็กปกติทั่วไปและประเภทการจัดชั้นเรียนต่างหากเฉพาะเด็กแอลดีซึ่งจะทำให้เด็กได้ทักษะทางสังคม เรียนรู้การอยู่ร่วมกัน และได้การยอมรับจากเพื่อน ๆ การจัดการศึกษาเช่นนี้จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ว่า

ยังมีคนที่แตกต่างและมีคนที่ต้องการความช่วยเหลือ การมาเรียนร่วมของเด็กแอลดีจะมีคุณครูช่วยดูแลด้านการเรียนการสอนที่แตกต่างไป นอกจากนี้ เด็กจะได้เรียนรู้ด้วยวิธีที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ถ้าคุณพ่อคุณแม่เก็บลูกไว้ที่บ้าน เด็กอาจจะไม่ได้รับการเสริมพัฒนาการที่ตรงจุดของแต่ละคน

ระยะเวลาในการแก้ไข

เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ความสามารถในการรับรู้และการเรียนรู้มีความแตกต่างกัน พัฒนาการและความสามารถของแต่ละคนจึงมีความช้าเร็วแตกต่างกัน เด็กที่เรียนรู้ช้าย่อมใช้เวลามากกว่าปกติ ซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครอง และคุณครูควรเข้าใจและไม่ควรใจร้อน

สื่อการสอนมีความเกี่ยวข้องกับหรือไม่กับพัฒนาการเร็วช้าของเด็ก

ไม่ว่าเด็กทั่วไปหรือเด็กแอลดี ถ้าได้รับการเสริมพัฒนาการโดยสื่อที่สอดคล้องกับการเรียนรู้และการรับรู้ของเขา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เรา จะเรียนรู้ผ่านการสัมผัสหลาย ๆ แบบ ถ้าสื่อเข้าไปได้ถูกทาง เด็กก็จะเรียนรู้ได้ เด็กบางคนชอบการดู

บางคนชอบการฟัง ครูควรคัดเลือกสื่อให้เหมาะสม สอดคล้องกับความชอบของเด็กเป็นรายบุคคลไป โดยอาจปรึกษาร่วมกับทีมผู้จัดทำ IEP ร่วมกัน คือ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา และผู้ปกครอง

จะเสริมการเรียนรู้ของเด็กแอลดีและส่งเสริมการใช้สื่อการสอน
ช่วยเด็กแอลดีอย่างไร

ประการแรก คือ กำลังใจ

ประการที่สอง คือ เอาใจใส่

ประการที่สาม คือ ดูแลให้ถูกวิธี ถ้าไม่รู้ถามผู้รู้

ครูควรปรับวิธีคิดเช่นไรกับเด็กแอลดี

ศาสตราจารย์ ดร.พดุง อารยะวิญญู

ภาควิชาการศึกษาพิเศษ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ครูต้องปรับวิธีคิด ครูส่วนใหญ่ในปัจจุบันยังคิดว่า เด็กในห้องมีมากถึง 40 กว่าคน ฉันจะมาช่วยเด็กคนเดียวได้อย่างไร เด็กคนอื่นจะมีเวลาดูแลหรือ สิ่งที่ครูวิตกอยู่คือ วิธีคิด น่าจะเป็นอย่างไร แนวคิดยุคใหม่ของการเป็นครูมืออาชีพคือต้องรู้จักเด็กเป็นรายบุคคล จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเด็กทุกคนได้ เพราะเด็กทุกคนมีความแตกต่างกัน พ่อแม่เลี้ยงดูมาแตกต่างกัน เมื่อมาอยู่ที่โรงเรียนจะให้อยู่ในบรรทัดฐานเดียวกัน เป็นความคิดที่ยังไม่ทันสมัย ความคิดที่ทันสมัย คือ ครูจะต้องรู้จักเด็กเป็นรายบุคคลให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ถ้าเราสามารถสอนให้สอดคล้องกับเด็กได้เป็นรายบุคคล การเรียนการสอนก็จะประสบความสำเร็จ

อาจารย์ทุกท่านน่าจะปรับความคิดตรงนี้ก่อนว่า หน้าที่ของครูมีอาชีพก็คือช่วยเหลือเด็ก ถ้าเด็กเรียนไม่ได้ แทนที่จะบอกว่าเด็กไม่ดี เด็กแย่ เด็กไม่ฉลาด ในยุคใหม่เราคิดกันว่า **วิธีสอนของเราจะไปไม่ได้กับวิธีเรียนของเด็ก**

ถ้าวิธีสอนของครูกับวิธีเรียนของเด็กสอดคล้องกัน เราสอนเด็กได้ทุกคน ผากไว้ประโยคสุดท้ายว่า

จงสอนหนังสือให้สอดคล้องกับวิธีเรียนของเด็ก แล้วเด็กจะเรียนได้

ตัวอย่างโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กแอลดี

โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์

โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนมาเป็นระยะเวลา 54 ปี เป็นโรงเรียนที่เปิดให้มีการเรียนร่วมให้กับเด็กพิเศษในทุกระดับชั้นของการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีความเสมอภาคทางการศึกษา มีความรู้และทักษะอาชีพ เกิดจิตสำนึกที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

นายพิชยนันท์ สารพาณิช

ผู้อำนวยการโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์

นโยบายของโรงเรียนในการบริหารด้านการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนั้น คือ ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ในสังคมร่วมกับคนปกติได้อย่างมีความสุข เป็นนโยบายหลักและเจตนารมณ์ของการบริหารโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ดังนั้นเมื่อต้องการให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขได้นั้น เราจำเป็นต้องมีการเตรียมพร้อม

หนึ่ง ผู้บริหาร ต้องศึกษาค้นคว้า ทำความเข้าใจในระบบการบกพร่องทางการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นเด็กแอลดี หรือเด็กที่มีลักษณะพิเศษอื่น ๆ

สอง ครู โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์มีครูเอกการศึกษาพิเศษโดยตรงจำนวน 11

ท่าน ซึ่งดูแลในห้องชุมนุมจำนวนสิบห้องเรียน นอกจากนี้ เรายังจัดอบรมให้ความรู้ด้านแอลดีกับครูทั้งโรงเรียนที่ไม่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ เป็นการเตรียมความพร้อมในการยอมรับเด็กที่มีความต้องการศึกษาพิเศษเหล่านี้

สาม สถานที่ ต้องบริหารจัดการให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น พิการร่างกายก็จะทำทางขึ้นลงสำหรับคนพิการ แต่ถ้าเป็นเด็กพิเศษหรือเด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้หรือแอลดี สถานที่ต้องสวยงามร่มรื่น มีสภาพแวดล้อมที่ดี เหมาะสำหรับการเรียนนอกห้องเรียนได้

สี่ เพื่อนร่วมชั้นเรียน ในกรณีเรียนร่วม นักเรียนที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเดียวกับเด็กที่บกพร่องทางการเรียนรู้จะได้รับการให้ความรู้ว่าเป็นเพื่อนที่เข้ามาเรียนนั้น ใครเป็นอะไร ต้องดูแลอย่างไร ทางโรงเรียนมีโครงการที่เรียกว่า **“เพื่อนช่วยเพื่อน”** ด้านเด็กพิเศษ คือ เด็กปกติหนึ่งคนจะจับคู่กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ไม่ว่าจะเป็น

เด็กด้านอื่น ๆ หรือเด็กแอลดีก็ตาม มาเรียนรู้ร่วมกัน ทำแบบฝึกหัด อ่านหนังสือ ไปรับประทานอาหารร่วมกัน โดยเราจะให้ความรู้ก่อน และจัดทำงบประมาณให้เด็กที่จะมาเป็นเพื่อนมาเป็นพี่เลี้ยงดูแลเด็กพิเศษเหล่านี้ โดยได้รับเบี้ยเลี้ยงอีกส่วนหนึ่ง

นางสุริพร ชุนทรพิชัย
ครูประจำชั้นห้องเรียนร่วม
โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์

โดยปกติเวลาสอนจะสอนเหมือนกันหมดทุกคน เมื่อเด็กมีปัญหาขึ้นมา เราก็จะสังเกตดูว่าเด็กอาจจะทำงานช้า อ่านหนังสือไม่คล่องหรือเขียนหนังสือผิดปกติจากเพื่อน ๆ บ่อย ๆ ครูก็จะจับเขาแยกมาสอนซ่อมเสริมพิเศษให้ เมื่อครูกำกับให้ตลอดเวลาเขาจะผิดอีกไหม ถ้าพบว่ายังมีพฤติกรรมการอ่าน การเขียนผิดจากเพื่อนวัย

เดียวกัน ก็จะมาปรึกษากับครูด้านการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ เพื่อหาทางแก้ไขโดยอาจสร้างแบบฝึกหรือหาอุปกรณ์ส่งเสริมเด็ก หรือให้เพื่อนช่วยบ่อย ๆ พวกนี้อ่านหนังสือ หรือว่าเขียน เล่นอุปกรณ์ต่าง ๆ ถ้าเป็นด้านคณิตศาสตร์ บวกลบก็ต้องใช้อุปกรณ์ของจริง ให้เป็นรูปธรรมมากที่สุด

สื่อการศึกษาเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาเด็กแอลดี

สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้หรือเด็กแอลดีแล้ว วิธีการหนึ่งที่จะช่วยเขาได้ คือ การเลือกใช้สื่อในการเรียนการสอนที่เหมาะสมจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของเขาได้เป็นอย่างดี

สื่อการศึกษาเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาเด็กแอลดี

ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู

เราต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็กกลุ่มนี้ว่า เขาเรียนหนังสือกันอย่างไร ธรรมชาติของเด็กกลุ่มนี้คือ ไม่ชอบฟัง เพราะฉะนั้นสื่อที่เกี่ยวกับการฟังจะใช้กับเขาไม่ค่อยได้ เด็กกลุ่มนี้เรียนหนังสือด้วยมือและการปฏิบัติ เพราะฉะนั้นสื่อที่ให้หยิบ จับ ฉวย ฉีก ปะ วาดรูประบายสี ลงมือปฏิบัติจะใช้ได้ผลดี อันที่สอง เด็กกลุ่มนี้เรียนรู้ด้วยการใช้สายตา สื่อที่ทำได้ต้องเป็นรูปภาพ สัญลักษณ์ รูปทรง หรืออะไรก็ได้ที่ช่วยสอนให้เขาเข้าใจภาพรวม ดังนั้นสื่อที่ดีที่สุดที่ควรใช้ก็คือ สื่อที่ลงมือปฏิบัติหยิบจับได้ สองคือสื่อที่ใช้สายตา รูปทรง

เด็กกลุ่มนี้ไม่ชอบฟัง เราควรฝึกให้เขาฟังและจับใจความ เมื่อการฟังเขาดีขึ้นแล้วจึงใช้สื่อที่เหมือนเด็กอื่นได้

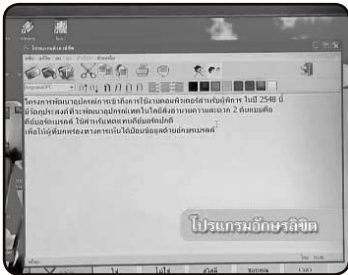
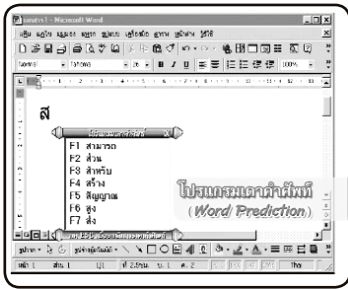

วันทนีย์ พันธชาติ

ผู้อำนวยการโครงการศูนย์วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

หน่วยงานนี้ช่วยเหลือเด็กแอลดีด้วยการพัฒนา โปรแกรม word prediction หรือ โปรแกรมเดคัพท์ ซึ่งจะช่วยให้เรื่องการเขียน เพราะเด็กแอลดีส่วนมากมีปัญหาเรื่องการสะกดคำ ถ้าครูจะยอมรับโปรแกรมเข้ามาช่วยพัฒนาการเดคัพท์ที่จะเขียนต่อไปของเด็กแอลดี อีกโปรแกรมคือ โปรแกรมรังสรรค์ภาพ ใช้สำหรับกลุ่มที่มีปัญหาเรื่องการเขียนเช่นเดียวกัน แต่เป็นปัญหาการเริ่มต้นการเขียน โดยเด็กจะใช้ภาพมาร้อยเรียงต่อกันเพื่อ

สร้างประโยค แนวคิดของการออกแบบโปรแกรมนี้ ก็จะเป็นการเขียนด้วยภาพ เพราะเด็กมีปัญหาเรื่องการสะกดคำ ถ้าเด็กสะกดคำไม่ได้ก็จะขาดความมั่นใจ ขาดความคิดเชิงสร้างสรรค์ (creative thinking) เด็กแอลดีสามารถเลือกภาพที่มีค่าและเสียงไปพร้อมกันเพื่อแต่งเป็นประโยค เช่น การเลือกภาพที่หนึ่งเป็นภาพเด็ก เลือกภาพที่สองเป็นภาพมือเก็บ และเลือกภาพที่สามเป็นภาพก้อนหิน เด็กแอลดีก็สามารถจะแต่งประโยคได้ เด็กสามารถสร้างข้อมูลจากความคิดของเขาออกมาเป็นรูปประโยคเป็นโปรแกรมที่ช่วยเด็กแอลดีให้มีศักยภาพด้านการเขียนเหมือนกัน เหมาะสำหรับเด็กยังเล็กอยู่และต้องการสร้างสรรค์เรื่องราว

นอกจากนี้ ยังมี **โปรแกรมอักษรลึกลับ** ที่ใช้ได้ทั้งการอ่านและการเขียน ในด้านการอ่าน ก็จะเปิดไฟล์ข้อมูลที่มี ซึ่งเด็กยังไม่สามารถแยกแยะคำได้ ครูสามารถให้เด็กใช้ด้วยการตัดคำอ่าน ทำให้เด็กสามารถอ่านคำต่อคำได้ หรือสามารถเลือกอ่านทั้งประโยคยาว ๆ ก็ได้ ทำให้เด็กสามารถฟังเสียงพร้อมกับอ่านไปได้ หรือสำหรับเด็กเล็กก็อาจใช้กด

แป้นพิมพ์ โปรแกรมก็จะบอกว่ากำลังกดแป้นพิมพ์ตัวอะไร และเด็กยังสามารถรู้ว่า กำลังเขียนคำอะไรอยู่ เป็นโปรแกรมที่เด็กจะได้ทั้งการเขียนและการอ่าน เด็กสามารถตรวจสอบได้ว่าเขียนคำได้ถูกต้องหรือไม่ เด็กสามารถเข้าใจการฟังได้ ที่สำคัญคือ การแก้ปัญหาการสะกดคำของเด็กแอลดี

ทางด้านปัญหาการอ่านของเด็กแอลดี มีวิธีการช่วยเหลือทั้งทางด้านการใช้และไม่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เช่น โปรแกรมที่ใช้ตัวกำหนดบรรทัดทาบลงไปเพื่ออ่านเฉพาะตรงนั้น หรืออาจใช้ปากกาสะท้อนแสงชี้ลงบนคำที่อ่านยาก ๆ ให้เด็กกำหนดลงไปก็จะช่วยได้ หรือถ้าเป็นเด็กแอลดีในระดับที่สูงขึ้นอย่างในต่างประเทศ จะใช้หนังสือเสียง (talking book) เช่นเดียวกับคนตาบอดในต่างประเทศ สมาคมคนตาบอดร่วมกับ **สมาคม Dyslexia** ซึ่งจะเป็นกลุ่มหนึ่งในกลุ่มแอลดี จะรวมตัวกันสร้างหนังสือเสียงที่เรียกว่า **หนังสือเสียงเดซี (Digital Accessible Information System)** ซึ่งสามารถค้นหาคำและเปิดหาหน้าที่ต้องการได้ เป็นข้อความที่ใช้ภาษา HTML การใช้ระบบนี้จะช่วยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับหนังสือได้ เช่น จะอ่านหน้าไหนก็กดไปที่หน้านั้น

ในส่วนของคณิตศาสตร์ของกลุ่มแอลดี สิ่งแรกเลย เราควรจะหาอะไรให้เด็กนับบนโต๊ะ อาจจะใช้เส้นคำนวณ ตารางสูตรคูณต่าง ๆ ครูต้องยอมรับให้ใช้เครื่องคิดเลขได้ เด็กแอลดีจะมีปัญหาเรื่องการคำนวณ ถ้าเด็กติดเรื่องการคำนวณจะทำอะไรไม่ได้

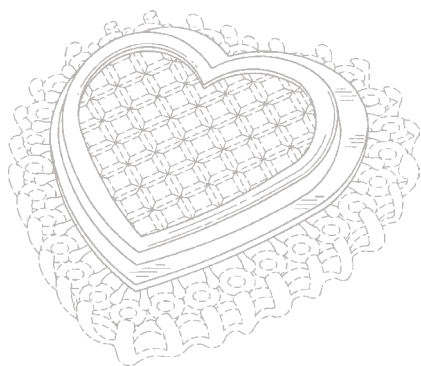
หนึ่ง จึงควรยอมรับให้เด็กใช้เครื่องคิดเลขทำงาน ทำการบ้าน

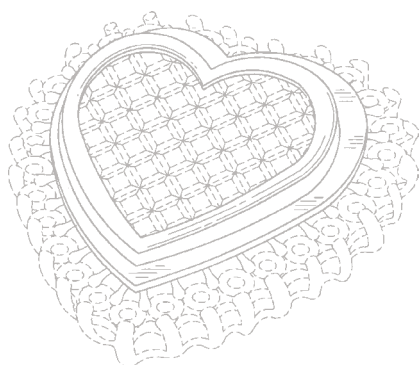
สอง ให้ลองใช้เส้นคำนวณหรือตารางตัวเลข ตารางบวก ตารางคูณมาทดลองใช้

สาม คือ การใช้ **โปรแกรม worksheet คณิตศาสตร์ (Math Worksheet Software)** เด็กจะสามารถตั้งโจทย์เองได้ บวกเอง ลบเอง และสามารถใส่ตัวเลขที่ปรากฏในโปรแกรมมาบวกลบคูณหารเพื่อคำนวณออกมา เป็นการช่วยเด็กอีกทางหนึ่ง เด็กจะมีความมั่นใจขึ้นว่า มีเครื่องมือที่จะนำมาใช้

ศูนย์วิจัยของเรากำลังพยายามทำเว็บไซต์ศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งต่อไปสามารถเข้าไปใช้ได้ ที่ www.astec.nectec.or.th ซึ่งจะนำเอาข้อมูลหรือเทคนิคต่าง ๆ ขึ้นให้เป็นความรู้แก่พ่อแม่ คุณครู และตัวเด็กเอง เราพยายามถ่ายทอดเทคโนโลยีลงไปสู่ผู้ใช้

บทที่ 4

ช่วยเหลือและพัฒนาเด็กแอลดี ตอน 2 : การส่งเสริมพัฒนาการ ด้านภาษา

วิทยากร

ดร.จรีลักษณ์ จิรวินุลย์

ศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

อาจารย์สุพรรณีย์ อ่อนจาก

ครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนวัดราชสุวรรณศรีรัตนาราม

กระบวนการเรียนรู้ของเด็กทั่วไปแตกต่างจากเด็กแอลดีอย่างไร

กระบวนการเรียนรู้ของเด็กทั่วไปสามารถแยกได้เป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การนำเข้าข้อมูล (Input) คือ กระบวนการบันทึกข้อมูลที่ได้รับมาจากประสาทสัมผัสต่าง ๆ ลงไว้ในสมอง ซึ่งประกอบด้วยตัวปัญหาต่าง ๆ เช่น โจทย์เลข อ่านคำยาก และความพร้อมอื่น ๆ ที่เป็นลักษณะเฉพาะของเด็ก เช่น ความพร้อมของสมอง วุฒิภาวะ

ขั้นตอนที่ 2 การบูรณาการข้อมูล (Integration) คือ กระบวนการจัดกระทำกับข้อมูลที่ได้รับมาเพื่อหาทางแก้ปัญหา สามารถแบ่งย่อยได้ออกเป็น

- การแปลความหมาย (interpretation) หมายถึง เมื่อเด็กพบปัญหาจะต้องค้นหาวิธีการแก้ปัญหา โดยอาจใช้ประสบการณ์เดิม การวิเคราะห์ การเปรียบเทียบ
- การแผ่กระจาย (Generalization) หมายถึง เด็กจะนำความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมไปสัมพันธ์กับตัวปัญหา เพื่อสร้างแนวคิดแก้ปัญหา
- การเก็บไว้ (retention) หมายถึง การจัดเก็บความรู้ ประสบการณ์วิธีการแก้ปัญหาแบบใหม่เอาไว้ใช้ครั้งต่อไป
- การระลึกได้ (recall) หมายถึง การที่เด็กสามารถนำความรู้ที่เก็บไว้มาใช้ในโอกาสต่าง ๆ เท่าที่ระลึกได้

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นผลผลิต (Output) หมายถึง การแสดงออกของเด็กที่ได้เลือกวิธีปฏิบัติซึ่งเห็นว่าดีที่สุด เพื่อให้ปัญหาหมดไป

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลสิ่งที่ได้รับมาจากการกระทำว่าถูกต้องและเป็นสิ่งที่พึงพอใจเพียงใด เพื่อนำผลที่ได้ไปแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนากระบวนการเรียนรู้ต่อไป

กระบวนการเรียนรู้ของเด็กแอลดีแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนคือ

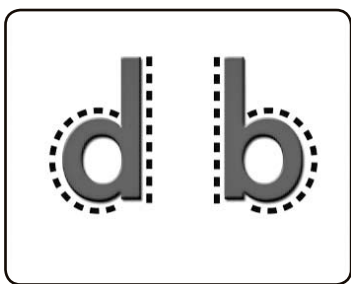
- ขั้นตอนที่ 1 การรับรู้ข้อมูลจากประสาทสัมผัสต่าง ๆ
- ขั้นตอนที่ 2 การแปลความข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูล
- ขั้นตอนที่ 3 ความจำและการดึงข้อมูลมาใช้
- ขั้นตอนที่ 4 การนำข้อมูลมาใช้ในการรูปแบบของภาษา
- ขั้นตอนที่ 5 การเคลื่อนไหวและประสาทสัมผัสทางการเคลื่อนไหว

ดร.จีรลักษณ์ จีรวินิตย์

ศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

กระบวนการเรียนรู้ของเด็กแอลดี

ขั้นตอนที่ 1 การรับรู้ข้อมูลจากประสาทสัมผัสต่าง ๆ

ความบกพร่องของเด็กแอลดีที่เราพบได้มักจะเป็นความบกพร่องจากการมองเห็น เด็กแอลดีอาจมองเห็นโดยรับรู้ภาพออกมาแตกต่างจากคนปกติทั่วไป อย่างเช่น เราเห็นตัว d เส้นก็จะ

ลากไปทางซ้ายมือ แต่ว่าเด็กอาจจะมองเห็นตัว d กลายเป็นตัว b อันนี้เป็นตัวอย่างง่าย ๆ ที่เราเห็นกลับทางกัน นี่เป็นสภาวะหนึ่งที่ทำให้การอ่านของเขาผิดพลาดไป เนื่องจากว่าพอเห็นตัว d เป็นตัว b เวลาเปล่งเสียงก็จะเปล่งเสียงผิด อีกเรื่องหนึ่งก็คือ การรับรู้ทางการ

ได้ยิน เนื่องจากเด็กฟังเสียงไม่ชัดซึ่งเป็นการบกพร่องทางประสาทการฟังเสียงไม่ดีส่วนหนึ่ง ถ้าฟังเสียงไม่ชัดก็ไม่สามารถแปลงเสียงให้ชัดได้ ยกตัวอย่างในกรณีเด็กหูหนวกไม่ได้ยินเสียง หรือได้ยินเสียงน้อย ส่งผลให้เขาพูดไม่ได้ เป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน แต่ว่าเด็กแอลดีไม่มี อาการรุนแรงถึงขั้นนั้น อาจจะมีอาการเพียงเล็กน้อย ทำให้แปลงเสียงออกมาไม่ถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 2 การแปลความข้อมูลและ

การจัดเก็บข้อมูล

เด็กแอลดีที่พบส่วนใหญ่จะมีปัญหาด้านการเรียงลำดับข้อมูล ตัวอย่างเช่น เด็กเล่าเรื่อง เหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามขั้นตอน ครูอาจ เล่านิทานให้ฟังเรื่องหนึ่งแต่เด็กแอลดีไม่สามารถ เล่าลำดับเหตุการณ์ก่อนหลังในเรื่องที่รับรู้มาว่า เป็น อย่างไร เด็กแอลดีจะมีปัญหาการเรียงลำดับง่าย ๆ เช่น การเรียงลำดับตัวอักษร การเรียงลำดับตัวเลข

ขั้นตอนที่ 3 ความจำและการดึงข้อมูล มาใช้

เด็กแอลดีจะมีปัญหาด้านการจำ ส่วนใหญ่ จะมีความจำระยะสั้น เมื่อเด็กได้รับข้อมูลมาแล้ว ลืมง่าย วิธีการที่จะช่วยเหลือและกระตุ้นความจำ

คือ ต้องให้เด็กแอลดีทำกิจกรรมนั้นซ้ำบ่อย ๆ ทั้งผู้ปกครองและครูต้องใช้วิธีการ “**เรียนย้ำ ซ้ำทวน**” ให้เด็กได้เห็น ได้เรียนรู้สิ่งที่เราต้องการจะให้เขาจำให้มากที่สุด บ่อย ๆ ครั้ง ด้วย วิธีการรับรู้ที่หลากหลาย

ขั้นตอนที่ 4 การนำข้อมูลมาใช้ในรูปแบบของภาษา

ปัญหาของเด็กแอลดีคือ มีความจำระยะสั้นและจำได้เพียงนิดเดียว ความสามารถในการดึงข้อมูลมาใช้ อาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาด้วย คือ ดึงข้อมูลออกมาได้น้อย และสื่อสารออกมาไม่ได้ดีเท่าที่ควร ทำให้เป็นปัญหา รวมไปถึงการอ่าน การเขียนของเด็ก ซึ่งถือเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลอีกวิธีการหนึ่ง

ขั้นตอนที่ 5 การเคลื่อนไหวและประสาทสัมผัสทางการเคลื่อนไหว

การทำงานของประสาทต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันไม่ปกติ ก็ส่งผลให้การเคลื่อนไหว การใช้วัยวะต่าง ๆ ไม่ดีเท่าที่ควร เช่น การเปล่งเสียง หรือแม้กระทั่งการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก กล้ามเนื้อ

มัดใหญ่ การเคลื่อนไหวร่างกาย เราพบว่าระบบประสาทต่าง ๆ ของเด็กแอลดีมีความสัมพันธ์บกพร่อง ที่เห็นได้ชัดคือ เด็กบางคนเดินแล้วสะดุดขาตัวเองบ่อย ๆ เป็นตัวอย่างเล็ก ๆ ที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองต้องสังเกตว่า เด็กคนนี้มีคามผิดปกติหรือไม่

ปัญหาด้านการอ่านของเด็กแอลดี

1. ปัญหาเรื่องตัวอักษร
 - รู้จักตัวอักษรไม่ครบ
 - สับสนเรื่องการเรียงลำดับตัวอักษร
 - แยกแยะความแตกต่างระหว่างตัวอักษรที่คล้ายกันไม่ได้
2. ปัญหาเรื่องเสียงกับตัวอักษร
 - เชื่อมโยงเสียงกับตัวอักษรไม่ได้
 - อ่านออกเสียงไม่ได้
3. ปัญหาด้านคำศัพท์
 - รู้จักคำศัพท์น้อย
 - จำคำศัพท์ได้ไม่แม่น
4. ปัญหาด้านความเข้าใจในการอ่าน
 - มีปัญหาในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน
 - ไม่เข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน
 - ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่านไม่ได้

- จับใจความของเรื่องที่อ่านไม่ได้
 - ทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่สำเร็จเนื่องจากมีปัญหาในการอ่าน
5. ไม่เข้าใจตัวย่อหรือคำผสม
 6. ใช้พจนานุกรมและใช้คำอธิบายศัพท์ไม่เป็น
 7. ไม่สามารถถ่ายโอนความรู้ไปใช้กับสถานการณ์อื่น
 8. มีปัญหาในการค้นหาคำหรือข้อความที่อ่าน
 9. อ่านข้าม อ่านเพิ่ม หรืออ่านสลับตัวอักษร คำ หรือเสียง
 10. ไม่สามารถอ่านหนังสือได้เองตามลำพัง
 11. ถนัดฟังมากกว่าอ่าน

ปัญหาด้านการเขียนของเด็กแอลดี

1. เขียนตัวอักษรอ่านยากหรือลายมือไม่ดี
2. ไม่สามารถคัดลอกคำ ประโยค หรือตัวเลขในระยะเวลาใกล้เคียงกันได้
3. ไม่สามารถคัดลอกคำ ประโยค หรือตัวอย่างที่อยู่ในระยะเวลาใกล้เคียงได้
4. เขียนตัวอักษรหรือตัวเลขกลับทาง
5. เว้นช่องไฟในการเขียนไม่เหมาะสม
6. เขียนเว้นวรรคตอนไม่เหมาะสม
7. ใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง
8. ไม่สามารถเขียนสิ่งที่คิดออกมาให้เป็นประโยคหรือถ้อยคำที่สมบูรณ์ได้
9. ไม่สามารถเขียนได้อย่างถูกต้องตามหลักการเขียน
10. เขียนตกหล่น หรือเพิ่มคำ หรือใช้คำอื่นแทน
11. เขียนจดหมายไม่ถูกต้องตามแบบฟอร์ม

การส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา

ดร.จรีลักษณ์ จีรวินุลย์

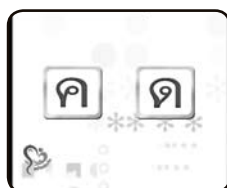
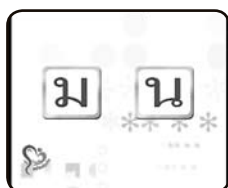
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในด้านภาษาส่วนใหญ่จะมีปัญหาทั้งทางด้านการอ่านและการเขียน

1. ด้านการอ่าน เด็กแอลดีส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 จะมีปัญหาการอ่านสูงมาก

1.1 อ่านไม่ออก ไม่สามารถอ่านเป็นคำได้

ปัญหาการอ่านของเด็กแอลดีเป็นเรื่องความบกพร่องของการรับรู้และการเรียนรู้ของเด็กแอลดีที่ไม่เหมือนเด็กทั่วไป ประเด็นการอ่านไม่ออกมีหลายอย่าง เช่น จำตัวอักษรไม่ได้ จำสับสน บางครั้งจำสระไม่ได้ ตัวอักษรที่รูปร่างคล้ายกันก็จะบอกไม่ได้

เช่น ก ฃ ค และ ม กับ น และ ค กับ ด เด็กอาจแยกแยะรายละเอียดไม่ได้ อีกประเด็นหนึ่งคือ เด็กไม่สามารถสะกดคำได้

1.2 อ่านได้แต่ออกเสียงไม่ถูกต้อง

กรณีออกเสียงไม่ถูกต้อง ส่วนมากพบจากคำที่ออกเสียงควบกล้ำ และมีตัวอักษรบางตัวที่เสียงเพี้ยนไป อย่างเช่น ช เด็กแอลดีก็จะออกเสียงเป็น ซ แต่เป็นเสียงแปร่ง ๆ ซึ่งอาจเนื่องมาจากอวัยวะบางส่วนของเขาผิดเพี้ยนไป หรือการได้ฟังต้นแบบที่เพี้ยนทำให้เขาเปล่งเสียงออกมาไม่ถูกต้อง

1.3 อ่านข้ามคำ ข้ามบรรทัด

กรณีการอ่านข้ามบรรทัดหรือข้ามประโยค เท่าที่ตรวจพบส่วนใหญ่ มีปัญหาด้านการรับรู้ การมองเห็นที่แตกต่าง ถ้าคุณครูที่โรงเรียนระบุไม่ได้ว่าเป็นเพราะสาเหตุใด ก็ต้องไปพบแพทย์

1.4 ที่พบบ่อยคือ อ่านแล้วไม่สามารถสรุปใจความได้

เด็กบางคนสามารถอ่านออกเสียงได้ถูก อักษรดีมาก แต่เมื่อถามว่า เรื่องที่อ่านเกี่ยวกับอะไร กลับเล่าไม่ถูก เล่าไม่ได้ ครูก็ต้องมีวิธีการช่วยเหลือในแต่ละประเด็น ปัญหา แต่ละปัญหาจะมีวิธีการแก้ไขที่แตกต่างกันไป

คุณครูและผู้ปกครองจะช่วยเหลืออย่างไร

ครูการศึกษาพิเศษที่โรงเรียน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านนี้ เพราะครูการศึกษาพิเศษต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (**IEP - Individualized Education Program**) ซึ่งจะชี้ข้อแนะนำทั้งจากแพทย์ นักจิตวิทยา นักกายภาพรวมถึงคุณครูด้วย ว่าเราจะช่วยเหลือหรือสอนเด็กด้วยวิธีใด อย่างไรบ้าง

1. ปัญหาด้านการอ่าน

1.1 การอ่านไม่ออก อาจจะมาจากการจำตัวอักษรไม่ได้ หรือสะกดคำไม่เป็น ส่วนใหญ่วิธีการที่เราจะเน้นคือ ให้เด็กเรียนรู้และรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสอย่างหลากหลายวิธี หรือเรียกว่า **Multi Sensory Approach** คือให้เด็กได้รับรู้มาก ๆ จากหลาย ๆ ทาง ตัวอย่างเช่น เรา

เรียนภาษาไทยโดยรับรู้ทางสายตาและฟังเสียง แต่เด็กแอลดีจะบกพร่องทางการฟังและการมองเห็น เราต้องช่วยให้เขาได้รับรู้อย่างหลากหลายวิธี เช่น การจำตัวอักษรถ้าต้องการให้เด็กจำได้ง่ายขึ้นจะมีวิธีการมากมาย และใช้กันมานานมาก สมัยก่อนเราจะมีแผ่นยางคล้ายร่องตัวอักษร เด็ก ๆ ก็จะลากมือไปตามนั้นโดยได้สัมผัสไปด้วย หรือถ้าไม่มีร่องตัวอักษร เมื่อเด็กเห็นอักษรแล้วก็ให้เด็กลากเส้นบนฝ่ามือของเขาเอง ลากไปแล้วให้หลับตา การหลับตาจะ

ทำให้เด็กมองไม่เห็นแต่จะไปรับรู้ที่ประสาทสัมผัส หรือบางครั้งใช้วิธีเขียนที่ข้างหลังก็ใช้ประสาทสัมผัสเป็นการรับรู้เช่นกัน

นอกจากการสัมผัส เด็กบางคนชอบระบายสี ก็อาจ **ใช้ฟู่กันชুমสีสีกาไปตามรอยประ** แล้วให้เขาออกเสียงด้วย เช่น ก ไก่ หรืออาจ **ใช้การปั้นดินน้ำมัน** ซึ่งเด็ก ๆ ชอบมาก ให้เด็ก ๆ ปั้นเป็นเส้นยาว ๆ แล้วมาขดเป็นรูปตัวอักษรลงไปในร่องตัวอักษร ขดเสร็จก็ให้เขาอ่าน เด็กจะได้รับรู้หลายทาง หรืออาจให้ **ใช้วิธีเขียนบนพื้นทราย** โดยในเบื้องต้นคงต้องจับมือเขาเขียนและเอาแบบมาวางให้เขาทำเอง เด็กแอลดีต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ คุณครูต้องให้เวลาและกำลังใจ เมื่อเด็กทำได้ก็ควรเสริมแรงด้วยการชม

กรณีของสระก็จะสอนลักษณะเดียวกันนี้ มีวิธีการต่าง ๆ มากมาย แต่ในกรณีที่เด็กจำตัวอักษรได้ แต่สะกดคำไม่ได้ ครูต้องทดลองว่า สาเหตุที่เด็กอ่านไม่ออก เพราะจำตัวอักษรกับสระไม่ได้ หรือไม่สามารรถแจกรูปสะกดคำได้จริง ๆ เพราะสองกรณีนี้ต่างกันมาก

กรณีแรก เป็นปัญหาเด็กจำตัวอักษรไม่ได้ และผสมคำไม่ได้ แต่ถ้าเขาจำได้ ก็เรียนรู้การผสมคำได้ สามารถอ่านออกเสียงได้

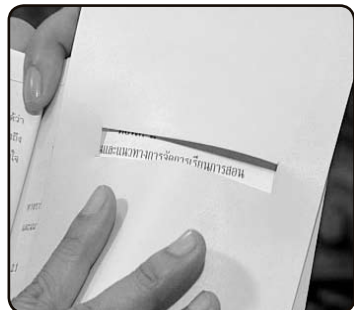
กรณีที่สอง ทำอย่างไรเด็กก็สะกดไม่ได้ สาเหตุเนื่องมาจากความบกพร่องของสมองบางส่วน วิธีการที่เราใช้กันอยู่เบื้องต้นคือ สะกดไม่ได้ก็ไม่ต้องให้สะกด เขาสามารถจำภาพโดยรวมได้ เราจะให้คำเป็นคำ ๆ ทำเป็นบัตรคำ บัตรภาพ เริ่มจากคำที่เป็นรูปธรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ก็อาจเอารูปภาพหรือสิ่งของที่เขาเจอประจำมาตั้งไว้ ด้วยวิธีการตอกย้ำซ้ำทวนเป็นวิธีการที่ครูการศึกษาพิเศษจำเป็นต้องทำอย่างยิ่ง หมายความว่า เรียนแล้วเรียนอีก ทำแล้วทำอีก ซ้ำ ๆ ให้เกิดทักษะ เพราะคำว่า ทักษะ จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อเด็กได้ทำอย่างนั้นบ่อย ๆ และภาษาเป็นเรื่องของทักษะ

1.2 การออกเสียงไม่ถูก เป็นปัญหาที่ต้องศึกษาก่อนว่า อวัยวะบางส่วนของเขา ผิดเพี้ยนหรือได้ต้นแบบที่ผิด ต้องค้นหาสาเหตุก่อนโดยให้แพทย์ตรวจสอบทางร่างกายว่า มีความผิดปกติร่วมด้วยหรือไม่ ถ้าเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับร่างกาย คุณครูก็สามารถช่วยได้ ยกตัวอย่างเช่น เสียงควบกล้ำไม่ชัด ก็ต้องทำการฝึกให้บ่อย อาจใช้วิธีร้องเพลง หรือเล่นเกม เป็นต้น

วิธีการหนึ่งที่ใช้ คือ **Play Way Method** เป็นการเรียนรู้ผ่านการเล่น คุณครูจะหาเทคนิคต่าง ๆ มาสอดแทรกในการสอน

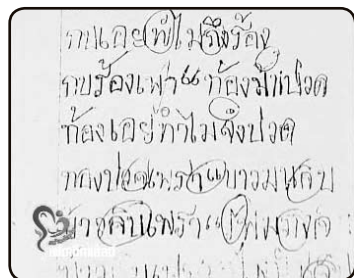
1.3 การอ่านข้ามคำ ข้ามประโยค เวลาที่เด็กอ่านหนังสือเราจะมีอุปกรณ์ช่วย คือ **กรอบกระดาษ** ช่วยเด็กเพ่งมองไปที่จุดนั้น และเขยื้อนไปเมื่อเด็กอ่านคำได้แล้ว คือ แทนที่เขาจะต้องระวังว่าอ่านอยู่บรรทัดใด คำอยู่ตรงไหน กรอบกระดาษนี้จะช่วยจำกัดขอบเขตของการมองเห็นให้แคบเข้า เป็นกรณีย่อย ๆ ที่ครูการศึกษาพิเศษใช้ และคุณพ่อคุณแม่สามารถนำไปใช้สอนลูกที่บ้านได้ เพียงแต่ต้องมีอุปกรณ์หรือร่วมกับคุณครูว่า เมื่ออยู่ที่บ้านเราควรจะช่วยอย่างไร ด้วยวิธีการใดบ้าง

1.4 ปัญหาการอ่านจับใจความ เป็นปัญหาที่สำคัญมาก โดยเฉพาะเป็นปัญหากับเด็กที่โตขึ้น วิธีการช่วยเหลือตรงนี้ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำเอาวิธีการนี้บรรจุไว้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เมื่อประมาณ พ.ศ. 2533 มีการเขียนข้อเสนอไว้ เมื่อเด็กอ่านหรือฟังนิทานแล้วให้เด็กบอกว่า ตัวละครสำคัญคืออะไร ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร คือค่อย ๆ หารายละเอียดทีละขั้นตอน เป็นวิธีการที่ช่วยทะลอมความคิดเด็กให้จำได้

2. ด้านการเขียน ที่พบมากคือ

2.1 เด็กเขียนตัวอักษรตัวโตเท่าหม้อแกง บางทีก็เล็ก ใหญ่ ไม่สม่ำเสมอ เป็นความไม่เป็นระเบียบในการเขียน วิธีการช่วยเหลือได้คือใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ช่วยในการเขียน ในเบื้องต้นคือทำอย่างไรให้เขียนสม่ำเสมอก่อน อาจใช้การระบายสีการลากตามรอยประ โดยใช้กรอบบรรทัดช่วย ไม่ให้หลุดขึ้นลง

2.2 ปัญหาการเขียนอีกอย่างคือ การสะกดผิด ครูต้องดูว่า คำคำเดิมบ่อย หรือไม่ หรือว่าผิดไปเรื่อย ๆ เรามักจะพบในเด็กเล็ก ๆ เช่น การเขียน ก ไก่ ปากไก่แทนที่จะอยู่ทางซ้าย ปากไก่ก็ไปอยู่ทางขวา เด็กบางคนอาจเป็นแบบนี้ แต่คุณครูไม่ควรด่วนสรุปว่าเป็นแอลดี เพราะอาจเป็นสาเหตุจากความไม่พร้อม กล้ามเนื้อมือกับสายตายังไม่ประสานกัน แต่ถ้าพบว่า เมื่อเด็กขึ้น ป. 2 แล้ว แต่เด็กยังเขียนตัวอักษรกลับซ้ายกลับขวา ถือว่ามีความเสี่ยงที่จะเป็นแอลดี เด็กแอลดีที่เห็นตัวอักษรกลับทางทำให้เขาเห็นสลับซ้ายขวาก็ช่วยเหลือเขาโดยใช้กระจกให้เขาเห็นและเขียนตามแบบนั้นไป

คุณพ่อคุณแม่ หรือผู้ปกครองควรมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาในด้านภาษาของเด็กแอลดี โดยควรเข้าไปพูดคุยกับครูบ่อย ๆ ว่า ลูกของตนเป็นอย่างไรบ้าง และเราจะช่วยเขาอย่างไร อย่างน้อยที่สุดควรได้รับรู้ว่า ลูกได้ทำอะไรในหนึ่งวันหรือหนึ่งสัปดาห์ เขาเรียนรู้ด้วยวิธีอย่างไร คุณครูต้องการให้ทางบ้านช่วยเน้นย้ำเรื่องอะไรอีกบ้าง คือใช้วิธี “**เรียนย้ำซ้ำทวน**” เรียนที่โรงเรียนแล้วที่บ้านช่วยทบทวนกิจกรรมลักษณะคล้ายที่โรงเรียนอีกรอบหนึ่ง ที่สำคัญคือถ้าลูกทำได้ ให้กำลังใจลูก ถ้าลูกทำไม่ได้ ไม่เป็นไร เดี่ยวก็ได้เอง คุณพ่อคุณแม่ไม่ควรไปดุลูก

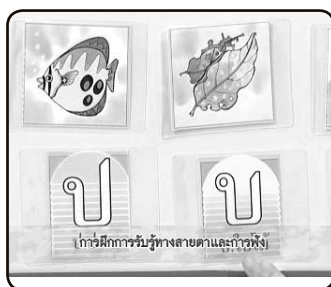
เทคนิคการแก้ไขความบกพร่องด้านภาษา

อาจารย์สุพรรณิ อ่อนจาก

ครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม

ปัญหาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในการอ่านและการเขียนที่พบก็คือ **เรื่องการเรียนรู้ทางสายตาของเด็ก** ต้องฝึกให้เด็กรู้จักแยกแยะในสิ่งที่เหมือนกันและต่างกัน การที่จะให้เด็กเห็นแต่ตัวอักษรจะไม่ได้ช่วยให้เด็กจำหรือเรียนรู้หรือเก็บข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ แล้วดึงเอาออกมาใช้ได้ทันทีทันใด วิธีการที่ครูจะช่วยเหลือเด็กก็คือ

1. **การใช้รูปภาพในการสื่อสารร่วมไปกับตัวหนังสือ** หรือการแยกแยะตัวอักษร โดยใช้ภาพประกอบ อย่างเช่นตัว ก ไก่ ครูจะต้องยกภาพไก่ให้คู่กับตัวหนังสือ แล้วครูก็วางตัวอักษร ก ไก่ กับภาพไว้ในที่เดียวกัน เด็กก็จะสามารถจำตัวอักษรนี้ได้ ถู ก นั่นก็เป็นภาพถู จากภาพเลื่อนลงมาเป็นตัวอักษร ถ ถู แล้วครูให้เด็กเปรียบเทียบว่า ก ไก่ กับ ถ ถู มีความเหมือนและความต่างกันอย่างไร อีกตัวหนึ่งคือ ภ ลำภา เด็กจะต้องแยกความเหมือนและความต่างของทั้งสามตัวว่าเป็นอย่างไร หรือตัว บ ใบไม้ ป ปลา และ ช ช ไข่

ครูจะต้องให้เด็กแยกแยะความเหมือนและความต่าง แล้วเอาภาพมาประกอบ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กจำพยัญชนะได้ เมื่อจำพยัญชนะได้ เด็กก็จะออกเสียงพยัญชนะได้ ครูก็จะให้เด็กฝึกออกเสียงพยัญชนะควบคู่ไปด้วย

อีกชุดหนึ่งที่มีปัญหาคือ **ด เต่า** และ **ด** เด็ก มีสิ่งๆที่เหมือนกันแต่ต่างกันตรงที่ **ด เต่า** มีหัวหยัก ครูจะต้องบอกเด็กและชี้ให้เด็กเห็น หรือความเหมือนและความต่างระหว่าง **ด เด็ก** และ **ค** ควาย ที่เหมือนกันตรงการเขียนแต่ต่างกันตรงหัวของพยัญชนะ ซึ่งเด็กจะต้องแยกแยะให้ถูกต้อง

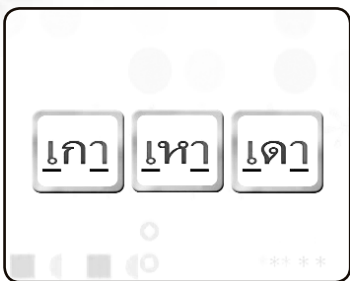
หรือ **ค ควาย** และ **ศ ศาลา** มีความเหมือนและความต่างกันอย่างไร ในเด็กแอลดีครูจะต้องชี้สิ่งนี้ให้เห็น ให้เด็กรู้จักแยกหมวดของพยัญชนะ ถือเป็นการฝึกการรับรู้ทางสายตาและการฟัง คือให้เด็กฝึกการออกเสียงไปพร้อม ๆ กันด้วยและฝึกให้เด็กรู้จักฟัง

ครูอาจจะออกเสียงพยัญชนะ เช่น ก ไก่ แล้วให้เด็กหยาบภาพหรือบัตรพยัญชนะขึ้นมา จะช่วยให้เด็กเก็บข้อมูลและจำได้ อีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยในการสอนคือ การใช้หน่วยของเสียงฝึกแยกเสียงพยัญชนะและสระ เช่น **ก -า กา ข -า ขา** ให้เด็กได้ฝึกออกเสียงพยัญชนะสระ แล้วนำผสมออกมาเป็นคำได้เห็นชัดเจน

2. การใช้สีเป็นรหัส เช่น การสอนสระ

เอือ เอือ ก็จะใช้ภาพของเอือให้เด็กเห็น ตัวสระอาจใช้เป็นสีแดง ตัวพยัญชนะอาจใช้สีดำหรือน้ำเงิน เพื่อแยกสระให้เห็นชัดเจน แล้วเด็กได้เห็นข้อมูลจดจำได้ชัดเจน ตัวใดเป็นสระ ตัวใดเป็นพยัญชนะ และเพื่อให้ออกเสียงได้ถูกต้อง ครูอาจจะออกเสียงนำแล้วให้เด็ก ๆ ออกเสียงตามอย่างถูกต้องและชัดเจน เมื่อเด็กออกเสียงผิด ครูควรแก้ไขทันที อย่าได้ปล่อยไปเช่นนั้น จะช่วยให้เด็กอ่านและเขียนคำได้ถูกต้อง

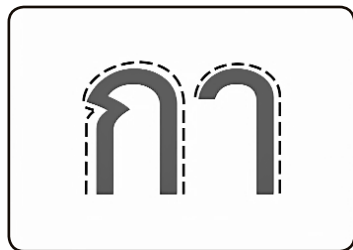

3. การฝึกอ่านโดยเน้นคำที่ผสมด้วยเสียงสระและพยัญชนะเดียวกันตามวิธีของจิลลิงแฮม (Gillingham Method) วิธีนี้จะใช้แยกเสียงสระและพยัญชนะต่างกัน เราจะจัดหมวดหมู่คำที่มีสระเหมือนกัน เช่น สระ เ-า ครูจะยกตัวอย่างคำว่า เกา เหา เดา ใช้ตัวพยัญชนะที่ต่างกัน แต่สระจะเหมือนกัน เราจะเน้นที่ใช้สระ ส่วนเสียงของพยัญชนะ ครูอาจยกตัวอย่างคำว่า เกา กา กิน ตัวพยัญชนะเป็นตัว ก ไก่ เหมือนกันหมดแต่ว่าเสียงสระเป็นคนละเสียง เด็กก็จะต้องแยกเสียงตรงนี้ให้ออกว่า ตรงนี้ใช้พยัญชนะเหมือนกัน ตรงนี้ใช้เสียงสระเหมือนกัน ครูน่าจะนำไปใช้ในเรื่องรหัสของเสียง

4. วิธีของเฟอร์นาลด์ เรียกว่า เป็น การฝึก

อ่านโดยเน้นการใช้ประสาทสัมผัสหลายด้านตามวิธีของเฟอร์นาลด์ (The Fernald

Method) เราจะใช้วิธีที่ว่า ถ้าเด็กอยากเรียนคำอะไร ก็ให้ครูเขียนคำนั้นด้วยตัวอักษรโต ๆ แล้วให้เด็กเอามือลากไปตามตัวอักษร ระหว่างที่ลากไปนี้ให้ครูออกเสียงและนักเรียนออกเสียงตาม เช่น คำว่า กา เมื่อเด็กลากที่ตัวอักษร ก ให้เด็กออกเสียง ก เมื่อลากที่สระ-า ให้ออกเสียง อา แล้วผสมมา

เป็นคำ ก อา กา จะทำให้เด็กได้เรียนรู้ โดยฟังเสียงที่ครูพูด ออกเสียงตามครู และได้สัมผัสกับตัวอักษร เป็นวิธีการที่จะได้ฝึกการเขียนไปในตัว เด็กจะเรียนรู้การเขียนนี้โดยการสัมผัสตัวอักษร ทำให้เด็กเก็บข้อมูลได้โดยการสัมผัส เป็นการฝึกเด็กแอลดีให้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าครบบริบูรณ์ คือ ฟัง ดู สัมผัสด้วยการเอามือคลำหรือลูบตาม ที่สำคัญ ถ้าใช้คำที่มีภาพประกอบได้จะช่วย让孩子เรียนรู้ได้ดีและสามารถจำคำเหล่านั้นได้ดีขึ้น

5. การฝึกอ่านและเขียนคำจากภาพ ครูควรเริ่มจากมีภาพหน้า เป็นภาพของคำที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้ ครูอาจชูภาพขึ้นแล้วถามว่า ภาพที่เด็กมองเห็นเป็นภาพอะไร แล้วครูก็นำคำที่ตรงกับภาพให้เด็กดูเพื่อให้เด็กเห็นภาพกับคำไปพร้อมกัน จากนั้นครูนำเด็กให้ออกเสียงคำนั้น แล้วให้เด็กอ่านคำตาม หลังจากนั้น ครูจะใช้วิธีการเล่นเกม โดยให้เด็กคนหนึ่งถือภาพ อีกคนถือคำ แล้วให้นำภาพกับคำมาจับคู่กัน แล้วให้เด็กออกเสียง วิธีการเล่นอย่างนี้จะช่วยให้เด็กอ่านคำ เห็นภาพและบอกคำได้ เด็กจะมีความรู้สึกว่าได้ตนเองอ่านคำได้ ช่วย

ให้เด็กเรียนรู้คำได้ดีขึ้น หลังจากนั้น ก็ให้เด็กแต่งประโยคหรือเขียนโดยไม่เห็นคำ แต่เห็นภาพ เป็นการสอนอ่านคำ ซึ่งครูกับเด็กอาจจะต้องอ่านไปพร้อมกัน แต่บางครั้งเด็กจะนึกไม่ออก ครูอาจจะอ่านนำก่อนแล้วเด็กอ่านตาม ครูควรจะเริ่มด้วยการอ่านคำ แล้วจึงอ่านประโยคสั้น ๆ โดยอาจเปลี่ยนประธาน เปลี่ยนกริยา หรือเปลี่ยนกรรม ซึ่งเด็กจะต้องฝึกอ่านซ้ำ ๆ เมื่ออ่านแล้วก็ควรให้เด็กฝึกทางด้านการเขียนด้วย เด็กจะได้จำได้ดียิ่งขึ้น

6. การสอนโดยองค์รวมของภาษา หรือ การฝึกทักษะ 4 ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน (Whole Language Approach) วิธีการฟังก็คือ ครูอาจจะออกเสียงคำให้เด็กฟัง แล้วนำคำให้เด็กเห็น จากนั้นให้เด็กอ่านคำ และฝึกพูดโดยให้เด็กพูดคำนั้นออกมา เมื่อเด็กเห็นคำและพูดออกมาด้วยตนเองแล้ว ให้เด็กเขียนโดยไม่เห็นคำ ถ้าเด็กเขียนไม่ได้ ครูก็นำคำนั้นขึ้นมาให้เด็กเห็นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เด็กเก็บข้อมูลและจำคำเหล่านั้นได้ แล้วจึงให้เด็กเขียน วิธีนี้จะนำเด็กไปสู่การเรียนรู้คำและเขียนประโยคได้ด้วย

7. การเล่าเรื่องซ้ำ (Story Retelling)

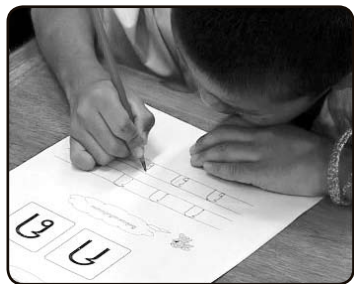
ครูอาจเล่าเรื่องจากภาพที่เด็กเห็น โดยเรื่องที่เล่าควรจะเป็นเรื่องสั้น ๆ ไม่ควรเป็นเรื่องยาว เพราะเด็กจะมีความจำช่วงสั้น ๆ ครูจึงควรให้เด็กฝึกการฟังและการจำเรื่องราวสั้น ๆ เพื่อให้เด็กตอบคำถามได้ เมื่อครูเล่าเรื่องจบ ก็ให้เด็กฝึกตอบคำถาม

เกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟังว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ในเรื่องมีตัวละครกี่ตัว ซึ่งเด็กควรตอบคำถามได้ครบถ้วน หลังจากนั้นก็นำไปสู่กระบวนการอ่าน ครูเล่าแล้วให้เด็กเล่าตาม แล้วให้เด็กอ่านเรื่องที่เด็กอยากอ่านหรือเรื่องที่ครูเล่าให้ฟัง ให้เด็กอ่านด้วยตัวเอง เด็กก็จะเกิดความสนใจ หรือครูอาจจะใช้วิธีเล่านิทานให้เด็กฟัง แล้วถามคำถามให้เด็กตอบว่าตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง ครูอาจจะเล่านิทานไม่จบเรื่องก็ได้ ปล่อยเป็นปริศนาให้เด็กอยากรู้ เด็กก็จะเกิดความสนใจที่จะอ่านเรื่องราวต่อเอง เด็กประจักษ์จะสนใจเรื่องตื่นเต้น โดยเฉพาะเรื่องของการผจญภัย ส่วนเด็กผู้หญิงก็จะสนใจเรื่องความสวยงาม เรื่องเจ้าหญิง วิธีการนี้จะช่วยให้เด็กอยากอ่านหนังสือมากยิ่งขึ้น

8. การฝึกเขียนตัวอักษรและคำตามรอย

ประ ถ้าเด็กเขียนไม่ได้ครูก็ควรจะใช้แบบหรือการฝึกให้เขียนตามรอยประ ให้ฝึกเขียนพยัญชนะสระ หรือเขียนเป็นคำโดยมีแบบตัวอักษรที่เขียนตัวโต ๆ ให้ดู เด็กมองเห็นชัดเจนได้ทั้งระยะใกล้และไกล เด็กแอลดีทางด้านการเขียนจะมีการรับรู้ทาง

สายตาไม่ดี ระยะระหว่างกระดานดำกับตัวเด็กเป็นเรื่องต้องคำนึงถึง ถ้าอยู่ไกลมากจะเป็นปัญหากับเด็ก ดังนั้น ครูอาจจะทำใบงานให้เด็กดูใกล้ได้เห็นชัดเจน แล้วเขียนตามแบบลงไป ใบงาน นอกจากนี้ เด็กกลุ่มนี้ยังมีปัญหาด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ครูจึงควรฝึกเด็กให้เขียนตามรอยประก่อน เมื่อเด็กสามารถใช้กล้ามเนื้อได้ดีแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างการมองกับการเขียนสัมพันธ์กันดีแล้ว ครูจึงค่อยลดรอยประให้น้อยลงแล้วให้เด็กฝึกเขียนด้วยตนเอง

9. การฝึกเขียนกระยะ เด็กที่มีความบกพร่องทางการอ่านและการเขียนจะมี

ปัญหาในการเขียนช่องไฟไม่ดี ตัวหนังสือติดกัน
ทั้ง ๆ ที่กระดาษแผ่นใหญ่ เด็กก็จะเขียนตัวหนังสือ
ไปอยู่ตรงมุมหรือไปอยู่จุดใดจุดหนึ่ง ซึ่งการจัด
หน้าของกระดาษควรเว้นระยะให้พอเหมาะ วิธีการ
ช่วยเด็กด้านการเขียนที่ไม่สามารถกะระยะได้ คือ
ครูควรใช้ปากกาหรือสีจุดเป็นรอยให้กับเด็กเพื่อให้
เด็กเรียนรู้ในการเว้นระยะช่องไฟ หรือการเว้น
บรรทัด เด็กก็จะทำไม่ได้ เด็กจะเขียนติดกันทั้งบรรทัดบนและบรรทัดล่าง ครูก็ควรจะช่วย
ด้วยการจุดระหว่างบรรทัดที่ครูต้องการให้เด็กเขียน เด็กจะเรียนรู้วิธีการและจดจำ ครั้งต่อไป
เด็กก็ค่อย ๆ ถอนจุดออก ปล่อยให้เด็กเขียนเอง ครูควรฝึกกระบวนการเขียนแก่เด็ก
เหล่านี้พร้อมไปกับการอ่าน และการใช้สื่ายบนข้อความที่สำคัญ เพื่อให้เด็กรู้ว่า นี่คือ
ข้อความสำคัญที่เด็กควรจะอ่านและควรจะเขียน

10. การเขียนสะกดคำ เด็กมักจะบกพร่อง

โดยเฉพาะกับการเขียนตัวสะกดที่ไม่ตรงแม่ ครูก็
ควรนำรหัสของสีมาใช้ เช่น คำว่า กระดาษ เด็กที่
บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการเขียนนั้นมักจะ
เขียนว่า กระดาด ตัว ด เด็ก ตัวสุดท้าย ครูอาจจะ
ใช้สีเขียวให้แตกต่างกันไป เมื่อเขียนคำว่า กระดาษ

ที่ถูกต้อง ตัวสะกด ษ บ ฤษี ก็ให้ใช้สีเขียวเหมือนกับตัวสะกด ด เด็กนั้น เด็กก็จะเรียนรู้ว่า
ตัวสะกดที่ไม่ตรงแม่นั้นและมีเสียงเหมือน ด เด็ก คือ ษ บ ฤษี นั่นเอง นี่เป็นเทคนิคหนึ่ง
ในการใช้สอนการเขียน ซึ่งครูควรใช้เทคนิคเหล่านี้สอนเด็กในการเขียนสะกดคำ ฝึกให้เด็ก
เห็นบ่อย ๆ ถ้าเด็กเขียนผิดครูควรแก้ไขทันที เพราะจะทำให้เด็กเรียนรู้วิธีการเขียนที่
ถูกต้อง ครูจะต้องบอกให้เด็กเขียนแก้ไขทันทีที่เห็นได้ถ้าเด็กเขียนผิด เป็นการฝึกความจำให้
กับเด็กว่าที่ถูกเขียนอย่างไร แล้วทุกครั้งครูจะใช้بطัณภาพในการเรียนรู้ของเด็ก ถือเป็นสื่อ

ทางสายตาให้เด็กจำ และใช้บัตรคำประกอบด้วย เพื่อให้เด็กเห็นภาพและคำไปพร้อม ๆ กัน จะได้เขียนได้อย่างถูกต้อง

11. การฝึกเขียน-แต่งประโยค เป็นปัญหาในการอ่านการเขียน เพราะเด็กจะนึกคำไม่ค่อยออกกับการนำคำมาเรียงร้อยให้เป็นข้อความที่ต่อเนื่องกันจนได้ใจความสมบูรณ์ ถือเป็นเรื่องยากสำหรับเด็ก การฝึกจากภาพ มาที่คำ แล้วแต่งเป็นประโยค ครูอาจใช้วิธี让孩子เห็นประโยคทั้งประโยคแต่คำในประโยคเหล่านั้นสลับที่กัน 让孩子นำคำเหล่านั้นมาเรียงใหม่ให้เป็นประโยค ช่วยให้เด็กเรียนรู้วิธีการแต่งประโยคได้ โดยการเรียงคำก่อน และเริ่มจากคำเพียงคำเดียว เขียนประโยคจากสิ่งที่ได้เรียง แล้วเปลี่ยนประธานของประโยค เช่น แม่ไปตลาด เปลี่ยนเป็น พ่อไปตลาด ตาไปตลาด หรือเปลี่ยนที่คำกริยา เช่น แม่ซื้อของ เปลี่ยนเป็น แม่ขายของ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กเขียนและแต่งประโยคได้หลาย ๆ ประโยค แล้วเด็กสามารถนำประโยคเหล่านั้นมาเรียงร้อยด้วยคำเชื่อมต่าง ๆ เขียนรวมเรื่องเป็นเรื่องสั้น ๆ สำหรับเด็ก ๆ ได้ นี่ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยในด้านการเขียน

แม่ ไปตลาด
พ่อ ไปตลาด
ตา ไปตลาด

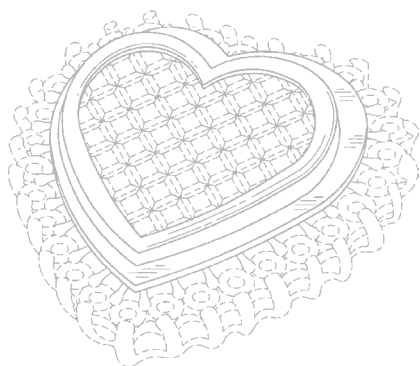
แม่ ซื้อ ของ
แม่ ขาย ของ

12. วิธีการถามคำถาม ครูควรฝึกการใช้คำถามให้แก่เด็ก ครูอาจเอาของใส่ถุง แล้วตั้งคำถามกับเด็กว่า ของในถุงเป็นอะไร 让孩子ถามคุณครูแล้วครูก็จะตอบว่า ใช่หรือไม่ใช่ เป็นการฝึกเด็กให้รู้จักใช้คำถาม แต่งและเขียนประโยคคำถามอย่างง่าย ๆ แล้วก็ฝึกให้เด็กตอบด้วยตนเอง จนเด็กสามารถหาคำตอบได้ว่า ของที่อยู่ในถุงคืออะไร

เทคนิคและวิธีการเหล่านี้ ครูสามารถนำมาใช้ผสมผสาน โดยเลือกให้เหมาะกับเด็กแต่ละคน เพราะเด็กแต่ละคนมีวิธีการเรียนที่แตกต่างกัน บางคนเรียนรู้ได้ดีด้วยการใช้สายตา บางคนเรียนรู้ได้ดีด้วยการฟัง เพราะฉะนั้น ครูสามารถทำกิจกรรมโดยใช้ทุกกระบวนการ ทั้งการฟัง การดู การอ่าน การเขียนไปพร้อมกัน จะช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้สามารถเรียนอ่าน เขียน จนใกล้เคียงกับเด็กปกติได้ โดยอาศัยการฝึกฝนจากคุณครูและการเอาใจใส่ในรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เราอาจจะเคยมองข้ามไป

บทที่ 5

ช่วยเหลือและพัฒนาเด็กแอลดี

ตอน 3 : การส่งเสริมพัฒนาการ ด้านคณิตศาสตร์

วิทยากร

อาจารย์เรไร ตาปนานนท์

ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดพระยาปลา

ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู

ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์สุพรรณิ อ่อนจาก

ครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม

กระบวนการเรียนรู้ของเด็กแอลดีนั้นแตกต่างไปจากเด็กปกติเนื่องจากขั้นตอนในการรับข้อมูลจากประสาทสัมผัส เช่น เห็นเลข 6 เป็นเลข 9 หรือการแปลข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน จนทำให้เกิดการเรียงลำดับข้อมูลในสมองไม่ได้ครบถ้วน ทำให้ไม่สามารถบอกได้ว่าเลขที่ต่อจากเลข 12 คือ เลข 13 รวมไปถึงการเคลื่อนไหวของมือในการเขียน แต่ทั้งหมดของปัญหาเหล่านี้ ที่สำคัญมากก็คือ คุณครู และคุณพ่อคุณแม่อย่าท้อถอยที่จะช่วยเหลือเด็กแอลดีให้มีโอกาสได้เรียนวิชาคณิตศาสตร์

เราคงตระหนักดีแล้วว่า คณิตศาสตร์มีความสำคัญต่อการคำนวณข้อมูลตัวเลขของมนุษย์มากน้อยเพียงใด ความเข้าใจในพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการประยุกต์ความรู้ทางคณิตศาสตร์มาใช้ในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

อาจารย์เรไร ตาปนานนท์

ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดพระยาปลา

ครูต้องรู้ว่าเด็กคนนี้มีวิธีเรียนแบบไหน เขาบกพร่องอะไร ครูต้องหากิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมให้ มีหนังสือเยอะมากที่แนะนำเกี่ยวกับกิจกรรม ซึ่งครูควรต้องใช้สื่อมาก ๆ เพื่อสอนคณิตศาสตร์ให้กับเด็กกลุ่มนี้ ถ้าเป็นโจทย์ก็ลดความยากลงมา อย่าให้ซับซ้อนมาก เด็กกลุ่มนี้อาจจะหาวิธีการกระจายมาก แต่เด็กกลุ่มนี้ให้ไปวิธีลัดเลย เราจะ

สอนแบบเด็กทั่วไป เด็กอาจจะไม่รู้ตัวเองบกพร่อง แต่เวลาทำแบบฝึกหัดเราจะเข้าไปช่วย
สำหรับเด็กกลุ่มอื่นบางทีเพื่อนช่วยเพื่อนหรือเขาช่วยตัวเองได้ สิ่งที่ยากฝากเพื่อนครูคือให้
สังเกตเด็กและรู้จักลูกศิษย์ของตัวเองให้มากขึ้น อย่าบิภาษา ด่าทอ อย่าซ้ำเติม ให้ช่วยเหลือ
เขา ครูควรพยายามหาโอกาสและเทคนิควิธีการช่วยเหลือ เขาก็จะเรียนกับครูอย่างมี
ความสุข หรือเลือกสอนเฉพาะเรื่องที่เขาจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันก็ได้ บวก ลบ คูณ หาร
ร้อยละ เป็นสิ่งจำเป็นที่เขาต้องใช้

ปัญหาของเด็กแอลดีในการเรียนคณิตศาสตร์ที่พบคือ

ปัญหาที่เกิดจากการรับรู้ทางสายตา

การรับรู้ทางการฟัง

กล้ามเนื้อมัดเล็ก

ความจำ

ภาษาและการสื่อความหมาย

การอ่าน

องค์ประกอบทางอารมณ์และสังคม

และปัญหาอื่น ๆ

ปัญหาของเด็กแอลดีในการเรียนคณิตศาสตร์ที่เกิดจากการรับรู้ทางสายตา

1. เด็กจำแนกวัตถุออกจากฉากหลังไม่ได้ ทำให้เกิดพฤติกรรม

- หลงบรรทัด
- ทำเลขหน้านั้นไม่เสร็จ
- อ่านเลขที่เป็นจำนวนยาว ๆ ไม่ได้

2. เด็กจำแนกรูปทรงไม่ได้ ทำให้สับสนเกี่ยวกับตัวเลข เช่น เลข 6 กับเลข 9 และ
เลข 2 กับ เลข 5

3. เด็กมีปัญหาในการบอกมิติหรือช่องไฟ ทำให้เกิดพฤติกรรม

- เขียนตัวเลขไม่ตรงเส้นบรรทัด
- เขียนตัวเลขสูงกว่าหรือต่ำกว่าเส้นบรรทัด
- ใส่เครื่องหมายผิด เช่น + เป็น x
- สับสนระหว่างการบวกกับการลบ
- ไม่เข้าใจทิศทาง ซ้าย-ขวา บน-ล่าง
- เขียนตัวเลขใกล้กันบ้าง ห่างกันบ้าง ทั้ง ๆ ที่เป็นเลขจำนวนเดียวกัน

ปัญหาของเด็กแอลดีในการเรียนคณิตศาสตร์ที่เกิดจากการรับรู้ทางการฟัง คือ

ฟังเสียงแล้วแยกเสียงไม่ได้ ทำให้เกิดปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์ เช่น

- ผิดกพุดตามครูเป็นคำ ๆ ซ้ำ ๆ กันไม่ได้
- ท่องสูตรคูณตามเพื่อนไม่ได้
- นับตัวเลขเรียงตามลำดับไม่ได้
- เขียนตัวเลขตามคำบอกไม่ได้
- เขียนโจทย์ปัญหาตามครูบอกไม่ได้

ปัญหาของเด็กแอลดีในการเรียนคณิตศาสตร์ที่เกิดจากความลำบากในการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็ก

อาจทำให้เด็ก

- เขียนตัวเลขแล้วครูอ่านไม่ออก
- เขียนตัวเลขเล็กนิดเดียวบนกระดานขนาดใหญ่ หรือเขียนตัวเลขขนาดใหญ่

เต็มหน้ากระดาน

ปัญหาของเด็กแอลดีในการเรียนคณิตศาสตร์ที่เกิดจากความลำบากในการจำ

- อาจมีปัญหาด้านความจำระยะสั้น เช่น จำตัวเลขหรือข้อมูลที่ครูเพิ่งบอกไม่ได้
- อาจมีปัญหาด้านความจำระยะยาว เช่น จำเนื้อหาที่เรียนไปแล้วไม่ได้
- อาจมีปัญหาด้านการจัดลำดับ เช่น บอกลำดับตัวเลขไม่ได้ บอกเวลาไม่ได้

ปัญหาของเด็กแอลดีในการเรียนคณิตศาสตร์ที่เกิดจากความลำบากในการสื่อภาษาและความหมาย

เช่น ด้านการรับรู้ทางภาษา

- เด็กมีความลำบากในการใช้เครื่องหมายบวก ลบ คูณ หาร หรือทำความเข้าใจคำที่มีความหมายหลายนัยไม่ได้ เช่น ทวีคูณ หลายเท่า เป็นต้น

ด้านการแสดงออกทางภาษา

- เด็กฝึกพูดปากเปล่าช้า ๆ ตามครูหรือตามเพื่อนไม่ได้ มีความลำบากในการท่องจำปากเปล่า

ปัญหาของเด็กแอลดีในการเรียนคณิตศาสตร์ในด้านการอ่าน

- ไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ทางคณิตศาสตร์
- อ่านโจทย์ปัญหาแล้วไม่เข้าใจ
- ไม่เข้าใจคำอธิบายหลักการทางคณิตศาสตร์

ปัญหาของเด็กแอลดีในการเรียนคณิตศาสตร์ที่เกิดจากองค์ประกอบทางอารมณ์และสังคม

- ทำให้เด็กมีพฤติกรรมไม่คงที่ ไม่คงเส้นคงวา เช่น ทำเลขผิดเพราะสะเพร่า
- มีความสนใจสั้น ไม่มีสมาธิ อาจมีพฤติกรรมทำเลขที่ละหลายข้อและไม่เสร็จเลย

ลักข้อ

- มีท่าทางเฉื่อยชา ไม่สนใจเรียน
- ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

ปัญหาอื่น ๆ ของเด็กแอลดีในการเรียนคณิตศาสตร์

- ไม่เข้าใจปัญหาโจทย์
- ไม่สามารถเปรียบเทียบขนาด รูปทรง และจำนวนได้อย่างถูกต้อง
- ไม่เข้าใจแนวความคิดรวบยอดในทางคณิตศาสตร์ เช่น การบวก ลบ คูณ หาร
- ในการทำโจทย์ปัญหาไม่สามารถเลือกวิธีบวก ลบ คูณ หารได้อย่างถูกต้อง

วิธีการให้ความช่วยเหลือเด็กแอลดีทางด้านคณิตศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู

ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์นั้นมีปัญหายังไงบ้าง

เด็กเล็กวัยอนุบาลจะมีปัญหาด้านความเข้าใจในความหมายของตัวเลข หลายคนนับตัวเลข 1 2 3 4 5 ได้ ไม่มีปัญหา แต่พอถามว่าจำนวนไหนเป็น 5 บอกให้ชูนิ้วขึ้น ก็จะชูผิด อีกอย่างคือ ความสับสนระหว่างตัวเลขที่เขียนคล้าย ๆ กัน เช่น เลข 6 กับ เลข 9 อาจเขียนกลับหลังกัน ทั้งเลข 5 และเลข 6 ก็เขียนกลับหลังเช่นกัน

พอมาถึง ป. 1 ป. 2 ที่มีการบวกเลข จะมีปัญหาการบวกเรื่องตัวทด อาจจะต้องมีการยืมหลักหน่วย หลักสิบ หลักร้อย และจะมีปัญหาแน่นนอนคล้ายกันทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็น ป. 1 ป. 2 ป. 3 ป. 4 และชั้นอื่น ๆ ขึ้นไป คือ เรื่องโจทย์ปัญหา ซึ่งเกือบร้อยละ 90 มีปัญหาในการทำโจทย์การบวก การลบ การคูณ การหาร เศษส่วนและทศนิยมไม่ได้

ในชั้นสูงจะมีปัญหาทางพีชคณิตและคณิตศาสตร์ โดยภาพรวมจะมีปัญหาการใช้สัญลักษณ์ จะทำไม่ได้ เช่น มากกว่า ($>$) น้อยกว่า ($<$) จะสับสนว่าส่วนแหลมของสามเหลี่ยมจะสลับกัน สรุปว่า จะเกิดขึ้นในทุกระดับ

คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ปกครองและครูควรจะมีส่วนช่วยเหลืออย่างไรบ้าง
หลักกว้าง ๆ คือ

1. ผู้ปกครองต้องทำความเข้าใจก่อนว่าปัญหาที่เกิดขึ้นคือ กระบวนการทางสมอง
2. ต้องเชื่อมั่นว่า สอนได้แน่นอน แต่ต้องสอนให้ถูกวิธี
3. ต้องอย่าตำหนิว่า ทำไมลูกเรียนไม่เหมือนเพื่อน ทำไมลูกทำไม่ได้ ผู้ปกครองต้องให้กำลังใจก่อนว่า วันนี้ทำไม่ได้ วันต่อไปต้องทำได้ พ่อแม่ให้กำลังใจอยู่ เริ่มต้นเท่านี้ก่อน ถ้าตำหนิแล้วเด็กจะหมดกำลังใจ ถดถอย ไม่ยอมเรียนอีกต่อไป
4. ครูจะต้องเริ่มสอนจากสิ่งที่ได้รู้ เช่น เด็กบวกเลขหลักหน่วยได้ ก็อย่าเพิ่งให้หิมหรือทดเลข

5. สอนโดยใช้สื่อที่เป็นรูปธรรม หยิบและจับต้องได้ เช่น ใช้ส้ม ใช้ไม้บล็อกที่หยิบจับได้ แทนที่จะดูจากกระดาษว่า $5 + 2$ เป็นเท่าไร ให้เอาส้มมากองว่า 5 ลูก เป็นเท่านี้ 2 ลูก เป็นเท่านี้ สอนให้ได้ความคิดรวบยอด (concept) เพราะเด็กพวกนี้มีปัญหาใหญ่เรื่องความคิดรวบยอด (concept) เด็กพวกนี้จะมีปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์เพราะใช้การเรียนรู้ด้วยวิธีการจำ เช่น $6 + 2 = 8$ แล้ว $2 + 6$ ได้เท่าไร จะสับสน เพราะฉะนั้น จะต้องเอามากองมาเรียงมาวาง สอนโดยใช้สื่อที่ต้องลงมือทำ ลงมือจับ ลงมือปฏิบัติ สอนให้เกิด concept โดยสิ่งของที่จับต้องได้

ที่สำคัญคือ ต้องใจเย็น อย่าตำหนิ ต้องสอนจากสิ่งที่ง่ายที่สุด ให้กำลังใจไปเรื่อย ๆ และเข้าใจธรรมชาติของเด็กว่าลูกเรียนรู้อย่างไร เด็กกลุ่มนี้เรียนรู้จากมือเป็นส่วนใหญ่ เรียนรู้จากการลงมือทำ ลงมือปฏิบัติ

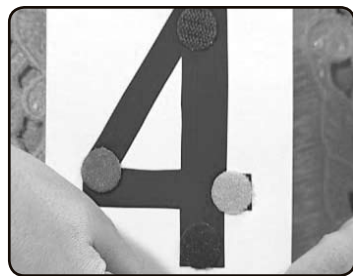
ครูและผู้ปกครองควรมีเทคนิคพิเศษช่วยเหลือเด็กอย่างไร

ในบางรายที่ผู้ปกครองไม่สามารถลงลึกถึงเทคนิคการสอนด้านคณิตศาสตร์ได้ก็ควรปรึกษาครูผู้สอน ครูผู้สอนต้องเรียนรู้ลงลึกว่าควรจะสอนเด็กด้วยวิธีใด เป็นเทคนิคเฉพาะลงไป ตัวอย่างเช่น เรื่องจำนวน เด็ก **ไม่เข้าใจเรื่องจำนวน** ต้องการให้เด็กชู 2 นิ้ว แต่เด็ก

กลับซู่ 3 นิ้ว ตรงนี้ครูอาจเลือกใช้วิธี **Touch Math** หรือ **คณิตศาสตร์ที่สัมผัสได้** เป็นการนำหลักการรับรู้หลายด้านมาใช้ในการสอนคณิตศาสตร์ ได้แก่ การรับรู้ทางสายตา การฟัง และการสัมผัส

ตัวเลขแต่ละตัวจะมีลักษณะพิเศษคือ มีจุดอยู่บนเส้นตัวเลขตามจำนวนนั้น โดยตัวเลขที่ใช้จะมีจุดกำกับไว้เพื่อให้เด็กเห็นความหมายของจำนวนชัดเจน เช่น เลข 1 มีดาว 1 ดวง เลข 2 ก็จะมีดาวอยู่ 2 ดวง เลข 3 ก็จะมีดาว 3 ดวง เป็นต้น ตำแหน่งดาวจะอยู่ที่ใดบนตัวเลขก็ได้ แต่ดาวต้องอยู่ที่เดิมตลอด มองเห็นปั๊บนับได้เลยว่า 1 2 3 เวลาบวกก็จะนับดาวไปด้วย จะเป็นรูปจุด

รูปดาว รูปดอกไม้ หรือรูปสัญลักษณ์ก็ได้ เรียกว่า **Touch Math**

หลังจากเด็กได้ความคิดรวบยอด (concept) ตรงนี้แล้ว รูปดาวก็เลื่อนหายไป คือสอนให้เด็กเกิด concept เท่านั้น พอเด็กได้ concept ก็จะไม่ใช้จุดหรือดาวอีก การเรียนคณิตศาสตร์ด้วยวิธีจำนั้นไม่ถูกวิธี เพราะการเรียนคณิตศาสตร์เป็นเรื่องของ concept หรือความคิดรวบยอด นี่เป็นเทคนิคเฉพาะหนึ่งวิธีในจำนวนหลาย ๆ วิธี ยังมีวิธีการนับ การลาก

วิธีการลากเส้น ก็จะต้องลากตามทิศทางของการเขียนตัวเลข เช่น เลข 5 เด็กแอลดีบางกลุ่มก็จะเขียนตัวเลข 5 จากปลายสุดโดยไม่ต้องยกปากกา ลากลงมาทีเดียว หรือบางคนก็เริ่มเขียนจากข้างล่าง 5 วันขึ้นไปจนสุดเป็นเลข 5 ในขณะที่คนปกติจะเขียนลากเลข 5 ลงมาแล้วต่อหาง เพราะฉะนั้น เด็กกลุ่มนี้จะเขียนไม่เป็น จึงจะต้องสอนการเขียนให้ถูกวิธี ถ้าเขาจำวิธีเหล่านี้ได้แล้วเขาก็จะเขียนได้ ครูบางท่านอาจไม่ใส่ใจเท่าที่ควรว่าเด็กเขียนเลข 5 มาได้อย่างไร ครูควรใกล้ชิดเด็กและสอนให้เขียนถูกต้องทาง

ปัญหาที่ตามมาของเด็กแอลดีคือ เด็กกลุ่มนี้จะ **สับสนเรื่องทิศทาง** เป็นส่วนใหญ่ เหนือ-ใต้-ออก-ตก สูง-ต่ำ ล่าง-บน ซ้าย-ขวา เพราะฉะนั้น เขียนให้เด็กดูเป็นแบบอย่าง คือสอนความคิดรวบยอด (concept) ในการจำและการลากเป็นแบบอย่าง

ปัญหา **การจำแนกตัวเลขไม่ได้** เช่น จากเลข 6 เป็น เลข 9 สามารถช่วยแก้ไขได้ คือ ต้องฝึกทักษะในการจำแนกของเด็ก จำแนกรูปทรงต่าง ๆ จำแนกขนาด จำแนกสิ่งต่าง ๆ

ว่าแตกต่างกันเล็กน้อยอย่างไร นั่นคือ ฝึกทักษะในการรับรู้ และการแปลข้อมูลให้เห็น มาถึงขั้นนี้ต้องฝึกจำแนกทักษะการรับรู้ทางสายตา ถ้าฝึกได้ดีแล้วเด็กก็จะคุ้นเคยกับความแตกต่างของรูปทรงสองรูปที่ต่างกัน

โครงการวิจัยสื่อการสอนคณิตศาสตร์สำหรับเด็กแอลดีเป็นอย่างไร

เป็นการวิจัยเพื่อหาทางช่วยเหลือเด็กแอลดีทางด้านคณิตศาสตร์ ก่อนวิจัยเราก็ได้สำรวจแล้วว่า ปัญหาของเด็กแอลดีในการเรียนคณิตศาสตร์เป็นอย่างไรบ้าง แล้วได้จัดทำสื่อขึ้นมา 20 เล่ม เป็นการฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ด้านต่าง ๆ 20 ด้าน ที่เป็นหลักสูตรคณิตศาสตร์สำหรับระดับอนุบาลถึงประถมศึกษา เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ 20 เล่ม ที่ใช้สอนเด็กแอลดี เช่น สอนให้เด็กเขียนตัวเลขได้อย่างถูกต้องและสามารถนับตัวเลขได้

ที่สำคัญคือ โจทย์ปัญหาในการบวก ลบ คูณ หาร ที่เด็กทำไม่ได้ แต่สื่อนี้สามารถทดลองให้เด็กทำโจทย์ปัญหาได้ เนื่องจากเด็กตีความโจทย์ไม่ได้ ดังนั้น ก่อนถึงโจทย์ปัญหาก็จะมีส่วนหนึ่งที่ฝึกให้เด็กใช้คำทางคณิตศาสตร์ เช่น การบวกจะใช้คำว่า เพิ่ม การลบอาจจะเป็น ลด จะจัดคำพวกนี้ให้เด็กเรียนจนกว่าเด็กจะเข้าใจความคิดรวบยอด (concept) ของคำเหล่านี้ได้อย่างชัดเจน

เมื่อถึงโจทย์ปัญหา ตัวอย่างเช่น การลบ เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้ใช้สื่อทางสายตาได้ดีคือ ชอบดูรูป เพราะฉะนั้น สื่อสำหรับเด็กแอลดีควรจะเป็นรูปภาพโดยส่วนใหญ่ เมื่อเข้าใจความคิดรวบยอด (concept) แล้ว ได้รูปภาพแล้ว และเข้าใจขั้นตอนย่อย ๆ แล้ว เด็กก็จะทำได้ง่ายขึ้น

โจทย์ปัญหาที่ง่ายสำหรับเด็กปกติ สำหรับเด็กแอลดีจะไม่รู้สึกลำบากนักเช่น การแบ่ง โจทย์ปัญหาออกเป็น 9 ชั้น ให้เด็กเรียนตามขั้นตอนเป็นขั้น ๆ เด็กจะเรียนโจทย์ปัญหาได้แน่นอน หนังสือชุดนี้เป็นหนังสือที่มีภาพประกอบด้วยทำให้เด็กสนใจเรียน

เทคนิคเฉพาะตรงนี้ก็คือ ให้เข้าใจความคิดรวบยอด (concept) ของคำในทางคณิตศาสตร์ก่อน แล้วแบ่งการบวก ลบ ต่าง ๆ ออกเป็นย่อย ๆ 9 ชั้น มีภาพประกอบ ซึ่งครูบางคนอาจใช้วิธีสอนให้เด็กวาดภาพประกอบตามไปด้วยให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียน

ปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์ของเด็กแอลดี 20 ด้านได้แก่

1. การนับ
2. จำนวน
3. การเขียนตัวเลข
4. การเปรียบเทียบ
5. เวลา ทิศทาง รูปทรง
6. การบวก
7. การลบ
8. การคูณ
9. การหาร
10. คำศัพท์ทางคณิตศาสตร์
11. โจทย์ปัญหาบวก
12. โจทย์ปัญหาลบ
13. โจทย์ปัญหาคูณ
14. โจทย์ปัญหาหาร
15. โจทย์ระคน (บวก ลบ)
16. โจทย์ระคน (คูณ หาร)
17. การชั่ง ตวง วัด
18. เงินตรา
19. เศษส่วน ทศนิยม
20. ทบทวน

เทคนิคการส่งเสริมพัฒนาการด้านคณิตศาสตร์

อาจารย์สุพรรณิ อ่อนจาก

ครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม

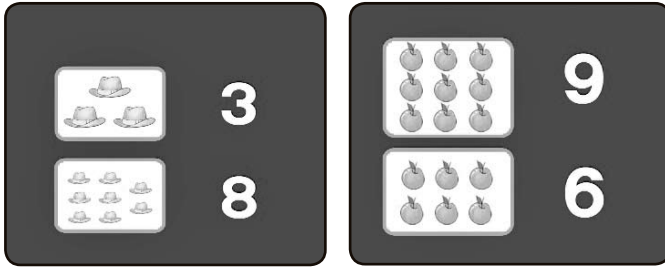
ในการฝึกคณิตศาสตร์ให้กับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์นั้น เนื่องจากเด็กมีปัญหาไม่สามารถจะแยกแยะทางสายตาหรือการรับรู้ด้านการฟัง ครูจึงต้องฝึกทุกครั้งก่อนการเรียนรู้ ปัญหาที่พบบ่อย ๆ และเทคนิคที่ควรใช้ดังนี้ คือ

1. การแยกรูปทรงเรขาคณิตไม่ได้ ครูจำเป็นต้องฝึกแยกรูปทรงเรขาคณิตสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม หรือวงกลม ซึ่งรูปต่าง ๆ เหล่านี้เราจะใช้ในการเขียนของเด็ก เช่น รูปวงกลมเราใช้ในการเขียนหัวตัวอักษร และตัวเลขไทยบางตัว ส่วนเส้นตรงเด็กควรสามารถแยกความสั้นความยาวได้ แยกความหนาความบางได้ เราต้องฝึกเทคนิคเหล่านี้ให้กับเด็กซึ่งบอกพร้อมเสียงก่อน โดยใช้ภาพหรือของจริงซึ่งเด็กควรจะได้เรียนรู้โดยการจับต้อง สื่อบนสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาใช้กับเด็ก เช่น เรื่องความหนาหรือความบาง ครูอาจเอาสมุดที่มีรูปร่างหนาหรือบางมาให้เด็กแยกแยะให้ถูกว่า ความหนาและความบางแตกต่างกันอย่างไร หรือรูปทรงต่าง ๆ เช่น แก้วน้ำเป็นรูปทรงกระบอก หรือส้มและผลไม้บางประเภทที่มีรูปเป็นทรงกลม เด็กจะต้องแยกแยะให้ถูก และการใช้สื่อของจริงมาเป็นสื่อนำสายตาให้กับเด็กจะทำให้เด็กจดจำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้

2. การจัดหมวดหมู่ของสิ่งของ การแบ่งพวกเดียวกัน เช่น สัตว์ก็จะไว้ในหมู่ของสัตว์ ผลไม้ก็จะไว้ในหมู่ผลไม้ ซึ่งการแยกแยะเหล่านี้เป็นการฝึกสายตาให้กับเด็ก เด็กได้สังเกตและได้มอง การฝึกสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องของความจำเป็นมากในการฝึกเขียนตัวเลข

3. ความสับสนในการเขียนตัวเลข ยกตัวอย่างเช่น เลข 9 เด็กมักจะสับสนเขียนตัวกลับ ต้องมีเทคนิคในการช่วยเหลือนเด็ก อาจจะใช้ **ตัวอักษรที่เป็นร่อง** เลข 9 กับเลข 6

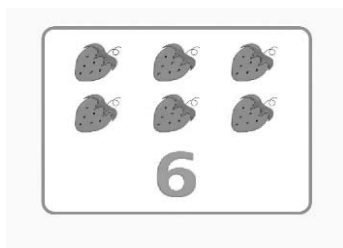
ครูก็ทำเป็นร่องตัวอักษร ทำให้เด็กรู้ว่า การเขียนเลข 9 นั้นควรเริ่มจากด้านใด หรือเลข 6 ซึ่งเด็กมักจะเขียนกลับเป็นคนละด้านกัน เด็กมักจะจำสับสนในตัวเลขสองตัวนี้ ครูจะต้องนำตัวเลขสองตัวนี้มาสอนพร้อม ๆ กัน เด็กจะได้รู้ว่าตัวไหนเป็น 6 ตัวไหนเป็น 9 หรือตัวเลขอารบิก เลข 7 กับเลข 1 ซึ่งเด็กมักจะจำสับสนและเขียนผิดเสมอ ครูสามารถช่วยได้โดยการ ใช้ตัวอักษรที่เป็นร่องให้เด็กได้สัมผัส หรือเลข 3 กับเลข 8 ที่มีความคล้ายกันมากแต่มีความต่างที่ครูต้องฝึกให้เด็กแยกแยะตรงนี้เสียก่อน หรือเลข 2 กับเลข 5 ควรฝึกให้เด็กได้ลากตามร่องตัวอักษรที่ถูกต้อง จะทำให้เด็กจำได้

4. การใช้จุด โดยใช้กระดาษตัดเป็นรูปสามเหลี่ยมและเรียงจุดอยู่ภายใน ตั้งแต่หนึ่งจุดจนถึงสิบจุด เพื่อจะสอนเลข 1 ถึง 10 ให้แก่เด็ก

5. การใช้ Touch Match ที่วางจุดบนตัวเลขตามจำนวนตัวเลขนั้น เช่น เลข 1 มี 1 จุดอยู่บนตัวเลข เลข 2 มี 2 จุด เลข 4 มี 4 จุด ให้เด็กได้สัมผัสกับเลข 4 ถ้าได้เห็นจุดกับตัวเลขไปพร้อมกันได้จะดี สิ่งเหล่านี้ช่วยฝึกในเรื่องการจำหรือการเขียนจำนวน ครูจะต้องช่วยฝึกการรับรู้ทางสายตาของเด็กจากกระบวนการหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้เด็กสามารถแยกแยะตัวอักษรที่มีลักษณะคล้าย ๆ กันเหล่านี้ได้ถูกต้อง

6. ให้นักเรียนเห็นภาพกับตัวเลขไปพร้อม ๆ กัน สภาวะบกพร่องอย่างหนึ่งที่เด็กมีก็คือ ไม่เข้าใจความคิดรวบยอด (concept) ของจำนวน คือเห็นตัวเลข แต่ไม่สามารถหยิบสิ่งของจำนวนเท่ากับตัวเลขได้ หรือเห็นภาพแต่ไม่สามารถบอกได้ว่าเขียนแทนได้ด้วยตัวเลขอะไร จึงควรใช้วิธีนี้

7. สื่อกที่เป็นลูกเต๋ายักษ์ เราได้นำความคิดรวบยอด (concept) ของจุดและตัวเลขนั้นไปอยู่บนที่เดียวกัน เป็นวิธีฝึกอันหนึ่งเพื่อจะบอกความคิดรวบยอดและให้เด็กจำตัวอักษรกับจำนวนนั้นได้ รู้ความหมายของจำนวน คือใช้ลูกเต๋ายักษ์ที่มีทั้งตัวเลขและภาพอยู่ในที่เดียวกันเพื่อให้เด็กจำง่ายสร้างความจำในระยะสั้นและระยะยาวให้กับเด็กจนสามารถเรียนรู้และจำตัวเลขได้

8. การฝึกการเขียนให้กับเด็กโดยใช้อักษรจาง คือมีเส้นเป็นเส้นประแล้วให้นักเรียนเขียนตามรอยโดยการนับจำนวนภาพ แล้วก็เขียนตัวเลขตามจำนวนภาพ สำหรับสอนการเขียนตัวเลขกลับหัว เช่น 6 กับ 9 ให้นักเรียน ครูจะต้องมีเส้นประหรือรอยให้เด็กได้ลากตามรอย

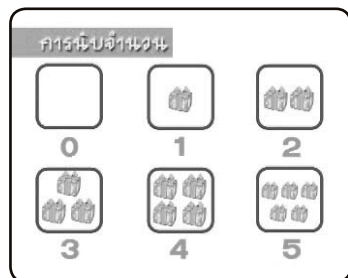
9. การเรียงลำดับ เด็กในกลุ่มนี้จะเรียงลำดับไม่ได้เนื่องจากเขาเปรียบเทียบไม่ได้ ให้ใช้ภาพและตัวเลขประกอบกันไปฝึกทักษะเหล่านี้ เด็กก็จะเรียงลำดับได้

ขั้นตอนการฝึกทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กแอลดี

ขั้นตอนที่ 1 เราจะต้อง **สอนการเรียนรู้เรื่องจำนวน** ให้ได้เสียก่อน ถ้าเด็กยังไม่สามารถจำจำนวน 0 ถึง 9 ได้ จะเป็นเรื่องค่อนข้างยากที่จะสอนจำนวน 11 12 13 ต่อไป โดยเฉพาะเลขที่มีลักษณะคล้ายกัน เช่น 9 กับ 6 นั้น ครูจะต้องใช้ภาพเป็นสื่อนำเสนอ แล้วใช้วิธีเล่นเกม เมื่อไรที่เด็กเล่นเกม ก็จะมีความรู้สึกว่าตัวเองไม่ได้เรียนหนังสือ เด็กก็จะมีความพยายามที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ

ครูสอนคณิตศาสตร์โดยผ่านกระบวนการเล่น เอาภาพไปติดบนกระดานให้เด็กนับจำนวนภาพแล้วให้เด็กเอาตัวเลขไปติด เพื่อให้ภาพกับจำนวนนั้นสอดคล้องกัน ถ้าเกิดเด็กติดผิด อาจช่วยเด็กโดยให้เพื่อนเด็กเป็นตัวช่วย เพราะวิธีการเพื่อนช่วยเพื่อนหรือวิธีการให้เด็กบอกเด็กด้วยกัน

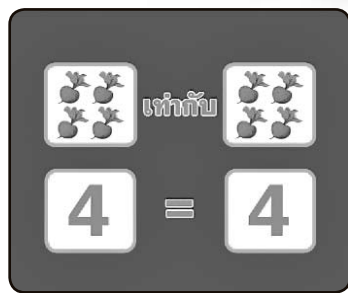
จะเป็นการช่วยเหลือให้เด็กรู้สึก ว่า เด็กสามารถทำได้เอง ใช้ภาษาของเด็กบอก แล้วให้เพื่อนนำตัวเลขไปติด เด็กก็จะเรียนรู้จากเพื่อนว่า ภาพกับจำนวนไหนที่ถูกต้อง เป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้ในการสอนจำนวนให้กับเด็ก หรืออาจใช้วิธีครูดิจตัวเลขแล้วให้เด็กติดภาพ ก็เป็นอีกวิธีที่จะช่วยให้เด็กเข้าใจความหมายของจำนวน 0 - 9 ได้

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อจำจำนวนได้แล้ว เรา ก็ **ฝึกกระบวนการเขียน** ไปพร้อมกันเลย โดยอาจให้เด็กเขียนตามเส้นประก่อน แล้วให้เด็กวาดรูปตามจำนวนที่ครูกำหนดให้ หรือครูมีภาพให้แล้วให้เด็กนับภาพแล้วเขียนจำนวนลงไป โดยที่ครูทำแบบฝึกเพิ่มให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจความหมายของจำนวนเหล่านี้ ให้เด็กฝึกเขียนจำนวนจนเด็กเข้าใจและรู้ว่าจำนวนแต่ละจำนวนมีความเหมือนและต่างกันอย่างไร ตัวเลข 6 กับ 9 เหมือนกันอย่างไรและต่างกันอย่างไร ต้องให้เด็กแยกแยะตรงนี้ให้ได้ เป็นการฝึกวิธีการจำให้เด็กได้เรียนรู้สัญลักษณ์จนเด็กจำได้ เป็นวิธีแก้ไขการสับสนและจำตัวเลขไม่ได้ การที่เด็กได้สัมผัสหรือการนับจุดเป็นวิธีการ Touch Math ซึ่งเด็กจะต้องจำจำนวนเหล่านั้นได้

ขั้นตอนที่ 3 การเรียงลำดับจำนวน

เด็กมักจะมีความบกพร่องเรื่องการเปรียบเทียบจำนวน ไม่เข้าใจการมากกว่าหรือน้อยกว่าของจำนวน ครูจะต้องสอนความหมายของคำที่ใช้ในทางคณิตศาสตร์ เช่นคำว่า **มากกว่า** **น้อยกว่า** **เท่ากับ** **ไม่เท่ากับ** **บวก** **ลบ** ครูจะต้องสอนคำที่

เกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านี้เสียก่อน แล้วให้เด็กเข้าใจความหมายของคำเหล่านี้ โดยอาจใช้ภาพเป็นสื่อในการนำเสนอเพื่อให้เด็กเปรียบเทียบจำนวน วิธีการคือ การติดภาพออกเป็นสองกลุ่ม คล้ายกับ **set** ให้เด็กเห็นแยกจากกันชัดเจนคือ กลุ่มหนึ่งจะมีจำนวนภาพมากกว่ากลุ่มหนึ่ง นับจำนวนภาพของกลุ่มหนึ่งกับอีกกลุ่มหนึ่งได้แล้ว ก็ให้เด็กบอกว่า ในจำนวนกลุ่มสองกลุ่มนี้กลุ่มไหนมีจำนวนภาพมากกว่ากัน เด็กก็จะสามารถแยกแยะและเข้าใจคำว่า มากกว่า หรือน้อยกว่าได้ ซึ่งครูอาจจะต้องใช้การถามคำถามนำ เพื่อให้เด็กรู้ เข้าใจและแยกแยะสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ เป็นเทคนิคหนึ่งที่คุณครูต้องใช้กระตุ้นสมองเด็กตลอดเวลา แต่ถ้าครูให้เด็กคิดด้วยตัวเองคงจะยาก

ขั้นตอนที่ 4 เมื่อครูสอนคำในความหมาย

ทางคณิตศาสตร์แล้ว ก็ **ใช้ภาพมาประกอบ** เพื่อให้เด็กแยกแยะได้ มากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน โดยการวางสิ่งของที่เท่ากันสองด้าน ใช้เครื่องหมายเท่ากัน แล้วสอนให้เด็กใช้เครื่องหมายเท่ากันและ

วิธีการคือ คุณครูต้องเริ่มจากการสอนสิ่งที่เท่ากัน ก่อน แล้วก็ไม่เท่ากัน ไปถึงลำดับมากกว่ากัน น้อยกว่ากัน ซึ่งเป็นขั้นตอนของการสอนคณิตศาสตร์ที่ถูกต้อง คือเด็กต้องเรียนรู้สิ่งที่เท่ากันก่อน แล้วจึงเรียนรู้ที่ไม่เท่ากัน ที่ไม่เท่ากันเราต้องถามว่า มากกว่ากัน หรือน้อยกว่ากัน ก็จะนำไปสู่

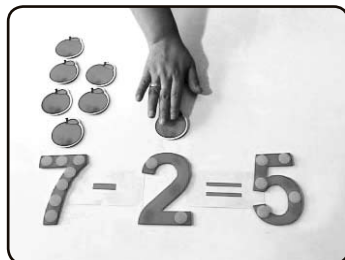

กระบวนการเปรียบเทียบในเรื่องการลบจำนวนได้ จากนั้นถ้ามีการเปรียบเทียบว่ามากกว่ากัน นั้น มากกว่ากันอยู่เท่าไร เด็กก็จะหาวิธีการว่า ทำอย่างไรจะรู้ว่าแตกต่างกันอยู่เท่าไร ครูอาจจะทำการจับคู่ภาพ แล้วยังมีภาพส่วนที่เหลือ นั่นคือ ส่วนที่มากกว่ากันและน้อยกว่ากัน เรา ก็จะสอนความคิดรวบยอด (concept) ในเรื่องการลบได้ด้วย

ขั้นตอนที่ 5 เมื่อเด็กรู้เรื่องการลบแล้วเราจะใช้วิธีการเคลื่อนภาพ

5.1 การสอนเรื่องการลบ

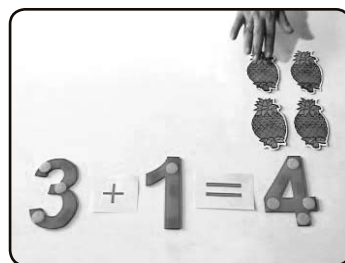
นั่นเป็นปัญหาสำหรับเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ทาง ด้านคณิตศาสตร์ เด็กจะไม่เข้าใจความหมายของ การลบว่า จะต้องทำอย่างไร เพราะแบบฝึกโดยทั่วไปจะมีภาพที่สื่อให้เราเห็นอยู่แล้ว เช่น มีภาพอยู่ 7 ภาพ แล้วมีเครื่องหมายกากบาทออก แต่เด็กจะ

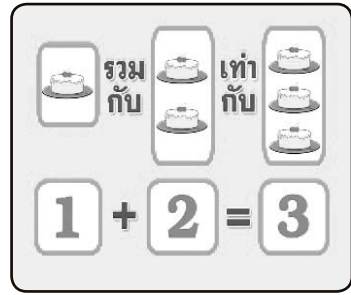
ไม่เข้าใจว่า การกากบาทออกมีความหมายว่าอย่างไร ถ้าครูนำภาพนั้นให้มีชีวิต เคลื่อนไหว ได้ การเคลื่อนภาพให้เห็น เช่น มีภาพอยู่ 7 ภาพ แล้วเคลื่อนออก 2 ภาพ สิ่งที่เหลืออยู่ ในวงกลมหรือ set นั่นคือ 5 ภาพ เด็กก็จะเข้าใจความหมายของคำว่า ลบ เพราะฉะนั้น ครูต้องสื่อให้เห็นชัดว่า ลบนั้นมีความหมายอย่างไร โดยการเคลื่อนภาพให้เด็กเห็น

5.2 เมื่อสอนเรื่อง ความคิดรวบยอดของการบวก ครูจะต้องเริ่มจาก

การนำภาพกองหนึ่งกับอีกกองหนึ่ง ให้ทั้งสองกองเลื่อนมาอยู่กองเดียวกัน จากกองที่หนึ่ง และกองที่สองเอามาไว้อยู่กองเดียวกัน เด็กก็จะ เข้าใจความหมายของคำว่า บวก ด้วยการเคลื่อนไหว ภาพจะทำให้เด็กเข้าใจความคิดรวบยอดของการ บวก และลบ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นการนำทาง สายตาให้เด็กด้วย จากภาพนำไปสู่สัญลักษณ์ นั่นก็ คือ การนำตัวเลขไปวางแทนที่ภาพ แล้วนำ เครื่องหมายบวกไปวางให้เด็กรู้ว่า นั่นคือการนำมารวมกัน ครูจะต้องเขียนตัวหนังสือกำกับ ว่า รวมกัน แล้วเอาตัวสัญลักษณ์การบวกมาวางใต้ตัวหนังสือ แล้วตัวเลขกับภาพนั้นให้เขียน

ตรงกัน เคลื่อนทั้งสองอย่างมาวางไว้ใน set เดียวกัน ให้เห็นว่า การรวมกันนั้นจะได้คำตอบ เป็นเท่าไร ครูจะต้องฝึกกระบวนการเหล่านี้ซ้ำ บ่อย ๆ เพราะว่า เด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้าน คณิตศาสตร์ไม่สามารถจำได้จากการฝึกเพียงครั้ง เดียวได้ ครูต้องฝึกให้จนแน่ใจว่าเด็กสามารถจำ จำนวนและคำที่มีความหมายในทางคณิตศาสตร์ ได้แล้ว

ข้อควรคำนึง คือ คำที่ใช้ในความหมายทางคณิตศาสตร์ที่จะช่วยให้เด็กแยกแยะ ในเรื่องการบวกและการลบได้ดีนั้นคือ คำที่ใช้ในประโยคสัญลักษณ์ซึ่งเด็กจะมีปัญหาในการ แก้อัปเดตปัญหา ถ้าตรวจแล้วพบว่าเด็กไม่มีสภาวะบกพร่องของการอ่านร่วมด้วย การสอนคำ ที่ใช้ในทางคณิตศาสตร์ เช่น **กินไป ขายไป เอาออก** เหล่านี้จะใช้ **สัญลักษณ์แทนในเรื่อง ของการลบหรือการหาร** ครูจะต้องสอนเด็กให้เข้าใจคำที่มีความหมายเหล่านี้ด้วย เพราะเด็ก มักจะไม่เข้าใจความหมายของคำเหล่านี้ การเอามารวมกัน เช่นคำว่า ได้มา รับมา คำเหล่านี้ เป็นคำที่ใช้ในทางคณิตศาสตร์ ควรนำเอาคำเหล่านี้มาฝึกเด็กให้เด็กเข้าใจโดยใช้ภาพเป็น องค์ประกอบในการถามคำถามเด็กให้เด็กตอบคำถามเหล่านี้ได้

เทคนิคอย่างหนึ่งในการสอนโจทย์ปัญหา นอกจากจะอ่านความหมายและรู้ความ หมายของคำที่ใช้ในโจทย์ปัญหาแล้ว ฝึกการอ่านแล้ว อีกอันหนึ่งคือ เทคนิคในการให้เด็ก เล่น โดยการเล่นเกมจ่ายตลาดซึ่งเด็ก ๆ จะชอบมาก เอาสิ่งของที่มีอยู่ให้เด็กฝึกการขาย สินค้า ฝึกการซื้อสินค้า สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้เด็กเข้าใจความหมายของบวกกับลบได้ เมื่อมีเงินแล้วไปซื้อสินค้าเด็กก็จะเข้าใจว่า เมื่อไปซื้อสินค้า เงินก็จะถูกจ่ายออกไป เป็นการ ฝึกการคิดเลขให้เด็กไปด้วย เด็กก็จะสามารถแก้โจทย์ปัญหาได้ ซึ่งการแก้โจทย์ปัญหาเป็น เรื่องที่ยากสำหรับเด็ก แต่ถ้าเราสอนผ่านกระบวนการเล่น เด็กก็จะแก้โจทย์ปัญหาเหล่านั้นได้

อีกเทคนิคหนึ่งคือ **Task Analysis** การให้งานเด็ก ในการให้งานเด็กแต่ละครั้ง ถ้า ทำนให้งานเด็กทีเดียว 10 ข้อ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เป็นปัญหามาก เพราะฉะนั้น ทำอย่างไรจะ让孩子รู้สึก ว่าทำอะไรไม่ต้องมาก ทำนอาจจะใช้บัตรงานโดยให้เด็กทำทีละข้อ

แล้วให้เด็กได้มีโอกาสเคลื่อนที่เดินมาเปลี่ยนบัตรงานที่ได้คะแนน บัตรงานนั้นอาจจะมีข้อหรือสองข้อแล้วให้นำบัตรงานพร้อมทั้งงานนั้นมาส่งครู วิธีการอย่างนี้จะช่วยให้เด็กที่มีสมาธิบกพร่องหรือพวกที่ชอบเคลื่อนไหวตลอดเวลาสามารถจะทำงานได้สำเร็จ คือให้งานน้อยข้อลงและครูตรวจงานทันที เมื่อเด็กทำเสร็จ การมาเปลี่ยนบัตรงานนี้ บางครั้งครูอาจจะได้งานของเด็กถึง 10 ข้อ แต่ถ้าให้งานเด็กที่เดียว 10 ข้อ เด็กจะไม่อยากทำ

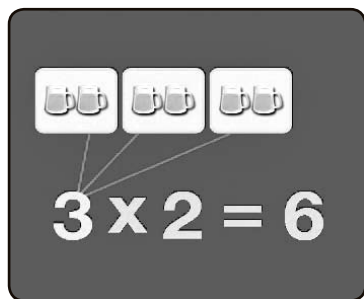

เทคนิคนี้จะช่วยให้เด็กทำงานประสบความสำเร็จและครูสามารถตรวจสอบความถูกต้องในการทำงานของเด็กและความคิดรวบยอดในการบวก ลบ หรือจำนวนสำหรับเด็กกลุ่มนี้ได้เป็นอย่างดี เพราะฉะนั้น **การย่อยงานให้น้อยลงหรือ Task Analysis** เป็นวิธีการสำคัญอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยเหลือเด็กแอลดีหรือเด็กที่มีปัญหาบกพร่องทางการเรียนรู้ทั้งทางด้านคณิตศาสตร์และภาษาให้สามารถทำงานได้อย่างประสบผลสำเร็จ

แม้แต่การแก้ไขข้อบกพร่อง ครูอาจเอาโจทย์ปัญหามาสอนพร้อมกันทั้งห้อง โดยฝึกให้เด็กตอบคำถามที่ครูตั้งคำถามขึ้น ในโจทย์หนึ่งข้อให้ฝึกการอ่านไปพร้อม ๆ กันกับครู เมื่ออ่านโจทย์แล้วให้เด็กตอบคำถามว่า โจทย์บอกอะไรกับเรามาบ้าง และโจทย์ต้องการรู้อะไร เมื่อรู้แล้วเราจะใช้วิธีการใดในการแก้ปัญหา เด็กก็จะเข้าใจวิธีการ แต่ครูจะต้องใช้เทคนิคนี้บ่อย ๆ และซ้ำ

5.3 การสอนการคูณ ครูจะต้องใช้วิธีการแบ่งกลุ่มจำนวนที่

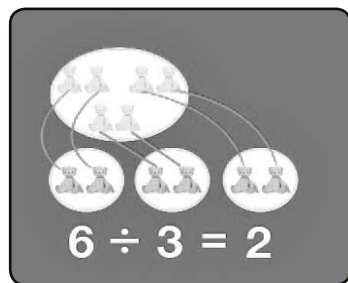
เท่า ๆ กันในแต่ละกลุ่มในแต่ละครั้ง เช่น 3×2 เราก็จะแบ่งกลุ่มนั้นออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละสอง มีอยู่สามกอง เด็กก็จะได้ความคิดรวบยอด (concept) ในเรื่องของการคูณ ครูก็จะเริ่มจากการใช้ภาพแบ่งกลุ่มให้เด็กเห็นแล้วนับจำนวนกลุ่มว่ามีกี่กลุ่ม ก็คือสามกลุ่ม แล้วจำนวนในกลุ่ม

ก็คือสอง เด็กก็จะรู้ว่าสามกลุ่มกลุ่มละสองก็คือ ใช้สัญลักษณ์ในเรื่องของการคูณว่า 3×2 เด็กก็จะนับจำนวนภาพว่าได้เท่ากับ 6 ก็เป็นวิธีบวกเพิ่มครั้งละเท่า ๆ กัน วิธีนี้จะทำให้เด็กสามารถคูณได้ เรื่องของการท่องสูตรคูณซึ่งเด็กกลุ่มนี้จะจำไม่ได้ ก็ให้ใช้วิธีนับเพิ่มครั้งละเท่า ๆ กัน เด็กกลุ่มนี้จะมีปัญหาในการท่องสูตรคูณ ซึ่งถ้าเด็กไม่สามารถท่องสูตรคูณได้จริง ๆ ก็ควรยอมให้ใช้เครื่องคิดเลขเป็นเครื่องตรวจสอบคำตอบ เพื่อให้เด็กรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะเมื่อตัวเลขคูณที่มีจำนวนมาก ๆ เด็กจะเกิดความล้าไม่อยากทำ ควรให้เริ่มจากตัวเลขน้อย ๆ เป็นเลขหลักเดียวก่อน จึงขยับเป็นตัวเลขสองหลัก สามหลัก เพื่อให้เด็กรู้สึกว่าการทำให้ง่าย ๆ ได้แล้ว ข้อยาก ๆ ก็ไม่ยากอะไรก็สามารถทำได้ดี

5.4 การหาร เนื่องจาก

การหารและการลบเป็นความคิดรวบยอดที่เด็กเข้าใจยาก วิธีการทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายสำหรับเด็กในกลุ่มนี้ก็คือ การใช้ภาพและการเคลื่อนไหว หรือการแบ่งกลุ่มย่อยให้เด็กมองเห็นว่า จากกลุ่มใหญ่แล้วแบ่งมาเป็นกลุ่มย่อย ๆ ให้เด็กเห็นชัดว่า เราแบ่งจากกลุ่มใหญ่มาเป็นกลุ่ม

ย่อย ๆ สัญลักษณ์ก็คือการหาร นั่นคือ การลบครั้งละเท่า ๆ กันนั่นเอง ถ้าอาจารย์ทำให้เด็กเห็นอย่างนี้ได้ เด็กก็จะเข้าใจวิธีการหารได้ชัดเจน ถูกต้อง และสามารถแก้ปัญหาในเรื่องการหารได้โดยใช้ภาพเป็นองค์ประกอบ และการเคลื่อนไหวให้เด็กเห็น เด็กก็จะได้เรียนรู้วิธีการหาร เด็กจะมีวิธีคิดหลังจากที่เขาได้ความคิดรวบยอดแล้วว่าการหารต้องทำอะไร บางคนเก่งมากสามารถบอกได้ทันทีว่าคำตอบของข้อนี้คืออะไร ก็เนื่องมาจากการฝึกฝนซึ่งเขาจะต้องเรียนรู้ แล้วให้เขาตรวจสอบตนเองโดยการตรวจคำตอบโดยใช้เครื่องคิดเลข

นอกจากนี้ **อาจนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการสอน** เพราะสำหรับเด็กในกลุ่มนี้แล้วถ้าเราใช้สื่อในการนำเสนอหลาย ๆ เรื่อง หลาย ๆ อย่าง เด็กจะเรียนรู้ได้ดี ครูอาจจะสร้างโปรแกรมสอนการบวก การลบอย่างง่าย ๆ ให้เด็กเห็นภาพ และสามารถตอบโต้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ เมื่อทำถูกต้องในเครื่องคอมพิวเตอร์ก็ให้มีเสียงตอบว่า

ทำถูกต้องแล้ว สร้างแรงเสริมให้เด็กอีกวิธีหนึ่ง ทำให้เด็กอยากเรียนรู้ในการทำ เมื่อเด็กทำได้ข้อหนึ่ง ข้อที่สองเด็กก็จะพยายาม และพยายามยิ่งขึ้น โดยมีครูเป็นผู้ให้กำลังใจ

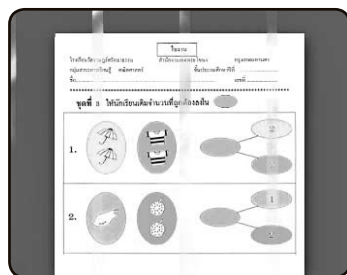
อีกผู้หนึ่งที่จะช่วยเด็กกลุ่มนี้ได้มากก็คือ **เพื่อนของเขา** นั่นเอง อาจารย์อาจใช้วิธีวัดผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม โดยอาจแบ่งกลุ่มเป็นสามคนให้ช่วยกัน อย่าแบ่งกลุ่มใหญ่มาก เพราะการมีคนเด็กส่วนที่เหลือจะไม่ได้มีส่วนร่วม เพราะฉะนั้น การใช้เด็กสามคนในการแก้ปัญหาโจทย์หนึ่งข้อ จะทำให้เด็กรู้สึกได้ว่า เพื่อนคนที่ไม่ได้ก็จะได้เรียนรู้การคิดหรือกระบวนการ

เทคนิคหนึ่งที่เราควรคำนึงคือ **การใช้นิ้วมือ** ในการฝึกเทคนิคปริหารกล้านนิ้วมือของเด็กในตอนเช้าจะช่วยเด็กในการใช้นิ้วมือนับจำนวน การขยับนิ้วมือเป็นเรื่องสำคัญ บางคนขยับนิ้วมือไม่ได้ เพราะฉะนั้นการนับนิ้วมือเป็นสิ่งที่ครูจะต้องฝึกการนับนิ้วมือของเด็ก เช่น 5 นํ้าออกไป 3 ครูจะต้องฝึกให้เด็กนำนิ้วมือลง 3 แล้วเหลือจำนวนเท่าไร ครูต้องฝึกทักษะตรงนี้ หรือการมืออยู่ 5 แล้วมาเพิ่มอีก 2 เด็กก็จะนับนิ้วมือทั้งสองข้างรวมกันว่าได้เท่าไร หรือถ้าจำนวนที่มาก เช่น 15 บวก 2 เด็กก็ไม่ว่าจะทำอย่างไร เพราะฉะนั้น ครูต้องบอกเด็กว่า นับต่อจาก

ตัวที่มาก จำนวนที่น้อยเราจะสูงขึ้นมา 2 แล้วนับต่อจาก 15 คือ 15 16 17 ซึ่งการจะใช้นิ้วมือนับต่อจากจำนวนที่มากนี้ เด็กจะต้องถูกฝึกในเรื่องของการนับจำนวน การเรียงลำดับจำนวน 1 2 3 4 5 เด็กจะต้องเข้าใจความคิดรวบยอดตรงนี้ว่า จำนวนหนึ่งแล้วต่อจากจำนวนหนึ่งคือจำนวนเท่าไร เด็กจะต้องเข้าใจความคิดรวบยอด (concept) นี้ ครูจะต้องสอนการขยับนิ้วมือขึ้นลง ตั้งแต่เลข 1 ถึง 10 ให้เด็ก เด็กกลุ่มนี้บางที่กำมือแล้วยกนิ้วทีละนิ้วนับ 1 ถึง 5 ด้วยนิ้วหัวแม่มือแล้ว จะนับ 6 ด้วยมือที่สองกลับไปเริ่มนับหกด้วยนิ้วก้อยแทนที่นิ้วโป้ง ซึ่งอาจเป็นการไม่ถนัดสำหรับเด็ก ครูควรฝึกทักษะการขยับนิ้วให้กับเด็ก การฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ต่าง ๆ เหล่านี้ควรทำในรายละเอียดปลีกย่อยเพื่อช่วยเหลือเด็ก

ในเรื่องของ **แบบฝึก** แบบฝึกของเด็กนั้นควรมีกรอบชัดเจน จะไม่มีการวางภาพไว้ลอย ๆ ควรมีเส้นเป็นกรอบล้อมรอบกลุ่มของภาพในแต่ละภาพ เพื่อให้เด็กนับจำนวน หรือในกรอบที่จะต้องเติมจำนวนเพื่อให้ตรงกับภาพ จะต้องมีเส้นหรือมีกรอบกำกับเพื่อให้เด็กสามารถนำตัวเลขหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ไปใส่ลงในกรอบ เพื่อเป็นการจัดระเบียบการเรียนรู้ให้เด็ก เทคนิคการสอนคณิตศาสตร์เหล่านี้ ครูอาจจะใช้ผสมผสานหลาย ๆ แบบ เป็นการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนที่หลากหลาย จับต้องได้ เคลื่อนไหวได้ จะเป็นการช่วยให้เด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้เรียนรู้ได้ดี ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อเหล่านั้นเป็นการเรียนรู้ที่ดีที่สุด

จากบทสรุปของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านสมองและนักการศึกษา สรุปว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย 2 ปัจจัยหลักคือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับบริบทแวดล้อม เช่น การเรียน การสอน สื่อการสอน การสนับสนุนจากครอบครัว ส่วนอีกปัจจัยก็คือ ตัวเด็กเอง ซึ่งหมายถึง สติปัญญา ความสามารถที่จะรับรู้เรียนรู้ รวมไปถึงความสนใจในการเรียนคณิตศาสตร์ แม้ว่าคณิตศาสตร์ดูเหมือนเป็นวิชาสำคัญที่เด็กน่าจะเรียนรู้ แต่สิ่งหนึ่งที่คุณพ่อ คุณแม่ และคุณครูไม่ควรจะลืมก็คือ เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน มีความสนใจและความสามารถที่ต่างกัน หน้าที่ที่ดีที่สุดของเราคือ ให้ออกาสเขาได้เรียนรู้มากที่สุด เพื่อเขาได้มีโอกาสนเรียนรู้อย่างเต็มที่ตามศักยภาพที่เขาจะมี เมื่อคุณครู คุณพ่อ คุณแม่ได้ทำหน้าที่ที่ดีที่สุด สิ่งที่เราได้รับก็คือ ความสุขที่ได้ให้กับลูก หรือลูกศิษย์เรา

ช่วยเหลือและพัฒนาเด็กแอลดี

ตอน 4 : เทคนิค

การปรับพฤติกรรม

และอารมณ์ของเด็กแอลดี

วิทยากร

ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู

ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แพทย์หญิงกุสุมาวดี คำเกลี้ยง

จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์

อาจารย์สุพรรณิ อ่อนจาก

ครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนวัดราชภูทร์รัตนธรรม

ปัญหาและแนวทางการปรับพฤติกรรมและอารมณ์ของเด็กแอลดี

เด็กแอลดีหรือเด็กที่มีปัญหาบกพร่องทางการเรียนรู้หลายต่อหลายคนจะมีความสุขเพราะเขาคิดว่าเขาเรียนไม่ได้เร็วพอ ยิ่งถ้าคุณครูหรือโรงเรียน รวมไปถึงเพื่อน ๆ ไม่เข้าใจเขา เขาก็จะยิ่งยุ่งยากลำบาก บางครั้งต้องนั่งนิ่ง ๆ เพราะเรียนไม่รู้เรื่อง ไม่รู้ว่าจะเขียนจะอ่านจะตอบหรือจะเรียนได้อย่างไร ยิ่งเพื่อน ๆ พากันหัวเราะ ครูพากันตำหนิ อាកการหลุดรู้เคว้าหมองก็จะเกิดขึ้นตลอดเวลา

นอกจากคุณพ่อคุณแม่จะช่วยเหลือลูกได้ คุณครูก็จะช่วยเหลือลูกศิษย์ได้ เช่นเดียวกัน ถ้าเด็กแอลดีมีผู้ช่วยที่เข้มแข็งทั้งที่บ้านและโรงเรียน เขาก็จะฝ่าอุปสรรคของความบกพร่องทางการเรียนรู้ก้าวสู่นาคตที่ดีได้

นอกจากความช่วยเหลือให้เด็กแอลดีได้มีโอกาสในการเรียนรู้แล้ว การปรับพฤติกรรมและอารมณ์ของเด็กแอลดียังเป็นเรื่องสำคัญที่ทั้งคุณครู และคุณพ่อ คุณแม่ จะต้องสนใจ

ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู

ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เด็กแอลดีขาดการแสดงออกและความเชื่อมั่นในตนเอง

เด็กแอลดีจำนวนมากมีปัญหาเรื่องความเชื่อมั่นในตัวเอง เพราะถูกตำหนิมาตลอด เป็นเวลานานว่าทำไมถึงเรียนไม่ทันเพื่อน ทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่น วิธีช่วยมีหลายวิธี หนึ่งในวิธีเหล่านั้นก็คือ ผู้ปกครองต้องทำให้พบว่า ลูกมีทักษะ มีความสามารถอะไรที่จะนำมาขยายได้ ยกตัวอย่างเช่น มีเด็กคนหนึ่งเรียนอยู่ชั้น ม. 1 มีสมาธิสั้นมาก เป็นแอลดีสมบูรณ์แบบคือ เป็นแอลดีอย่างรุนแรง อ่านหนังสือไม่ออกเลย วันหนึ่งผู้ปกครองค้นพบว่า เขาสามารถเล่นดนตรีไทยได้เป็นอย่างดี เขาก็เอาดนตรีไทยมาเป็นตัวนำ มาชื่นชมยกย่อง ด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้แสดงหน้าเวทีบ้าง หน้าชั้นบ้าง เด็กก็มีความรู้สึกว่ามันมีความเก่งอยู่ในตัวเหมือนกัน มีความสามารถอยู่ในตัวเอง ผู้ปกครองจึงเอาดนตรีไทยมาฝึกสมาธิ จนกระทั่งสมาธิที่เคยสั้นในอดีตดีขึ้นมากในตอนนี้ ผู้ปกครองจึงควรหาว่าลูกถนัดอะไร

เด็กหลายคนแม้เขาจะอ่านไม่เก่ง เขียนไม่เก่ง แต่ชอบบรรยายสี ชอบเล่นกีฬา ให้หา
สิ่งเหล่านี้มาเป็นตัวนำ แล้วค่อย ๆ เสริมไปเรื่อย ๆ เมื่อเขากล้าแสดงออก มั่นใจในตัวเอง
แล้ว ความเชื่อมั่นก็จะกลับมา

ความเชื่อมั่นเป็นเรื่องสำคัญมากเพราะจะส่งผลถึงการเรียนในทางอ้อม และจาก
ประสบการณ์ของเด็กแอลดีที่เล่นดนตรีไทยเมื่อก่อนอ่านไม่ออก ตอนนั้นก็กลับอ่านได้คล่องขึ้น

เด็กแอลดีขาดการจัดระเบียบ

ผู้ปกครองต้องเข้าใจว่า การขาดการจัดระเบียบต่าง ๆ เป็นความบกพร่องของสมอง
ส่วนหนึ่ง เราไม่สามารถทำอะไรให้ดีขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ถ้าสมองส่วนนั้นยังไม่ดีขึ้น เด็กกลุ่ม
นี้ จะมีปัญหาในการจัดระเบียบแทบทุกคน

วิธีการช่วยเหลือมีหลายวิธี วิธีหนึ่งที่ใช้คือ จะทำให้ดูเป็นตัวอย่างเพื่อช่วยเหลือ
การจัดระเบียบ เช่น ของเล่น เล่นแล้วมาวางตรงนี้ ของใช้ ใช้แล้วมาวางตรงนี้ เขาจะถามว่า
ระเบียบแปลว่า เามาเข้าแถวกันใช้ไหม หรือระเบียบแปลว่าจัดแล้วจะมีที่ว่างเยอะ ๆ
ใช้ไหม ซึ่งแสดงว่าก่อนหน้านี้ เขาไม่เข้าใจว่า คำว่า “ระเบียบ” แปลว่าอะไร หมวดย่
แปลว่าอะไร

วิธีการก็คือลงมือทำ ให้เขามีส่วนร่วมในการทำ ถ้าเขาไม่ทำ จับมือทำ ทำให้ดูเป็น
ตัวอย่างไปสักพักหนึ่ง จนกระทั่งเขามั่นใจว่าเขาทำได้ก็จะดีขึ้นมีระเบียบขึ้น ขณะเดียวกันก็
ต้องฝึกทักษะการรับรู้ทางสมองให้เด็กซึ่งเป็นทักษะเฉพาะ และต้องให้เด็กแอลดีทำกิจกรรม
เสริมการจัดหมวดหมู่ก่อนข้างสม่ำเสมอแล้วจะดีขึ้นแน่นอน

เด็กแอลดีไม่สามารถควบคุมความสนใจ

เด็กที่เสียสมาธิง่ายก็เป็นเรื่องของสมอง เขาจะมองทุกสิ่งที่เคลื่อนไหวเข้าสู่ลานสายตา
วิธีแก้วิธีหนึ่งที่เราใช้ได้ผลค่อนข้างดีก็คือ การจัดสภาพแวดล้อม อย่าให้เขาไปอยู่ในบริเวณ
ที่มีสิ่งรบกวนทางสายตา เช่น มีคนเดินผ่านหน้าห้อง มีม่าน มีของเล่น มีอะไรเยอะ ๆ ควร
ให้เขานั่งในมุมสงบ มุมนั้นเขาไม่สามารถมองเห็นสิ่งรบกวนต่าง ๆ ได้เลย ห้องเรียนไม่ควรมี
เสียงรบกวน ไม่ควรอยู่ใกล้ถนนหรือทางเดิน สรุปว่า ควรจัดสภาพแวดล้อมให้ค่อนข้างเงียบ

และไม่มีสิ่งรบกวน ถ้าเขาไม่มีสมาธิก็ให้เขาเดินบ้างทุก 10 หรือ 15 นาที แล้วกลับมาใหม่ วิธีปรับสภาพแวดล้อมแบบนี้จะช่วยเด็กได้ดีขึ้น

เด็กแอลดีอยู่ไม่นิ่ง

เด็กแอลดีที่อยู่ไม่สุขก็เป็นเรื่องของสมองเช่นเดียวกัน สมองจะทำหน้าที่ควบคุมการเคลื่อนไหวให้เด็กสามารถนั่งนิ่งได้นานตามวัย ตามอายุ เพราะสมองสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของเขาได้ แต่เด็กที่เคลื่อนไหวตลอดเวลา สมองไม่สามารถควบคุมตรงนั้นได้ เราต้องปรับสภาพแวดล้อม ซึ่งก็คือ ให้เด็กมีการเคลื่อนไหวได้ในทุกช่วงที่เขาไม่สมาธิ เพราะบางคนสมาธิสั้นแค่ 5 นาที ครบ 5 นาทีก็ให้เขาเดิน บางคนมีสมาธิสั้นขยุกขยิกทุก 10 นาที ครบ 10 นาทีก็ให้เขาเคลื่อนไหว ซึ่งเราต้องประเมินแต่ละคนก่อนว่ากี่นาที

การเคลื่อนไหวอาจทำได้หลายอย่างเช่น อาจจะให้เด็กไปล้างมือ อาจจะให้เด็กไปลบกระดาน ให้เด็กเดินเก็บงานในห้องเรียน อาจให้เด็กไปยึดเส้นยืดสาย หรืออาจให้เขาทำกิจกรรมที่สองที่เขาชอบเช่น วาดรูป ซึ่งไม่รบกวนคนอื่นในชั้นเรียน เขาสามารถวาดรูปได้เงียบ ๆ คนเดียว แต่ถ้าฟังเพลงก็ไม่ควรทำเพราะจะรบกวนคนอื่นในชั้นเรียน แปลว่าทุก 10 นาทีที่เขาไม่สมาธิก็ควรเปลี่ยนกิจกรรมให้เขาวาดรูปสัก 2 - 3 นาทีแล้วกลับมาใหม่ เป็นวิธีช่วยเด็กเหล่านี้ได้

เด็กแอลดีในวัยรุ่นมักไม่ฟังคำสั่งสอน

เด็กช่วงวัยรุ่นมักไม่ฟังเราแต่เขาจะฟังเพื่อน เพราะฉะนั้นเนื้อหาของสิ่งที่จะสอนจึงต้องผ่านมาจากเพื่อน ผ่านมาทางสื่อ ผ่านมาทาง VDO ผ่านมาทางการฟังเพลงที่เราจะสอดแทรกเนื้อหาลงไป โดยเนื้อหาอาจจะเป็นเรื่องเดียวกัน ขึ้นอยู่กับว่าใครจะเป็นผู้สอน เขาจะฟังคนที่เขาชื่นชม คนที่เขารักหรือชอบ ในบางอารมณ์ถ้าเขาจำคาถาผู้ปกครองเราก็หยุดสอนในวันนั้น

แต่วัยรุ่นหนึ่งคนจะมีคนที่เขารักมากที่สุด สมมติว่าเป็นคุณยาย คุณแม่ก็อาจจะกระซิบผ่านทางคุณยาย หรือถ้ามีเพื่อนไปบ้านและคนนี้เป็นคนที่เขาชอบมาก เพื่อนคนนั้นพูดเมื่อไรเขาก็ฟัง คุณแม่ก็อาจใช้เทคนิคผ่านเพื่อน ผ่านหลาย ๆ คนที่เขาชื่นชม คนที่เขาฟัง

ถ้าเราพูดไม่ฟังก็ต้องผ่านคนอื่น ขณะเดียวกันเราก็ก้าวร้าวในบางช่วงบางอารมณ์ แต่ไม่พูด
ทุกอารมณ์ทุกครั้ง เพราะเด็กจะไม่ฟังตลอดเวลา

เด็กแอลดีอาจมีปัญหาด้านทักษะทางสังคม

เด็กแอลดีจะมีปัญหาทักษะทางสังคมบ้างเป็นบางรายแต่ไม่ทุกราย ส่วนใหญ่เด็ก
แอลดีจะมีทักษะทางสังคมค่อนข้างดี อาจมีบางรายที่เป็นปัญหา ต้องฝึกทักษะทางสังคม
วิธีฝึกก็คือจะต้องสอนทุกเรื่องทุกครั้งที่เด็กแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม ผู้ปกครอง ครูหรือ
บางคนเข้าใจว่าเด็กคงจะทำได้เอง เด็กคงจะเป็นเองตามขั้นและวัย ที่จริงแล้วไม่ใช่ เราจะต้องสอนเด็กกลุ่มนี้ แล้วก็สอนทุกครั้งที่เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น “เงียบนะ”
ชั่วโมงนี้เป็นชั่วโมงที่ทุกคนนั่งเรียน ขอให้เงียบ เขาก็จะเงียบ “ช่วงนี้จะต้องเดินเบา ๆ นะ”
เพราะพื้นเป็นกระดาน เขาก็จะเดินเบา ๆ ต้องค่อย ๆ เดินทุกครั้ง ต้องอดทนกับเด็กตรง
การเตือน

เด็กแอลดีกับอารมณ์หุ่นหันพลันแล่น

เด็กหุ่นหันพลันแล่นก็เป็นเรื่องของสมองที่ควบคุมกิจกรรมของเขา วิธีหนึ่งที่ใช้แล้ว
ได้ผลในหลาย ๆ วิธีก็คือ การควบคุมตนเอง ทำให้เด็กหลายคนนั่งนิ่งได้พอสมควร
ตัดสินใจได้ดีขึ้น โดยฝึกให้เขาควบคุมตนเอง เราจะบอกว่า “นี่ใช่” “นี่ไม่ใช่” “นี่ควร
ทำ” “นี่ไม่ควรทำ” ฝึกไปเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่องเด็กจะดีขึ้น

เด็กแอลดีกับอารมณ์แปรปรวน

เด็กที่มีอารมณ์แปรปรวน อยู่ดี ๆ ก็มีอารมณ์เปลี่ยนไป เมื่อกำลังสนุกสนาน
อยู่ดี ๆ ครู่หนึ่งก็เปลี่ยนเป็นโกรธ พูดไม่ถูกใจดำ นิดเดียวก็โกรธแล้ว เป็นลักษณะของ
สมองเช่นเดียวกัน เด็กกลุ่มนี้จะเปลี่ยนไปค่อนข้างเร็ว เราต้องดูสาเหตุที่ทำให้เด็กคนนี้
เปลี่ยนไป อาจจะไปจี้ใจดำ หรืออาจไปจี้ถูกจุดอะไรที่เขาเป็นปมด้อยอยู่

สิ่งที่ทำได้ก็คือ calm down เราอย่าตกใจหรือตื่นเต้น อย่าคล้อยตามหรือโกรธไปตามเขา ค่อย ๆ พุด เอาน้ำเย็นเข้าลูบ อาจจะกันเด็กออกไปคุยสองต่อสองถ้าเขาเป็นเด็กโต ถ้าเป็นเด็กเล็กก็ดึงมาก่อน ให้นั่งนิ่งสงบ ให้นั่งลง เงียบ ๆ สักครูหนึ่งก่อน

ถ้าเด็กเล็กเขาก็จะสงบ เด็กโตก็ให้สงบสักพักค่อยพุดคุยด้วย ค่อย ๆ บอก ค่อย ๆ อธิบาย บางอย่างเขาไม่เข้าใจว่าทำไมเป็นเช่นนี้ เขาจึงโกรธ ที่สำคัญที่สุดคือ ให้เขาเข้าใจว่าอารมณ์หุ่นหันปล้นเล่นเป็นกระบวนการทางสมอง ทางอารมณ์ ถ้าเราเข้าใจเขา เรื่องเล็กก็จะเป็นเรื่องใหญ่

จิตวิทยาและการส่งเสริมพฤติกรรมและอารมณ์ของเด็กแอลดี

แพทย์หญิงกุสุมาวดี คำเกลี้ยง

ประสบการณ์เกี่ยวกับเด็กแอลดีที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม

มีตัวอย่างกรณีหนึ่งเป็นเด็กผู้หญิง อายุ 11 ปี เรียนอยู่ชั้น ป. 6 มาโรงพยาบาลด้วยปัญหาเรื่องความก้าวร้าว เกียดคุณพ่อคุณแม่และหนีโรงเรียน คุณครูเรียกผู้ปกครองไปพบเรื่องหมดสิทธิ์สอบเนื่องจากขาดเรียน ประวัติของเด็กรายนี้ก็คือ เมื่อเรียนชั้นอนุบาลครูบอกว่า เป็นเด็กค่อนข้างฉลาด เรียนรู้ได้เร็วด้วยซ้ำ แต่พอเริ่มเรียน ป. 1 เด็กก็มีปัญหาอ่านไม่ทันเพื่อน เขียนไม่ทันเพื่อน เริ่มสอบตกบางวิชาโดยเฉพาะวิชาภาษาไทย

พอ ป. 3 ปัญหาลดขึ้น คุณแม่บอกว่า สอบตก 5 วิชารวด เริ่มก่อเรื่องในโรงเรียน แก๊งเพื่อน แชวคุณครู เริ่มไม่เข้าเรียนในบางวิชา เช่น สังคม ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

เมื่อมาอยู่ ป. 6 ปัญหายิ่งชัดเจนขึ้น เนื่องจากไม่ไปโรงเรียนเลย ล่าสุดก่อนมาโรงพยาบาล ชาติเรียนหนึ่งสัปดาห์ คุณครูมีจดหมายเชิญผู้ปกครองมาคุยว่า อยากให้ออกจากโรงเรียน เนื่องจากไม่ไปโรงเรียนเลย

จากการพูดคุยกับเด็กพบว่า เด็กพูดคุยจะฉาน หน้าตาน่ารัก พูดคุยได้เรื่องได้ราว เล่าเหมือนกับไม่มีปัญหาอะไร แต่เขามองตัวเองว่าเป็นเด็กไม่ดี คุณครูต่อว่า พ่อแม่ดุด่า เขาคิดว่าเขาคงเป็นเด็กที่ไม่ดีมาก ๆ คงทำความฝันของคุณพ่อคุณแม่ให้เป็นจริงไม่ได้ เนื่องจากต้องการให้เขาเป็นวิศวกร เมื่อตรวจสอบสภาพจิตดังกล่าวแล้วให้เขาไปทดสอบ ไอคิว ปรากฏว่าไอคิวสูงมากได้ 135 ระดับเข้าขั้น genius ด้วยซ้ำ

เนื่องจากไอคิวปกติจะอยู่ระหว่าง 90 - 110 การทดสอบไอคิวผ่านปากได้ 137 แต่ผ่านการเขียนการลงมือปฏิบัติได้แค่ 108 นอกจากนี้คะแนนซึมเศร้าได้ 24 ค่าปกติของภาวะซึมเศร้าคือ 15 นั่นคือมีปัญหาความซึมเศร้า การทดสอบภาวะการเรียนรู้เรื่องการอ่าน วัดแล้วได้เทียบเท่ากับระดับ ป. 3 ทั้ง ๆ ที่อยู่ระดับ ป. 6 ทดสอบเรื่องการเขียน กลับไม่ยอมเขียนเลย ต่อต้าน ไม่ทำ ปฏิเสธอย่างเดียวว่า หนูไม่รู้ ลายมือหนูไม่สวย ส่วนคิดเลข สามารถคำนวณเลขโดดที่ไม่มีตัวอักษรจะทำได้ดี พอเป็นโจทย์เลขอ่านไม่เข้าใจ ทำไม่ได้เลย พออ่านโจทย์ให้เขาฟังสามารถตอบได้หมด การวินิจฉัยก็คือ เป็นแอลดีด้านการเขียนกับการอ่าน และมีภาวะซึมเศร้าด้วย

อาการด้านพฤติกรรมของเด็กแอลดีจะมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กหรือไม่

มีผลอย่างมากทีเดียว ประการแรก เด็กคนนี้จะต้องออกจากโรงเรียน เพราะคุณครูต้องการให้ผู้ปกครองเอาเด็กออกจากโรงเรียน ขณะที่เด็กจะรู้สึกถูกตัวเอง คิดว่าตัวเองทำไม่ได้ ต้อยค่า ไม่มีความสามารถ มีปมด้อย และเขาโดดเรียนในหลายวิชา ล่าสุดคือการไม่ไปเรียนหนังสือเลย

มีวิธีการแพทย์ที่จะช่วยแก้ไขอย่างไรบ้าง

เรื่องแรกคือการให้ยา รายนี้นำเป็นห่วงตรงที่เขามีอารมณ์เศร้ามาก ทำร้ายตัวเอง และคิดจะฆ่าตัวตาย จึงให้ยาด้านเศร้า ขณะเดียวกันให้โอกาสเด็กได้ระบายความคับข้องใจ ความกังวล ความเครียด สิ่งที่เป็นปัญหา ให้เข้าใจจุดอ่อนของภาวะที่เขาเป็น ให้เข้าใจตัวเอง ไม่ใช่เขาเป็นเด็กโง่ เด็กไม่ดี แต่เขาเป็นแอลดีซึ่งทำให้ทักษะในการเรียนรู้ของเขาบกพร่องไป ให้เขามองเห็นจุดเด่นของเขาในด้านอื่น ซึ่งเด็กคนนี้ไต่ว่าไต่เก่ง ให้เขาตั้งศักยภาพตรงนี้เป็นจุดเด่นของเขา

นอกจากนี้ก็คุยกับคุณพ่อคุณแม่ให้เข้าใจว่า ไม่ใช่ว่าเด็กคนนี้เป็นเด็กโง่ เป็นเด็กไม่ดี เป็นเด็กขี้เกียจ แต่เป็นโรคชนิดหนึ่งเป็นความผิดปกติของสมอง ซึ่งต้องมีการช่วยเหลือที่เขา จะใช้การเรียนการสอนแบบปกติไม่ได้ พ่อพ่อแม่เข้าใจยอมรับก็ลดความคาดหวังของคุณพ่อคุณแม่ลงด้วย ปรับความคาดหวังลงจากที่คิดว่าเขาควรอยู่ในระดับ top ten นอกจากนี้ยังต้องสอนคุณพ่อคุณแม่เรื่องทักษะการสื่อสาร ส่วนใหญ่พ่อแม่จะใช้การตำหนิ ดูว่า ลงโทษ ก็ทำให้ใหม่เป็นการชมเชยในจุดที่เขาทำได้ดีเช่น วันนี้เขารับผิดชอบไปโรงเรียนก็ให้แรงเสริมให้คำชม เข้าใจในข้อบกพร่องเขาและปัญหาที่เขาต้องเจอที่โรงเรียน พ่อแม่ยังควรส่งเสริมจุดดีในด้านอื่น ๆ ของเขาขึ้นมา เช่น ให้วาดภาพประวาด ส่งเสริมทักษะทางปากของเขา ด้วยการให้ไต่ว่าไต่

หาจุดเด่นเสริมจุดด้อย ไม่ตอกย้ำเขาในเรื่องจุดด้อย นอกจากการรักษาทางการแพทย์ที่ต้องใช้ยาช่วย ตัวเด็กต้องมีความเข้าใจตัวเอง ที่สำคัญคุณพ่อคุณแม่ที่อยู่ใกล้ชิดต้องเข้าใจและให้กำลังใจกับเขาในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองหรือลดความรุนแรงของพฤติกรรมลง การสอนของคุณครูมีผลอย่างมากจึงจะต้องมีความสอดคล้องระหว่างทางการแพทย์และทางการสอนอย่างไร

เราต้องประสานงานกับคุณครูด้วย เนื่องจากเป็นความเข้าใจผิดของคุณครูว่า เด็กไม่ดี เด็กขาดความรับผิดชอบ เด็กไม่ตั้งใจเรียน จึงจะเอาเด็กออก แพทย์จะประสานกับคุณครูให้เข้าใจโรคและภาวะที่เด็กเป็น ข้อด้อยและข้อจำกัด ให้ครูเข้าใจว่าเป็นเรื่องของสมอง การเรียนรู้ปกติทำให้เด็กเรียนรู้ไม่ได้ แต่สามารถตั้งศักยภาพด้านอื่นออกมา

พอรู้ว่าเขาใช้ปากเก่ง ครูก็จัดกิจกรรมโต้ว่าที่บ้าง ร้องเพลงบ้าง แล้วดึงด้านศิลปะเขาขึ้นมา ทำให้เขาเห็นคุณค่าตัวเองด้านอื่น ๆ

หลังจากนั้นก็ คือ ครูต้องจัดการเรียนการสอนเฉพาะบุคคลให้ หรือ IEP (Individualized Education Program) เช่น ทางด้านการอ่าน เขามีระดับแค่ ป. 3 เราก็จัดสอนเสริมให้เขา นอกจากนั้นยังต้องใช้ตัวช่วยในการเรียนรู้ เรียนรู้ผ่านระบบปกติไม่ได้ เด็กคนนี้ฟังเราได้ เข้าใจเมื่อมีคนอ่านโจทย์เลขให้ คุณครูก็อาจจะต้องใช้วิธีถามปากเปล่า หรือมีตัวช่วยอย่างวิดีโอเทป หรือคอมพิวเตอร์ช่วยให้เขาเรียนรู้ได้ดีขึ้น นอกจากนี้คุณครูควรช่วยให้เขามีศักยภาพจนเพื่อน ๆ ยอมรับ ไม่ใช่ล้อ ตำหนิ แต่ให้แรงเสริมเพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดี

การแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของเด็ก เด็กเองอาจมีพฤติกรรมสมมาตรสืบร่วมด้วย

พบสมมาตรสืบร่วมด้วยกับอาการแอลดีประมาณ 60% คือพบทั้งสองภาวะเป็นสมมาตรสืบด้วยเป็นแอลดีด้วย สมมาตรสืบมี 3 แบบคือ มีทั้งขาดสมมาตรคือ เขาจะวอกแวกได้ง่าย ไม่สามารถจดจ่อกับอะไรได้นาน ประการที่สองคือ ชน มีพลังงานมาก อยู่ไม่นิ่ง ประการที่สามคือ มีอารมณ์หุนหันพลันแล่น ไม่อดทน คอยอะไรไม่ได้

ไม่คอยรู้กาลเทศะ เพราะฉะนั้นเด็กที่เป็นแอลดีอาจเจอประเด็นอะไรก็ได้ หนึ่งในสามนี้บางคนอาจเป็นแอลดีกับ hyperactivity คือมีพลังงานมาก เป็นแอลดีกับ inattention คือเป็นแอลดีแบบไม่มีสมาธิ หรือเป็นแอลดีและหุนหันพลันแล่น ก็ต้องรู้ว่าเขาเป็นประเภทไหน บางคนเป็นทั้งสามประเภท ถ้าเรารู้ว่าเป็นอย่างไร เราก็สามารถให้การช่วยเหลือที่เหมาะสม

ทางสถาบันฯ มีการแบ่งแยกเด็กที่มีภาวะร่วมเพื่อให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม ถ้าเขาไม่มีสมาธิ การจัดการเรียนการสอนก็ต้องจัดให้ในตำแหน่งที่เหมาะสม เช่น ให้นั่งใกล้โต๊ะครู ห่างจากประตูหน้าต่างเพื่อลดสิ่งรบกวน เวลาเด็กวอกแวก ตาลอย เหม่อ คุณครูก็ไปสะกิด ก็คือดึงความสนใจให้มาอยู่กับการเรียนอีก แต่ถ้าประเภท hyper หรือซน อยู่ไม่นิ่ง ก็ควรให้ระบายพลังงานที่สร้างสรรค์ เช่น เก็บงานของเพื่อนมาส่งครู เองงานจากครูไปส่งให้เพื่อนบ้าง ทั้งเด็กและครูก็มีความสุข แต่ถ้าเป็นความหุนหันพลันแล่น ครูต้องสอนให้รู้จักรอคอยได้ เอาใจเขามาใส่ใจเรา

ขั้นตอนการฝึกที่คุณพ่อคุณแม่ต้องช่วยเหลือคุณครูหรือไม่

เหมือนกันเป็นแนวทางเดียวกัน สมมติเด็กเล่นในเรื่องไม่มีสมาธิ ต้องปรับสิ่งแวดล้อมที่บ้าน มุมอ่านหนังสือ ไม่เปิด TV ไป ทำการบ้านไป ให้ทำทีละอย่าง พอเสร็จอย่างหนึ่ง ก็มีตารางให้ทำอย่างอื่นต่อ ถ้าหากเด็กเล่นทางด้านซน ไม่นิ่งเลย ก็ออกไปทางด้านทำงานบ้าน เอาพลังงานมาระบายอย่างสร้างสรรค์

ในเรื่องการไ้ยา จะมีผลข้างเคียงมากหรือไม่

สำหรับยาสมาธิสั้น ผลข้างเคียงคือ เบื่อข้าว ถ้าทานตอนเช้าก็จะเบื่อข้าวมือเที่ยง คุณพ่อคุณแม่ต้องคอยระวังเหมือนกัน เพราะว่าทานแล้วไปโรงเรียน คุณพ่อคุณแม่ไม่ทราบ ถ้าได้ข้อมูลจากครูจะดีกว่าว่ายาหมดแรงไปหรือเปล่า เพราะเด็กนั่งนิ่งเหมือนหุ่นไม่รับรู้อะไรเลยจากที่เคยซนมาก อย่างนี้แสดงว่าให้ยามากเกินไป ถ้ามีการประสานงานระหว่างครูและทางด้านสาธารณสุขก็จะดี ให้หมอได้ปรับลดยา แต่กรณีที่เด็กกินยาหรือไม่กินยา อาการก็ยังคงเหมือนเดิม ซึ่งก็แสดงว่ายาอ่อนไป ตามปกติหมอจะให้ยาต่ำ ๆ ก่อน ส่วนผลข้างเคียงที่จะเกิดขึ้นคือ เบื่ออาหาร

ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวที่สะสมมาตั้งแต่เริ่มเป็นแอลดีจนกระทั่งค้นพบ มีผลกระทบอะไรบ้าง

พบว่า 70% ของเด็กที่เป็นแอลดีออกจากการศึกษาก่อนวัยอันควร เพราะไม่รู้ว่าเป็นแอลดี จะก่อเรื่องที่โรงเรียน พอกลับบ้านก็ไม่มีใครเข้าใจ จนคุณครูต้องเชิญออกจากโรงเรียน พอออกจากระบบโรงเรียนก่อนวัย ก็เข้าสู่ระบบแรงงานตั้งแต่อายุน้อยก็ขาดความรู้ขาดทักษะที่จะไปต่อยอด เมื่อเข้าสู่วัยแรงงานเงินเดือนก็น้อยก็เป็นภาระของครอบครัวต่อไป นอกจากนี้ยังจะเพิ่มความเสี่ยงของโรคทางจิตเวช เช่น โรคอารมณ์ซึมเศร้า อาจจะมาด้วยความวิตกกังวล ปัญหาฆ่าตัวตาย ปัญหาปรับตัวไม่ได้ ปัญหาก้าวร้าวอันธพาล เป็นปัญหาเฉพาะบุคคลและเฉพาะครอบครัว แต่ถ้าปล่อยต่อไปเด็กร้อาจจะหนีโรงเรียนหรือหนีออกจากบ้าน วงจรไม่ดี ยาเสพติด มีเรื่องเพศก่อนวัยอันควร เป็นปัญหาเยาวชน

วิธีสร้างความเข้าใจให้เด็กแอลดีเข้าใจตนเองอย่างไร

ต้องสร้างให้เขาเห็นว่าเขามีจุดเด่นจุดด้อยอย่างไร และถ้ามีการวินิจฉัยเด็กก็จะรู้จักตัวเองมากขึ้นว่ามีจุดเด่นจุดด้อยตรงไหน พอยอมรับจุดอ่อนของตัวเองได้ ทีนี้ก็มาพัฒนาศักยภาพว่าตัวเองมีด้านอื่นดีอย่างไรบ้าง ความมีคุณค่าหรือศักยภาพไม่ได้เกิดขึ้นเอง คนรอบข้างต้องสะท้อนให้เห็นว่าตรงนี้เขาดี มีคุณค่า มีความสามารถ ผู้ใหญ่ต้องเปิดโอกาสให้เขาเป็นที่ยอมรับให้เขาได้อยู่ที่กลุ่มเพื่อนด้วยกัน ให้เขาได้เล่นกับคนอื่นด้วย ให้เขาได้มีโอกาสแสดงความสามารถของเขาออกมา นอกจากนี้จะต้องไม่เปรียบเทียบเขากับคนอื่นเพราะว่าเราสามารถดึงด้านดีด้านอื่น ๆ ของเขาได้ ศักยภาพหรือความฉลาดนั้นมีหลากหลาย เขาอาจจะวิชาการไม่ดีแต่ว่าการใช้ร่างกาย การเป็นนักดนตรี การเล่นกีฬาดี เพราะฉะนั้นต้องช่วยกันมองหาศักยภาพของเด็กที่เป็นแอลดีนั้น ๆ

เมื่อมีปัญหาคณพ่อกุณแม่ต้องสังเกต และทำความเข้าใจ ที่สำคัญต้องมา
ที่สถาบันฯ หรือหน่วยงานทางด้านสุขภาพจิต

กรณีที่พบเจอก็คือ ถ้าคุณพ่อกุณแม่จะพามาที่สถาบันทางด้านจิตเวช เด็กก็จะ
ปฏิเสธว่า หนูไม่ได้บ้า ซึ่งเราต้องสร้างความเข้าใจใหม่ ความจริงเขาอาจจะมาสร้างศักยภาพ
ทางการเรียนก็ได้ มาเพื่อให้เขาเรียนดีขึ้น เพื่อให้เขาอารมณ์ดีขึ้น มาเพื่อให้เขาเข้ากับเพื่อน
ได้มากขึ้น ถ้าเราสร้างภาพเชิงบวกเด็กจะร่วมมือยอมมา เราควรตั้งจุดที่เราอยากให้เขาเป็นว่า
เขายังเรียนไม่ได้ มาเพื่อให้คุณหมอดูว่าอะไรจะเป็นศักยภาพของเขาที่จะทำให้การเรียนดีขึ้น

**คุณพ่อกุณแม่ และคุณครู จะช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและอารมณ์ของ
เด็กแอลได้อย่างไร เพื่อให้เขาอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข**

ประการแรกคือต้องยอมรับเขา ศักยภาพมีหลายด้าน ไม่ใช่เพียงจะวัดจากเรื่อง
การเรียน การเขียน การอ่าน การคำนวณเท่านั้น ถ้าจุดนี้เขามีจุดด้อย เขาไม่มีศักยภาพ
เพราะฉะนั้น เรามาดูศักยภาพด้านอื่น เนื่องจากเด็กไม่สามารถคิดเองได้ว่าตนเองดีด้านไหน
เหมือนเพชรที่ไม่ได้เจียรระไน คุณพ่อ คุณแม่และคุณครูจะต้องเป็นผู้เจียรระไน
ดึงศักยภาพของเด็กที่มีอยู่ออกมาใช้ประโยชน์ เด็กก็จะเห็นคุณค่าของตัวเอง คล้ายกับเรา
รดน้ำสิ่งที่ดี ๆ เด็กก็จะเกิดพฤติกรรมที่ดีขึ้นเป็นลำดับ

เทคนิคการส่งเสริมการปรับพฤติกรรม และอารมณ์ของเด็กแอลดี

เทคนิคการควบคุมตนเอง

อาจารย์สุพรรณ อ่อนจาก

ครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม

เทคนิคการปรับพฤติกรรมและอารมณ์เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้หรือแอลดีนั้น

เราต้องฝึกทักษะในการควบคุมตนเองและทักษะทางสังคมให้กับเด็ก ที่สำคัญที่สุดคือ เด็กต้องยอมรับตนเอง เชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเด็กในกลุ่มนี้การยอมรับตัวเองคือ เด็กจะประสบความสำเร็จในการเรียนเสมอ ครูและผู้ปกครองจะต้องมีส่วนช่วยพัฒนาเด็กในทักษะต่าง ๆ ครูควรมีกระบวนการในการปรับพฤติกรรมให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในการควบคุมตนเองนี้ครูสามารถช่วยเหลือเด็กได้โดยใช้เทคนิคดังนี้

1. การฝึกให้เด็กมีสมาธิ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมาก อาจฝึกสมาธิให้เด็กก่อนเรียน 2 - 3 นาทีเพื่อให้เด็กรู้จักนั่งนิ่ง การฝึกสมาธิทุกวันจะช่วยให้เด็กมีสมาธิในการเรียนดีขึ้น เมื่อเริ่มใหม่ ๆ อาจจะมีควมวุ่นวายนิดหนึ่ง แต่ให้คุยกับเด็กให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทั้งหลาย ให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นในกิจกรรมที่เด็กจะปฏิบัติตาม

ตารางกิจกรรมพิเศษ	
เลข เลขจริง วิชา (ชม)	
05.00 - 05.30	ตื่นนอน
05.30 - 06.00	เก็บขยะ
06.00 - 06.30	อาบน้ำ / แต่งตัว
06.30 - 07.00	รับประทานอาหาร
07.00 - 07.30	ไปโรงเรียน / เรียบพร้อม
07.30 - 07.50	อาบน้ำ
07.50 - 08.00	รับประทานอาหาร
08.00 - 09.00	ทำภาระงาน / อ่านหนังสือ
09.00 - 20.00	เล่น / ดูโทรทัศน์
20.00	เข้านอน

ข้อตกลงที่ครูและเด็กได้วางแผนร่วมกัน ในเทคนิคการควบคุมตนเองการฝึกสมาธิเป็นเรื่องสำคัญมาก

2. การทำตารางเวลา เด็กจะต้องรู้ว่าเวลาใดเด็กจะต้องทำอะไร ก่อนและหลัง เพื่อเป็นการฝึกเตรียมความพร้อมให้กับเด็กด้วย เทคนิคนี้ครูจะต้องทำตารางให้เด็กเห็นในที่ที่ทุกคนสามารถเห็นได้ มีทั้งตารางกิจกรรมที่บ้านและตารางกิจกรรมที่โรงเรียนที่ทำต่อเนื่องกัน ครูจะต้องมีความมั่นคงดูแลเด็กให้ทำกิจกรรมตามตารางเวลาที่กำหนดไว้

เด็กชาย สมชาย สวัสดิ์ (ครู)	ตารางกิจกรรมโรงเรียน
เวลา	กิจกรรม
07.50-08.30	เช้าแจ้ง
08.30-09.00	พิธีกรรมมงคล
09.00-09.30	ภาษาไทย
09.30-10.30	คณิตศาสตร์
10.30-11.30	สังคม
11.30-12.20	รับประทานอาหารกลางวัน
12.20-12.30	ฝึกสมาธิ
12.30-13.30	พลศึกษา
13.30-14.30	ภาษาอังกฤษ
14.30-15.30	พินิจภาพยนตร์
15.30-16.30	เดินทางกลับบ้าน

3. การทำข้อตกลงกับเด็ก โดยครูอาจจะมีแผ่นเป็นเอกสารทำสัญญาเอาไว้ ระหว่างครูกับเด็กว่า การลูกจากที่จะลูกได้กี่ครั้ง ถ้าลูกเกินจากนั้นก็จะมีการปรับหรือการให้รางวัล ข้อตกลงระหว่างครูกับเด็กไม่ควรเกิน 3 ข้อ มากที่สุดคือ 5 ข้อ แต่ถ้ามากกว่านี้ เด็กจะจำข้อปฏิบัติไม่ค่อยได้ จึงควรทำน้อย ๆ ข้อ เมื่อเด็กปฏิบัติได้แล้วค่อยเพิ่มข้อตกลงระหว่างครูกับเด็กอีกในเรื่องของการลูกจากที่ หรือเรื่องกิจกรรมอย่างอื่นอีก

เด็กชาย สมชาย สวัสดิ์ (ครู)	การว่าสัญญา
วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ผมจะทำสิ่งต่อไปนี้	1. ทำการบ้านทุกวัน 2. มาโรงเรียนเช้า 3. ไม่ลูกจากที่ 4. ทำงานกับเวลา
ถ้าปฏิบัติตามข้อใดเวลา 1 สัปดาห์ จะได้	ริชชานหรือแต้ม
ชื่อ (เด็กชาย สมชาย สวัสดิ์)	
ชื่อ (นางสุพรรณิ อ่อนจาก)	

4. การให้รางวัลแก่เด็กหรือแรงเสริมทางลบ อาจเป็นคำชมเชยเมื่อเด็กทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์คือ สามารถควบคุมตนเองได้ให้อยู่กับที่หรือสามารถร่วมกิจกรรมกับเพื่อนโดยไม่ก่อความรำคาญให้กับกลุ่ม ครูต้องให้รางวัลเด็กด้วยคำชมอย่างทันที รอไม่ได้ การชมทันทีเด็กก็จะรู้ว่าสิ่งที่เขาทำถูกต้อง หรือการให้แรงเสริมทางลบคือ ครูจะไม่ให้รางวัลกับเด็กกรณีที่เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เด็กในกลุ่มนี้จะต้องการสิ่งนี้มาก

การว่าสัญญา			
เด็กชาย สมชาย สวัสดิ์ (ครู)			
ทำการบ้าน	มาโรงเรียนเช้า	ไม่ลูกจากที่	ทำงานทันเวลา
☆☆	☆☆☆☆	☆☆	☆☆☆☆

5. เทคนิคการทำกิจกรรม คือให้เล่นเกม เมื่อเด็กทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีความตั้งใจ เรียนในวินัยนั้น ไม่หลุดจากที่ในวันนั้น ก็อนุญาตให้เด็กไปเล่นของเล่นตามที่เด็กเลือกหรือให้เล่นเกมตามที่เด็กอยากเล่น ให้เล่นคอมพิวเตอร์ นี่เป็นเทคนิคหนึ่งสำหรับเด็กที่มีสภาวะบกพร่องและไม่สามารถควบคุมตนเองได้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ครูต้องใช้ทุกกระบวนการควบคุมกันไป จะเลือกใช้อย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้

การใช้เด็กร่วมมือในทุกกิจกรรม

6. การใช้เสียงของครู เสียงของครูอาจจะ มีน้ำหนักเสียงเบา เสียงดังสลับกันไป ในกรณีที่เด็ก

เสียงดังมาก ถ้าคุณครูตอบโต้เด็กโดยใช้เสียงดัง เด็กก็จะไม่เงียบ เสียงเด็กก็จะดังมากขึ้นกว่าเดิม อีกเทคนิคที่เสนอคือ ให้คุณครูยืนหนึ่ง ๑ รอฟังสักพักหนึ่ง ให้รอสักประมาณ 2 - 3 นาที ใหม่ ๆ ต้องใช้เวลาฝึกสักชนิดหนึ่ง เมื่อเด็กมีพฤติกรรมเสียงดัง ท่านก็หยุดด้วยวิธีการท่านไม่พูด แล้วยืนฟังเขา เด็กจะเริ่มรู้สึกตัวว่า สิ่งที่ทำเองทำอยู่นั้นไม่ถูกต้อง ก็จะสงสัยว่าครูนั้นเงียบทำไม เป็นเทคนิควิธีการที่ครูนำไปใช้ได้ดีกว่าที่จะส่งเสียงบอกเด็กให้อยู่กับที่หรือนั่งที่ ซึ่งวิธีการนั้นครูจะเหนื่อยมากกว่าปกติ

แต่ถ้าครูใช้วิธีเงียบแล้วคอยฟังว่าเด็กจะหยุดเมื่อไหร่ เมื่อเริ่มต้นใหม่ ๆ อาจจะใช้เวลา 5 -10 นาที ฝึกแบบนี้นาน ๆ เด็กก็รู้ว่าเขาจะต้องปรับพฤติกรรมของเขาอย่างไรเมื่อเขาเสียงดัง แล้วครูเงียบ ไม่มีเสียงครูพูด โดยให้ครูยืนอยู่กลางห้องและมองไปที่เด็กทุกคนให้ทั่วถึง เด็กก็จะมีความรู้สึกว่าจะเกิดอะไรขึ้น เขาก็จะเรียนรู้ว่าการที่เขาเสียงดังเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

พอทุกคนเงียบครูก็จะบอกว่าที่ครูเงียบเพราะอะไร แล้วเขาจะต้องทำอะไรเมื่อเขาเสียงดัง ซึ่งเป็นวิธีการควบคุมตัวเด็กและชั้นเรียนให้เรียนรู้กันต่อไปได้ตามปกติ ถ้าเด็กเสียงดังแล้วครูยังสอนอยู่ผลการเรียนรู้ก็จะไม่ประสบผลสำเร็จ เด็กก็จะเรียนรู้ได้ยากเช่นเดิม นี่เป็นสิ่งที่ครูต้องเตรียมความพร้อมและฝึกให้เด็กควบคุมตนเอง

เทคนิคการฝึกทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคมเป็นเรื่องที่ครูต้องฝึกให้กับเด็ก เนื่องจากเด็กในกลุ่มนี้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อนค่อนข้างยาก มักจะพูดทะเลาะกลางห้องคือฉุนอยากพูดอะไรนั้นก็พูด ไม่สนใจความรู้สึกของผู้อื่น หรือหุนหันพลันแล่น อยากจะทำก็ทำ อยากได้อะไรก็จะหยิบฉวยเอาเลย ซึ่งทักษะเหล่านี้ครูจะต้องสอนให้กับเด็ก ในเรื่องทักษะทางสังคมเทคนิคที่อยากให้คุณครูนำไปใช้คือ

1. การทำสัญญากับเด็ก อย่างเช่นเด็กไม่ทำการบ้านในครั้งที่หนึ่ง ครั้งที่สอง ครั้งที่สาม เพราะเด็กอาจมีภาวะไม่มีคนดูแลเมื่ออยู่บ้าน เพราะฉะนั้นครูอาจจะปรับวิธีการตรงนี้ด้วยการให้ทำการบ้านกับครูก่อนกลับบ้าน หรือมาทำการบ้านในตอนเช้าเมื่อเด็กมาถึงโรงเรียน เทคนิคหนึ่งก็คือการทำสัญญากับเด็กเป็นข้อตกลง โดยเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรให้เด็กทำการบ้าน ถ้าเด็กทำการบ้านก็ครั้งครูก็จะให้รางวัล โดยรางวัลนั้นเป็นรางวัลที่เด็กอยากได้

ครูจะต้องมีแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กว่าเด็กอยากได้ของรางวัลอะไร ซึ่งของรางวัลอาจจะเริ่มจากชิ้นเล็ก ๆ จนถึงของรางวัลที่ใหญ่ ๆ ตามสัญญาข้อตกลงที่เป็นลายลักษณ์อักษร ถ้าเด็กทำการบ้านครบทุกครั้ง ครูก็อาจให้เด็กเล่นเกมคอมพิวเตอร์ หรือให้ในสิ่งที่อยากได้ เช่น อยากให้ครูพาไปเที่ยว เมื่อทำสัญญาตกลงแล้วให้ทั้งครูและเด็กลงลายชื่อไว้ เมื่อเด็กทำครบตามข้อตกลงในสัญญา ครูก็พาไปเที่ยวตามที่เด็กต้องการ

ในการทำสัญญาควรมีหลายฝ่ายร่วมด้วย โดยเฉพาะผู้ปกครอง เด็กอาจจะอยากให้ผู้ปกครองพาไปเที่ยว ครูก็ต้องอธิบายให้ผู้ปกครองทราบว่าในการทำสัญญาตรงนี้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วย สิ่งนี้เป็นทักษะอันหนึ่งที่ครูควรฝึกเด็กให้เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม หรือต้องมีความรับผิดชอบต่องานของตนเองที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

2. การฝึกระเบียบวินัย อันเป็นทักษะหนึ่งทางสังคมที่เด็กในกลุ่มนี้มักจะรอไม่เป็น การรอคิวรอไม่เป็น ครูจำเป็นต้องฝึกให้เด็กรู้จักรอคอย ครูอาจใช้ **คำสั่งสั้น ๆ** สั่งให้นักเรียนไปนั่งที่ว่า **“กลับไปนั่งที่”** อย่าใช้คำสั่งยาว เด็กก็จะปฏิบัติ

ตาม หรือในระหว่างทำกิจกรรมให้เล่นเกม เด็กก็จะสนุกสนาน แต่การเล่นตามลำดับ เด็กมักจะเล่นไม่ได้ มักจะวิ่งแข่งคนอื่น เราก็จะบอกกับเด็กถึงการเล่นตามกติกาว่า วิธี และกติกาการเล่นเป็นอย่างไร บอกให้เด็กฟัง ให้เด็กปฏิบัติตามกติกาอย่างเคร่งครัด เป็นการฝึกการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม เด็กต้องรู้จักการเรียงคิวว่าใครมาก่อนใครมาทีหลัง ถ้าเด็กยังมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ถ้าตกลงกันแล้ว ยังมีพฤติกรรมว่า ฉันต้องได้ก่อนใคร วิธีการที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กก็คือ อาจให้งดกิจกรรมอันนั้น ครูอาจจะไม่ให้ทำกิจกรรมนั้นต่อ แล้วก็ทำความตกลงอันใหม่ก่อน หรือระหว่างทำกิจกรรมนั้น ถ้ายังมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์บ่อยครั้ง หรือก่อกวนคนอื่น เราอาจให้เด็กคนนั้นออกจากกิจกรรม คือ ไปยืนรอ และครั้งต่อไปก็ใช้วิธีงดการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งเด็กจะมีความรู้สึก ว่าสิ่งที่เขาทำไม่ถูกต้อง ถูกดให้ร่วมกิจกรรม

เด็กก็จะมีความรู้สึกที่ว่าตัวเองทำผิด จะค่อย ๆ ปรับพฤติกรรมตัวเอง ครูคงจะต้องใช้วิธีการปรับพฤติกรรมอย่างนี้บ่อย ๆ ที่สำคัญครูควรมีเทคนิคที่จะบอกเด็ก ทำความเข้าใจกับเด็กว่า ทำไมเด็กจึงไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ทำไมจึงต้องถูกออกมาให้ยืนเพียงลำพัง

3. การฝึกการอยู่ร่วมกันในห้องเรียน ซึ่งเด็กในกลุ่มนี้ เมื่อทำไม่ได้ก็จะก่อกวน หรือเดินไปตีของเด็กคนอื่น ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการรบกวนในชั้นเรียน เด็กคนอื่น ๆ

ก็พลอยเรียนรู้ไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นวิธีการอีกวิธีที่จะขอเสนอแนะคือ การแยกเด็กออกจากกลุ่ม อาจจะแยกเด็กคนนั้นออกไปอยู่มุมใดมุมหนึ่งของห้อง ให้ไปอยู่ตามลำพัง และเมื่อมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นก็อนุญาตให้เด็กกลับเข้ามาในกลุ่มของเพื่อนได้อีก หรืออาจจะแยกเด็กออกไปอยู่อีกห้องหนึ่งซึ่งเป็น

ห้องสำหรับเด็กบกร่อง หรือเฉพาะเด็กคนนั้นเพียงลำพังคนเดียว เด็กก็จะรู้สึก ว่า ตนเองนั้นทำไม่ถูกต้องกาของสังคม เพราะฉะนั้นก็ต้องถูกแยกออกมาที่หนึ่ง เมื่อมีพฤติกรรมที่ดีแล้ว ครูก็จะมารับเด็กกลับเข้ากลุ่ม เทคนิคนี้จะเป็นการช่วยลดพฤติกรรมการทำให้อีกกลุ่มนั้นไม่สงบและไม่สามารถเรียนรู้ได้ ก็จะทำให้ห้องนั้นสงบขึ้น สามารถเรียนรู้ได้ดี

4. การให้แรงเสริมกับเด็กทั้งทางด้านบวกและด้านลบ แรงเสริมนี้อาจเป็นคำชมเชยหรือขณม เมื่อเด็กมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ครูก็อาจดไ้รางวัล แต่ให้ขณมหรือรางวัลกับเด็กที่มีพฤติกรรมพึงประสงค์ เด็กจะมีความรู้สึกว่าตัวเองทำไม่ถูก แต่เพื่อนทำถูกต้อง เพราะฉะนั้นเด็กจะได้เรียนรู้จากการดูแบบจากเพื่อนว่าสิ่งที่ครูต้องการหรือสังคมต้องการคืออะไร แล้วสิ่งที่เขาปฏิบัติเป็นสิ่งที่เขาไม่พึงประสงค์ ไม่สามารถอยู่ในสังคมได้ เพราะฉะนั้นเขาก็ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยดูแบบอย่างจากเพื่อนที่ครูให้รางวัล เด็กจะได้เรียนรู้ดังนี้

5. การฝึกวินัยในระหว่างการเรียนการสอน ครูก็ต้องฝึกวินัยให้เด็กรู้จักการเข้าแถวในระหว่างที่มาส่งงานครู เด็กพวกนี้มักจะมาก่อนเสมอ เมื่อบอกให้เข้าแถวก็จะมายืนอยู่หัวแถวเป็นบุคคลที่หนึ่ง เพราะฉะนั้น เราก็ต้องปรับ วิธีการคือ ให้เด็กนั้นค่อย ๆ เดิน แล้วเรียงตามลำดับจากคนที่เล็กสุดไปหาคนโตสุด อันนี้เป็นการบวกรวมการหนึ่งที่จะฝึกเด็กให้รู้จักเข้าสังคม รู้จักพูดคุยกับคนอื่นได้โดยปกติ

เทคนิคการฝึกการยอมรับตนเอง

เด็กในกลุ่มนี้จะมีความรู้สึกว่าตนเองนั้นไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน ตัวเองล้มเหลว ตัวเองไม่ประสบผลสำเร็จสักอย่างเดียว เพราะฉะนั้น เราต้องสร้างการยอมรับตนเองให้กับเด็กกลุ่มนี้ การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ให้เด็กมีความรู้สึกว่ตนเองสามารถทำได้ และสามารถที่จะประสบผลสำเร็จได้

1. ให้คำชมเชย ส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกดีต่อยกก็คือ “คำพูด” ผู้ที่อยู่รอบข้างทำให้เด็กนั้นรู้สึกว่ตนเองด้อยอยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้น ผู้ปกครองหรือครูจะเป็นคนหนึ่งที่ช่วยเด็กได้มาก เพื่อนก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกว่ตนเองนั้นประสบผลสำเร็จและสามารถทำอะไรที่เพื่อนทำได้และตนเองก็ทำได้ด้วย

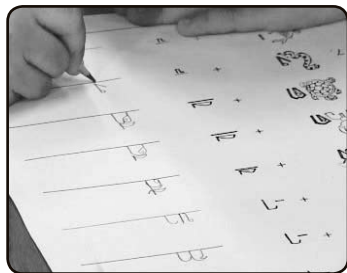
ครูและผู้ปกครองนั้นควรจะต้องพูดให้เด็กรู้สึกดีต่อตนเองคือ **การให้คำชมเชย** เป็นเรื่องสำคัญมาก เด็กต้องได้รับคำชมเชยทันทีเมื่อเด็กทำได้ แม้แต่เพียงเล็กน้อย ตัวอย่างเช่น เด็กอาจจะมาสายทุกวัน แต่มีอยู่วันหนึ่งเด็กมาโรงเรียนแต่เช้า ครูก็รีบชมทันทีว่เป็นเด็กน่ารักมากหรือเป็นเด็กดีมาก ซึ่งอาจจะให้รางวัลด้วยคำชมเชยหรือให้รางวัลเป็นดินสอ

ลักแห่ง จะช่วยสร้างความภาคภูมิใจให้กับเด็ก เนื่องจากเด็กไม่ค่อยอยากมาโรงเรียน แต่
วันนี้เขาตื่นแต่เช้า ครูพอใจ เป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยได้นั้นคือ **คำชมเชย**

2. การให้เด็กทำงานและให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวเองสูง การช่วยให้เด็กเห็นผล

สำเร็จในการเรียน ครูจะต้องให้งานเด็กให้มีความ
รู้สึกว่าการที่ทำงานนั้นไม่ยาก ไม่ลำบากเกินกว่าจะ
ฝ่าฟันไป คือเด็กปกติจะให้งานทำ 10 ข้อ แต่เด็ก
ในกลุ่มนี้เราให้เพียง 1 - 2 ข้อ แล้วทำให้เด็กรู้สึก
ว่าไม่ต่างจากเพื่อน งานที่ได้นั้นก็ได้เท่ากับเพื่อน
นี่เป็นเรื่องหนึ่งที่ครูจะต้องสร้างความมั่นใจให้กับ
เด็ก

ครูอาจจะแยกย่อยงานเป็นบัตรงานเล็ก ๆ ให้เด็กนั้นมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ
สำเร็จ เมื่อเด็กนั้นทำได้หนึ่งข้อครูก็ควรจะตรวจให้เด็กเห็นทันทีว่าถูกต้อง แต่ถ้าทำไม่ถูกต้องครูก็
ต้องใช้วิธี **ช่วยบอกวิธีคิดและกระบวนการคิด** หรืออาจใช้วิธีให้เพื่อนช่วยให้ประสบความสำเร็จ
สำเร็จ และครูต้องช่วยให้เด็กรู้สึกว่าการที่ตัวเองนั้นไม่ได้ด้อยกว่าคนอื่น ก็คือตรวจผลงานของ
เด็กทันที แล้วชมเชยในทันทีเมื่อเด็กนำงานมาส่ง เช่น “วันนี้หนูเขียนลายมือสวย”
ทั้งที่เด็กอาจจะเขียนสวยกว่าเมื่อวานนิดเดียว แต่ครูก็ต้องมองหาว่าในสิ่งที่เขาทำตรงนี้
ดีแล้ว ให้ทำเหมือนอย่างนี้ เด็กก็จะมองว่าตรงนี้คือสิ่งที่ครูพอใจ แล้วเขาก็สามารถทำได้
เขาก็จะกลับไปทำเพื่อให้ครูเห็นว่าเขาทำได้ นี่คือการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็ก
ให้เด็กรู้สึกว่าการที่ตัวเองมีคุณค่า และสามารถทำได้อย่างคนอื่น ๆ เป็นเทคนิคที่ครูจะต้องทำคือ
การย่อยงานให้น้อยลง แล้วให้เด็กแอลดีประสบความสำเร็จและสามารถทำได้

3. การให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งที่มีกิจกรรม

แล้วให้เด็กแอลดีจับคู่กับเด็กที่
เก่งที่สามารถช่วยเด็กแอลดีได้ เป็นการจับคู่หาเพื่อนคู่หูที่จะช่วยเด็กแอลดี แล้วให้ทำ
กิจกรรมกลุ่มร่วมกัน แล้วเมื่อเด็กแอลดีทำกิจกรรมไปพร้อมกับเพื่อนที่เก่งได้โดยมีเพื่อน
เป็นผู้ช่วย ก็จะรู้สึกว่าการที่ตัวเองทำได้ เป็นเทคนิคหนึ่งที่จะช่วยเด็กที่มีความบกพร่องทางการ
เรียนรู้ให้ยอมรับตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงเมื่อสามารถทำงานได้ประสบความสำเร็จ

เทคนิคต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ครูควรนำมาช่วยเหลือเด็ก ที่สำคัญคือ ต้องให้แรงเสริมต่าง ๆ เช่น อาจจะเป็นคำชมเชย สีสันท่าทางของครู น้ำเสียงของครู การขึ้นเสียง มีเสียงหนักเบา การเข้าไปสัมผัสหรือจับตัวเด็กเมื่อเด็กทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาจจะมีตะตัวเบา ๆ หรือก้มลงไปกระซิบที่ข้างหูว่า “เก่งมาก หนูทำได้” สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นในตัวเด็ก ครูอาจจะโอบกอดเด็กด้วยท่าทางที่อ่อนโยน เมื่อมีปัญหาก็เข้าไปช่วยทุกครั้ง

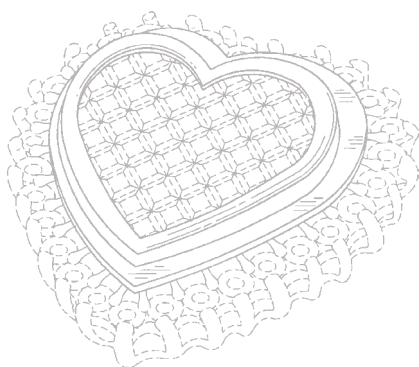
สายใยของครูกับเด็กจะส่งถึงกัน เมื่อสัมผัสของครูและเด็กอยู่ใกล้ชิดกัน ก็สื่อถึงความรักและความเข้าใจในตัวเขา เขาก็จะมีความสุข และมีความรู้สึกว่า เมื่อมาโรงเรียนจะได้รับความรักจากครูจากเพื่อนและได้รับความช่วยเหลือจากคนรอบข้างทุกคนในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **เพื่อน**

เขาต้องการการยอมรับจากเพื่อน จากครูและจากผู้ปกครองว่าเขาทำได้และสามารถจะเรียนรู้ เราต้องให้โอกาสเด็กเหล่านี้ด้วยความเข้าใจในเรื่องการปรับพฤติกรรมเด็ก เราต้องใส่ความรักความเข้าใจ และทักษะต่าง ๆ เหล่านั้น จะเกิดขึ้นกับเด็กโดยที่เราไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการปรับพฤติกรรมที่รุนแรงหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้กับเด็กได้เห็น โดยครูจะต้องเป็นแบบอย่างในการส่งความรักไปถึงเด็ก ความเข้าใจต่าง ๆ เหล่านั้นจะช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กเป็นอย่างมาก และช่วยสร้างการยอมรับตนเอง เด็กก็จะเกิดความเชื่อมั่นและประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยความรักของครู

เรายังคงยืนยันว่าเด็กแอลดีก็เหมือนเด็กปกติทั่วไปที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เท่านั้นเอง เพียงแต่เด็กแอลดีได้รับความช่วยเหลือจากคุณครู คุณพ่อคุณแม่ และบุคคลใกล้เคียงได้ เชื่อได้แน่ว่าเขาจะมีความสามารถค้นหาศักยภาพของตัวเองและใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขอยู่ในสังคม

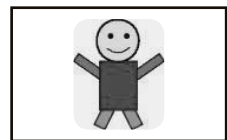

สื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ

“...งานช่วยผู้พิการนี้ ก็มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะว่าผู้พิการไม่ได้เป็นผู้อยากจะเป็นผู้พิการ และอยากช่วยตัวเอง... ฉะนั้น นโยบายที่จะทำก็คือช่วยเขาให้ช่วยตัวเองได้ เพื่อเขาจะได้สามารถเป็นประโยชน์ต่อสังคม.....”

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ส่วนส่งเสริมการผลิตสื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ
ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษากับสื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา (ศท.) ได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี 2542 ให้เป็นหน่วยงานหลักในการผลิตและเผยแพร่สื่อการศึกษารูปแบบต่าง ๆ สำหรับคนพิการ และได้จัดตั้งส่วนส่งเสริมการผลิตสื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ (สสพ.) ขึ้นเพื่อรองรับภารกิจดังกล่าว

**คนพิการเรียนรู้ได้เช่นคนทั่วไป
หากได้รับการเตรียมความพร้อม
และมีสื่อ-อุปกรณ์การศึกษาที่เหมาะสม**

ทำอะไร

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา โดย สสพ. ได้วางแผน ผลิต เผยแพร่ และ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (กระทรวง ศึกษาธิการ), วิทยาลัยราชสุดา (มหาวิทยาลัยมหิดล), ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และ คอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC), สมาคม/มูลนิธิต่าง ๆ ด้านคนพิการ เป็นต้น เพื่อผลิต และเผยแพร่สื่อเสริมการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรและสื่อเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย สำหรับคนพิการทุกประเภท โดยเน้นสื่ออิเล็กทรอนิกส์รูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับกลุ่ม คนพิการแต่ละประเภท เช่น หนังสือเสียง, หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เบรลล์ (e-Braille) สื่อภาพพูน, รายการวิทยุ, รายการโทรทัศน์, รายการวีดิทัศน์และสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อการ ศึกษาอื่น ๆ เป็นต้น

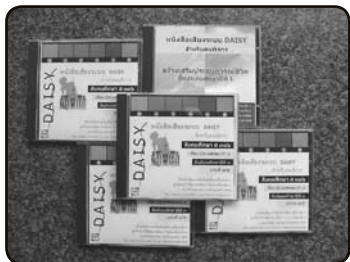
สสพ./ศก. พลิตและเพยแพร่สื่อใดแล้วบ้าง...?

หนังสือเสียงรูปแบบเทปคาสเซ็ทและรูปแบบซีดี MP3

นำเสนอเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรและ
สาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ด้านต่าง ๆ ของคนพิการ โดยเผยแพร่ไปยังหน่วยงาน
ต่าง ๆ แล้วมากกว่า 4,000 รายการ

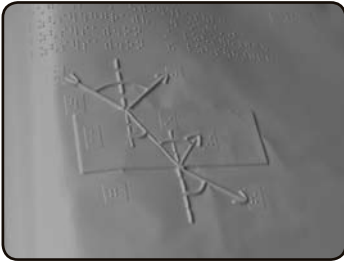
หนังสือเสียงระบบเดซี

(DAISY: Digital Accessible Information System) เป็นหนังสือเสียงรูปแบบใหม่ มีลักษณะเป็น
แผ่นซีดีและผู้ฟังสามารถเลือกฟังหน้าใดบทใดได้ตาม
ต้องการโดยสะดวก เน้นเนื้อหาและสาระความรู้
เช่นเดียวกับหนังสือเสียงรูปแบบเทปคาสเซ็ทและ
ซีดี MP3 โดยได้เริ่มผลิตและเผยแพร่แล้วจำนวนหนึ่ง

สื่อภาพนูน

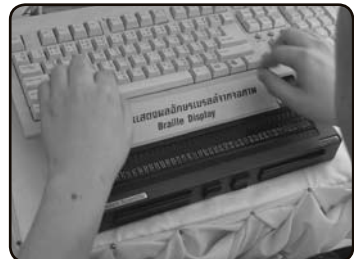

เป็นสื่อเสริมหนังสือเสียงและหนังสืออักษรเบรลล์ในรายวิชาที่มีเนื้อหาซึ่งจำเป็นต้องมีรูปภาพประกอบเพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐาน/แนวคิดสำคัญ ได้ผลิตและเผยแพร่สื่อภาพนูนแล้ว 4 เล่ม ได้แก่ สื่อภาพนูนวิชาสังคมศึกษา ม. 1 - ม. 2, สังคมศึกษา ม. 3, วิทยาศาสตร์ ม.ต้น และวิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ ม.ปลาย

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เบรลล์

รวบรวมหนังสือแบบเรียนตามหลักสูตรและสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันมาจัดทำเป็นหนังสืออักษรเบรลล์และให้บริการดาวน์โหลดเพื่อพิมพ์ออกเป็นเล่มสำหรับคนพิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางเว็บไซต์ศูนย์สื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ (www.braille-cet.in.th)

รายการวิทยุ

เชิญรับฟังรายการสาระความรู้เกี่ยวกับคนพิการและการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ด้านต่าง ๆ สำหรับคนพิการ

*รายการ **“โลกกว้างทางการศึกษา”** ออกอากาศทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา
18.00 - 18.30 น.

*รายการ **“รวมใจเป็นหนึ่ง”** พบกับหลากหลายองค์กร หลอมรวมกันให้เป็นหนึ่ง
รับรู้ปัญหาพร้อมแนวทางแก้ไข ติดตามได้ในทุกวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลา 17.30 - 18.00 น.
ทั้งสองรายการสามารถติดตามได้ที่สถานีวิทยุศึกษา FM 92 MHz. และ AM 1161 KHz.
หรือที่ www.moeradiothai.net

บทเพลง “โลกกว้างทางการศึกษา” เปิดใจคนในโลกใบเล็ก

ฉันไม่มีอย่างใครเขา
แต่เราเป็นแบบที่เราจะเป็น
จะเปิดหูเปิดตาให้เห็น
แต่เราจะเดินไปด้วยกัน
แต่เราจะเปิดใจเขาสักวัน
เปิดฟ้าให้คนพิการ
ให้เดินไปพร้อมกับสังคม
ก็ทำไปเท่าที่แรงเราจะมี
หุดตามืดมัวไม่ต้องกลัวเลย
ถ้าเรามีใจที่เข้มแข็ง
หมั่นสร้างความหวังและความฝันให้เป็นพลัง
แต่เราจะเดินไปด้วยกัน
แต่เราจะเปิดใจเขาสักวัน

ฉันไม่เป็นอย่างใครเขา
เปิดโลกให้ทุกคนได้รู้
แม้เส้นทางจะไกล
แม้ไม่มีใครเข้าใจ
***เปิดโลกกว้างทางการศึกษา
ให้โอกาสและพัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจ
รู้ว่าทำอะไรได้แค่ไหน
ไม่มีเขินไม่มีขำไม่เป็นไร
เส้นทางคงไม่ไกล
โปรดอย่าท้ออย่าย่ออ่อนแรง
แม้เส้นทางจะไกล
แม้ไม่มีใครเข้าใจ

(***ซ้ำ 2 ครั้ง)

สำราญ หอมวงษ์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาภาษาอังกฤษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

၁၅ သက်တမ်း ၆၆၆၆

คำยอใจนี้ได้ออกตาม วัชรปัม ราชการโณลการังทพมร -

[illegible]

၁။ အစီအစဉ်
 ၂။ အကျဉ်းချုပ်
 ၃။ အကျဉ်းချုပ်
 ၄။ အကျဉ်းချုပ်
 ၅။ အကျဉ်းချုပ်
 ၆။ အကျဉ်းချုပ်
 ၇။ အကျဉ်းချုပ်
 ၈။ အကျဉ်းချုပ်
 ၉။ အကျဉ်းချုပ်
 ၁၀။ အကျဉ်းချုပ်

21 04 2020

๔๑. แสง ข. ต. ก. ม. น. ๕

ကလေးတစ်ယောက်

15 ² 2467A2 50

ถึงพี่น้องที่เคารพและนับถือ
 ที่งานศพผมก็ตั้งใจว่า ถ้าลุงว่า สักวัน
 คุ้ม ผลของงานศพผมก็จะทำเป็นรายการ
 ที่ เสนอข่าวสารที่ เป็นประโยชน์ต่อพี่น้อง คน
 ที่การเป็นเลขานุการ และผมก็สัญญาไว้เวลา
 การจัดงานศพให้ใช้เวลามากกว่า และ
 ผมก็ตั้งใจว่า ผมก็ยังไม่ได้ เห็นภาพศพ
 มาจนบัดนี้ ก็ไม่รู้ของส่วนใด สักส่วนใด ผม
 และคนอื่นที่มาก็ ได้ย้ายไปอยู่ที่ บ้านเลขที่
 ๑๔ หมู่ ๑๒ ต.ผาปลื้ม
 อ.เมือง ร.แม่ ยี่สิบสอง ๖๐๐๐

กำหนดให้สมาชิกของคณะผู้บริหาร
ร่วมจัดประชุมตามข้อที่ 1 นี้
1. เลือกให้สมาชิกสภาเทศบาลนคร
จังหวัด
2. สมาชิกสภาเทศบาลนครในส่วนกลาง
3. สมาชิกสภาเทศบาลนครในส่วนจังหวัด
4. สมาชิกสภาเทศบาลนครในส่วนจังหวัด
5. สมาชิกสภาเทศบาลนครในส่วนจังหวัด
6. สมาชิกสภาเทศบาลนครในส่วนจังหวัด

เจ้าอาวาสวัดบึงหวดในสมัยก่อนท่านเจ้าอาวาส
ท่านชื่ออะไร ซึ่งวัดบึงหวดในสมัยก่อนนั้น มีชื่อว่า วัดบึงหวด
วัดบึงหวดนี้ในสมัยก่อนนั้น มีชื่อว่า วัดบึงหวด
วัดบึงหวดนี้ในสมัยก่อนนั้น มีชื่อว่า วัดบึงหวด

๓๖๖ ๓๖๗ ๓๖๘ ๓๖๙
 ๓๗๐ ๓๗๑ ๓๗๒ ๓๗๓

สสพ./ศก. พลิตและเพยแพร่สื่อใดแล้วบ้าง..?

รายการวิทยทัศน์

- **คู่มือภาษามือไทย ประกอบหนังสือ ภาษามือไทยเล่ม 1 - 6** สำนิตและสอน
การใช้ท่าภาษามือไทยตามหมวดคำต่าง ๆ

- **ภาษาือนารู** สอนการใช้ภาษามือในชีวิตประจำวัน
- **นิทานภาษามือสำหรับเด็กหูหนวก ชุด 1 - 6** แต่ละชุดประกอบด้วยนิทาน
ภาษามือ 3 - 4 เรื่อง เพื่อการเรียนรู้และความบันเทิงสำหรับเด็กหูหนวก
- **โครงการอนาคตนี้ มีสิทธิ์พัฒนา** สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้จ้างงาน บุคคล/
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสังคมทั่วไป เกี่ยวกับชีวิตและศักยภาพของคนหูหนวก
- **วิธีปฏิบัติตนเมื่อมีคนหูหนวกอยู่ในสถานประกอบการ** มีเนื้อหาส่งเสริมการ
จ้างงานสำหรับคนหูหนวก

- **คู่มือการให้ความช่วยเหลือและ
จัดการศึกษาแก่บุคคลออทิสติก** เป็นคู่มือ
สำหรับครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับ
บุคคลออทิสติก

- **คู่มือการนวดไทยเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ** สาธิตวิธีนวดไทยเพื่อการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการบางประเภท
- **การป้องกันความพิการและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ** สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความพิการ การป้องกันและฟื้นฟูสมรรถภาพ
- **อาชีพอิสระ** (มีภาษามือประกอบ) สอนอาชีพน่าสนใจต่าง ๆ สำหรับคนพิการ
- **รายการวิถีทัศน์ชุดวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรสำหรับการศึกษาใน-นอกระบบ** (มีภาษามือประกอบ) เช่น คุณรอบรู้ (ป. 4), ชีวิตกับคณิตศาสตร์ (ป. 5), อยู่ดีมีสุข (ม.ต้น), เพื่อชีวิตกับวิทยาศาสตร์ (ม.ปลาย) เป็นต้น

รายการโทรทัศน์

เชิญรับชมรายการเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กพิการและรายการสาระความรู้เกี่ยวกับคนพิการทาง ETV

- **ภาษามือน่ารู้** สอนการใช้ภาษามือไทยในชีวิตประจำวัน (จัดทำเป็นรายการวีดิทัศน์ด้วย)

- **ชีวิต.....เลือกได้** เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคนพิการ ออกอากาศทุกวันพุธ เวลา 13.30 - 14.00 น. ทางสถานีไทยทีวีสีธารณะ (ไทยพีบีเอส)

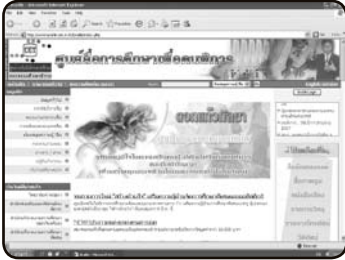

- **อบรมด้านการศึกษาศาพิเศษ ชุด “สร้างด้วยใจ”** สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการดูแลและจัดการศึกษาแก่คนพิการอย่างถูกต้องและเหมาะสม ออกอากาศทาง ETV และเคเบิลท้องถิ่นทั่วประเทศ

เปิดบริการแล้ว....!!

เว็บไซต์ศูนย์สื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ

เว็บไซต์สำหรับคนพิการ ผู้เกี่ยวข้องและ
ผู้สนใจด้านสื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ ออกแบบมา
เพื่ออำนวยความสะดวกให้คุณมีความบกพร่อง
ทางการเห็น (คนตาบอด) สามารถใช้งานเว็บไซต์และ
ดาวน์โหลดหนังสืออักษรเบรลล์ด้วยตนเอง

- ให้บริการดาวน์โหลดหนังสืออักษรเบรลล์
- ให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านสื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ
- ให้บริการค้นหาสื่อที่ต้องการ
- ให้บริการรับชมรายการวิดีโอทัศน์และรับฟังหนังสือเสียงออนไลน์

สนใจสื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ ติดต่อหน่วยงานใกล้บ้านท่าน ดังนี้

- ศูนย์การศึกษาพิเศษเขต/ประจำจังหวัด
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด
- ห้องสมุดประชาชนจังหวัด/ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”
- หน่วยงาน/สถานศึกษาสำหรับคนพิการ

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

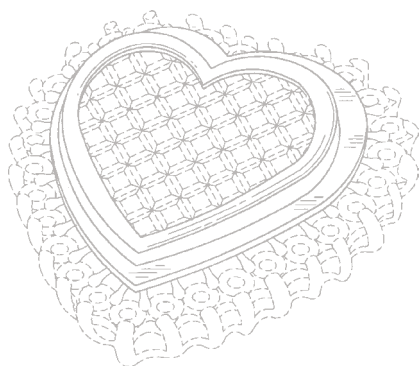
ส่วนส่งเสริมการผลิตสื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี กทม. 10400

โทร. 0 2354 5730-40 โทรสาร 0 2354 5741

WWW.BRAILLE-CET.IN.TH

$$6 \div 3 = 2$$

4

=

4

ม

น

ค

ด

$$7 - 2 = 5$$

d b

รวม
กับ

เท่ากับ

๑

๒

=

๓

1

+

2

=

3

www.braille-cet.in.th